1837

THOMAE A KEMPIS

DE

IMITATIONE

CHRISTI

LIBRI QUATUOR



ROMAE
TYPIS SALVIUCCI
1837

JESU CHRISTO MESSIÆ

Christiani hominis.
DUCI, DOCTORI DOMINO,
Qui est
PASTOR BONUS,
Animam ponens pro ovibus suis.
Easque ad Vitae pascua ducens
LUX MUNDI,
Quem qui sequitur, non ambulat in tenebris.
OSTIUM,
Per quem si quis intraverit Salvabitur,
VIA, VERITAS, et VITA: VIA in exemplo,
VERITAS in promisso, VITA in praemio:
VIA Incipientium, VERITAS Proficientium,
VITA Perfectorum:
Quem securus sequitur Christianus,
Quia VIA est, non meruit seduci,
Quia VERITAS, non potest falli,
Quia VITA, non timet mori:
O beatus tali DUCE Christianus;
Sed si, uti ille ambulavit, ita et is ambulaverit.

Advenae, et peregrini sumus omnes, quotquot in regione longinqua, et terra deserta, procul a Patriae finibus extorres degimus: ad quam tamen, (nec enim hic civitatem manentem habemus) identidem vota nostra suspirant. Grandis ergo, et difficilis nobis restat via. Unde fido, et perito Viae Duce nos opus habere quis neget? Sed ecce adest non aliquis

magni Ananiae filius, aut Angelus Raphael e coelo Tobiam ducturus, sed Angelorum Dominus, Æterni Patris Unigenitus: Tu, inquam, mi Jesu, qui es Via, Veritas, et Vita; qui venisti a Deo magister, et Viam Dei in veritate doces: quin et exemplo ducis ad vitam. Vere enim vita tua nobis vivendi norma est, et qui christianus censeri vult, tuis debet inhaerere vestigiis, teste Discipulo, quem diligebas, *Qui dicit se in Christo manere, debet, sicut ille ambulavit, et ipse ambulare.* Quid ni ergo sequamur Te, si non aequis passibus, saltem a longe quantum fert nostra fragilitas? *Gloria* quippe *magna est, sequi Dominum.*

Tu vero fidelissime Dux, qui unumquemque nostrum compellas, dicens: Sequere me; nam *qui sequitur me, non ambulat in tenebris*, fac ut possimus: da quod jubes. Vides enim quis nos languor occupet; quot nos avocent illecebrae? quot remorae et obstacula retineant? O quam pauci in toto corde sequuntur te, etiam inter eos, qui videntur, imo profitentur te propius sequi! Taceo de his, qui a recta, et regia via, idest, a vestigiis tuis devii, sequuntur deos alienos, et vadunt post concupiscentias cordis sui. Nempe qui *scientiam viarum tuarum nolunt et viam pacis*, utpote duram, et arctam initio, et *vias tuas pulchras non agnoscunt*: ideoque eligunt, *viam* illam *latam spatiosam*, quae floribus ac delitiis amoena ridet, placetque plurimis. Sed, heu sera poenitentia damnat errorem; cum se *frustra in via iniquitatis lassatos*; inveniunt.

Terrent nos eorum vestigia, quantumvis initio blanda; quid enim nisi *contritio, et infelicitas in viis eorum? Videtur via* isthaec initio *bona, sed novissima ejus ducunt ad mortem.* Ideo Te ducem volumus Domine qui praecessisti nos; et quid vis, nisi ut sequamur? Non possumus autem sine Te; nisi tu qui monstras viam porrigas, et manum. Trahe nos post te, curremus in odorem unguentorum tuorum. Deduc nos Domine in viam mandatorum tuorum, quia ipsam volumus. Viam autem iniquitatis procul amove a nobis. Duc nos quacumque libet: sequemur securi; seduci non possumus Te duce. Esto, ardua, aspera, et angusta sit via; sequemur volentes, modo tu nos ducas. Nimium vecors, et ignavus est miles, qui sequi non vult, quo videt Ducem praeire.

PRÆMONITIO

AD LECTOREM.

Quomodo hi libelli cum fructu legendi.

Idem de aliis quibuscumque piis libris.

1. Certum quotidie tempus huic piae lectioni praefige, illudque inviolabiliter, quoad fieri potest, observa. Si justa occupatio horam statutam occupat aut surripit; proxima illud recuperet. Nonne, cum certum quotidie tempus, idque satis lubenter, et large detur corpori per cibum, somnum, recreationem, etc. reficiendo, par erit, ut et animae tanto digniori, aliqua temporis portio non negetur.

2. Praepara animam tuam ad lectiones, in primis pura intentione, qua solum animae tuae profectum quaeras; deinde brevi mentis elevatione, qua roges donare tibi caelitus lumen intellectus, seu gratiam, qua capax fiat animus rei lectae, ut cognoscas, quid Deus requirat a te, una cum serio proposito, cognitam Dei voluntatem exequendi. Huic praeparationi aptissimam Formulam tradit ipse Thomas noster lib. 3. c. 2. quam proinde piae lectioni semper praemitti suadeo.

3. Non cursim, et festinanter uti supra quoque ad Lectorem monuimus, sed tractim, feric, et magna cum attentione legendum. Cum debita mora, inquit recens pius auctor, et quiete interposita, ut divinae illustrationi sit locus,

subinde parumper subsistendo, lecta recolendo, et qua ratione in praxim reduci possint, despiciendo. Porro certa et ordinata sit lectio. Vagam, et desultoriam fuge. Fastidientis stomachi est multa degustare; nulli certo ferculo acquiescere. Sic inquinatur magis corpus, quam alitur. Ex ordine itaque lege librum, quem sumpseris legendum. Illa tamen, quae se magis concernunt, et affectus moresque tuos propius attingunt, saepius relegere nil vetat, imo proderit plurimum: maxime si particulare Examen adjunxeris.

4. Pios affectus lectioni congruentes elicere stude. Alias inanis erit lectio, quae quidem intellectum illuminat, sed affectum non inflammat. Ideoque inferendae subinde praespirationes ad Deum, quibus petatur gratia exequendi, quae legis. Praeposita etiam practica formanda, quae lectioni respondeat. Quin et illustriora quaedam dicta, vel monita selige, ac repone in ventrem memoriae: quae subinde rumines, ac expendas, vel quae tanquam sagittas e pharetra opportune, cum usus foret, depromas contra tentationem, hoc, vel illud vitium, quo magis laboras, etc. vel quae tanquam calcaria virtutis humilitatis, patientiae, divini amoris, etc. adhibeas.

5. Claude lectionem brevi aspiratione ad Deum ut semen in terram cordis tui jactum servet, ac foecundet ut fructum in tempore suo proferat. Porro ne haec fastidias, quasi magno temporis impendio constent; Scito momento pene, et unico mentis suspirio ista fieri posse. Quod si tamen mora nonnulla opus sit; ne

pigeat: nullibi melius tempus collocaveris. Vide, quam in aliis multis rebus, vanis saepe, et parvi momenti, nulla nobis sit mora.

Has legendi leges si diligenter observent hujus de Imitat. libelli lectores, Christus deinceps forte plures habebit imitatores.

ELOGIA

Hisce THOMÆ de KEMPIS Libris ab illustribus sanctitate et doctrina viriis attributa.

SANCTUS IGNATIUS Societatis Jesu Fundator.

Is, teste Orlandino, Hieronymum Natalem, quo die primum receptus est, monuit, quotidie caput ex hoc libello, in quo meditaretur, legeret; tum alia capita, ut necessitas vel infirmitas postularet: Idque dixit B. Pater, cum mirifica (uti semper solebat) laude ejus Libelli: addens fore, quod in se ipse quidem esset expertus, ubi etiam fortuito aperiret, ut quae praesenti necessitati convenientia essent, occurrerent in Hist. Societ. pag. 1. lib. 5.

Nec minus, quod aliis suadebat faciendum, ipse praestabat. Testatur *Ludovicus Gonzalez*, solitum fuisse S. Patrem quotidie unum caput ex libello *Thomae* de *Kempis* (*qui tunc quidem censebatur esse Joannes Gersonis*) legere; eo quo posita sunt ordine: a prandio alterum quodcumque fortuita libri apertio obtulisset, semperque in eo invenisse, quod praesenti animae statui congrueret: adeoque tam ei familiarem fuisse libellum, ut hujus documenta in illius moribus, verbis, et actionibus quasi spectare liceret. *Ita testatur Ludovicus Gonzalez, qui Joannis Tertii Lusitaniae Regis jussu B. Ignatii vitam ac mores studiosius observaverat; in Actisque M. S. quae Romae extant in domo Professa.*

Idem confirmat Petrus Ribadeneira l. 3. c. 13. Vit. S. P. Ignatii, ubi sic habet:

Thomae de *Kempis* de imitatione Christi libello plurimum utebatur, illiusque lectionem valde semper probavit: atque illius Libri spiritum, et doctrinam hausit, tam avide arripuit, tam perfecte in se expressit, ut (multorum judicio) Ignatii vita solida quaedam eminens, ac viva esset imago, eorum praeceptorum omnium, quae aureo illo Libello continentur.

Cardinalis Baronius.

Fabianus Justinianus e Congreg. Orat. Episcopus Adjacensis lib. 2. p. 1. de sacr. Concion. loquens de Thoma nostro, ita scribit: Libellum de Imitat. Christi, quem caeteris omnibus privatae auctoritatis praeferendum ab iis, quae vitae spirituali dant operam, cum viris gravissimis sentio. Sane illustrissimum *Baronium* inter aevi nostri doctissimos juxta ac piissimos nulli doctrina, nulli pietate secundum, non semel dicentem audivi: A nemine erga divina bene affecto, sine spirituali profectu aliquando legi posse. Ita ille.

Cardin. Bellarminus:

Lib. de Scriptoribus Eccles. ita de hoc libello loquitur.

Opusculum est utilissimum, et jure in tota Ecclesia, summo omnium consensu receptum

et frequentatum, et in omnes linguas conversum. Ego certe ab adolescentia, et usque ad senectam, hoc Opusculum saepissime volvi, et revolvi, et semper mihi novum apparuit, et nunc etiam mirifice cordi meo sapit.

Jo. Venduillius Episc. Tornac.

Is quoties Thomam a Kempis sibi depoposceret ad legendum, (quod in dies factitabat) non alia voce, quam *Da Librum* κατεξοχὴν utebatur. Ita testatur Heribert Rosveydus.

Lodovicus Granatensis, illustris ex Ord. Praed. Eccl. Scriptor, et Spiritualis vitae Magister.

Hic in Praefat. ad hosce libellos in Hispanicum idioma a se conversos mirus et multus est in eorum encomiis. Longum esset, adferre singula; ideo ibi remitto lectorem.

Balthassar Alvarez e Societate Jesu.

Ejus viri sanctitate celebris praeclaram de hoc libello extimationem *Ludovicus de Ponte*, et ipse per quam religiosus scriptor commemorat his verbis.

Ejus sententiis frequenter utebatur in exhortationibus, eo quod cordi adhaerescant, Deusque illas imprimat bono affectu legentibus. Et cum esset Visitator Provinciae Aragoniae, fecit ut in ea agnoscerent ejus libri usum; cujus emolumentum experientia illi perceperunt;

invenientes singuli; quacumque ex parte eum aperirent, quod animae suae conveniebat. In vita P. Alvarez.

Ludovicus Molina è Soc. Jesu celebris Theologus.

Hic nullis occupationibus se praepediri sinebat, quin quotidie unum caput hujus tam praeclari libelli legeret; ut tradunt annuae litterae Anni 1600. In Collegio Matritano.

Gregorius Mayr, è Soc. Jesu.

Qui hunc libellum in Graecam linguam transtulit; ita scribit ad Claud. Aquavivam Praepositum Generalem.

In tanta piorum libellorum copia vix ullum extare arbitror quem tanto studio universa Societas nostra jam inde a sui primordio complexa sit, atque illum *de Imitatione Christi*; neque injuria. Probe enim novimus B. Ignatium Loyolam, nostrum omnium Parentem, ac Ducem, non solum magnifice de eo sensisse, sed quotidiano usu, lectioneque familiarissimum eum sibi, filiis vero suis (quoniam quem ipse ex eo progressum hauserat non minorem in iis volebat, sperabatque) commendatissimum reddidisse: ut suo exemplo, illius non minus doctrinam haurirent avide, quam spiritum sancte, perfecteque vita quadam imagine in se ipsis exprimerent. Quo sane consecutum videmus, ut Societas nostra dum Orbem prope universum

pervadit, aureum hunc Libellum circum tulerit, ejusque amorem magnis aeque, ac parvis, tam in saeculi patentiori agro, quam Religionis paradiso agentibus instillarit, usumque singularem summo omnium quaestu commendarit. Eo quidem opportunius, quod mirabili Dei providentia in tot, tamque variarum nationum ubique extra Europam sparsarum linguas translatus sit.

Caeterum plures docti, gravesque viri non solum Ordinis nostri, sed alii quoque persaepe mirati sunt hunc pium auctorem tot Gentium, etiam Barbararum linguis tanta cum utilitate nunc loquentem, apud solos Graecos hactenus tacuisse; cum haec tamen lingua tam ob suam praestantiam, quam in caeteras linguas, ac scientias collata beneficia, eum sibi prae aliis jure vendicare posse videri queat. Quare non tam meo more, quo hanc linguam a puero me prosecutum esse non invitus fateor, quam aliorum, in primis vero Patrum nostrorum hortatu, eum interpretandum suscepi.

Hermanus Hugo e Societate Jesu.

Multos dicere frequenter audivi, solitos se ex libello Thomae a Kempis fortuita lectione quaerere in moerore consolationem, neque fere unquam falli. Lib. de Orig. scrib. c. 29.

Plura congerere non fert loci praesentis angustia, sed nec opus, quando ipsa experientia, certissima rerum magistra sat locuples testimonium exhibet.

ORATIO

ANTE LECTIONEM PIAM RECITANDAM.

Loquere, Domine, quia audit servus tuus. Servus tuus sum ego: da mihi intellectum, ut sciam testimonia tua.... Loquere mihi ad qualemcumque animae meae consolationem, et ad totius vitae meae emendationem; ad tuam autem gloriam et perpetuum honorem. Amen. *Ex libro* 3, *c.* 2. *n.* 1., *et* 3.

ORATIO

POST LECTIONEM.

Inclina cor meum in verba oris tui, Domine Deus meus, aeterna veritas; ne forte moriar et sine fructu efficiar, si fuero tantum foris admonitus, et intus non accensus: nec sit mihi ad judicium verbum auditum, et non factum; cognitum, et non amatum; creditum, et non servatum. Amen. *Ibid.*

DE

IMITATIONE
CHRISTI
LIBER PRIMUS.

ADMONITIONES AD VITAM SPIRITUALEM UTILES.

CAPUT PRIMUM.

De Imitatione Christi, et contemptu omnium vanitatum mundi.

1. Qui sequitur me, non ambulat in tenebris, dicit Dominus. Haec sunt verba Christi, quibus admonemur quatenus vitam ejus et mores imitemur, si velimus veraciter illuminari, et ab omni caecitate cordis liberari.

Summum igitur studium nostrum sit in vita Jesu Christi meditari.

2. Doctrina Christi omnes doctrinas sanctorum praecellit; et qui spiritum haberet, absconditum ibi manna inveniret.

Sed contingit quod multi, ex frequenti auditu Evangelii, parvum desiderium sentiunt, quia spiritum Christi non habent.

Qui autem vult plene et sapide Christi verba intelligere, oportet ut totam vitam suam illi studeat conformare.

3. Quid prodest tibi alta de Trinitate disputare, si careas humilitate, unde displiceas Trinitati?

Vere alta verba non faciunt sanctum et justum; sed virtuosa vita efficit Deo charum.

Opto magis sentire compunctionem quam scire ejus definitionem.

Si scires totam bibliam exterius, et omnium philosophorum dicta, quid totum prodesset sine charitate Dei et gratia?

Vanitas vanitatum, et omnia vanitas, praeter amare Deum, et illi soli servire.

Ista est summa sapientia, per contemptum mundi tendere ad regna coelestia.

4. Vanitas igitur est, divitias perituras quaerere et in illis sperare.

Vanitas quoque est, honores ambire et in altum statum se extollere.

Vanitas est, carnis desideria sequi, et illud desiderare unde postmodum graviter oportet puniri.

Vanitas est, longam vitam optare, et de bona vita parum curare.

Vanitas est, praesentem vitam solum attendere, et quae futura sunt non praevidere.

Vanitas est, diligere quod cum omni celeritate transit, et illuc non festinare ubi sempiternum gaudium manet.

5. Memento illius frequenter proverbii, quia non satiatur oculus visu, nec auris impletur auditu.

Stude ergo cor tuum ab amore visibilium abstrahere, et ad invisibilia te transferre. Nam sequentes suam sensualitatem maculant conscientiam, et perdunt Dei gratiam.

CAPUT II.

De humili sentire sui ipsius.

1. Omnis homo naturaliter scire desiderat; sed scientia, sine timore Dei, quid importat?

Melior est profecto humilis rusticus, qui Deo servit, quam superbus philosophus qui, se neglecto, cursum coeli considerat.

Qui bene seipsum cognoscit, sibi ipsi vilescit, nec laudibus delectatur humanis.

Si scirem omnia quae in mundo sunt, et non essem in charitate, quid me juvaret coram Deo, qui me judicaturus est ex facto?

2. Quiesce a nimio sciendi desiderio: quia magna ibi invenitur distractio et deceptio.

Scientes libenter volunt videri, et sapientes dici.

Multa sunt quae scire parum vel nihil animae prosunt.

Et valde insipiens est qui aliquibus intendit, quam his quae saluti suae deserviunt.

Multa verba non satiant animam: sed bona vita refrigerat mentem, et pura conscientia magnam ad Deum praestat confidentiam.

3. Quanto plus et melius scis, tanto gravius inde judicaberis, nisi sanctius vixeris.

Noli ergo extolli de ulla arte vel scientia, sed potius time de data tibi notitia.

Si tibi videtur quod multa scis, et satis bene intelligis; scito tamen quia sunt multo plura quae nescis.

Noli altum sapere, sed ignorantiam tuam magis fatere. Quid te vis alicui praeferre, cum

plures doctiores te inveniantur, et magis in lege periti?

Si vis utiliter aliquid scire et discere, ama nesciri et pro nihilo reputari.

4. Haec est altissima scientia et utilissima lectio, sui ipsius vera cognitio et despectio.

De seipso nihil tenere, et de aliis semper bene et alte sentire, magna sapientia est et alta perfectio.

Si videres alium aperte peccare, vel aliqua gravia perpetrare, non deberes te tamen meliorem aestimare, quia nescis quamdiu possis in bono statu permanere.

Omnes fragiles sumus; sed tu neminem fragiliorem te ipso tenebis.

CAPUT III.

De doctrina veritatis.

1. Felix quem veritas per se docet, non per figuras et voces transeuntes, sed sicuti se habet.

Nostra opinio, et noster sensus saepe nos fallit et modicum videt.

Quid prodest magna cavillatio de occultis et obscuris rebus de quibus nec arguemur in judicio, quia ignoravimus?

Grandis insipientia, quod, neglectis utilibus et necessariis, ultro intendimus curiosis et damnosis; oculos habentes non videmus.

2. Et quid curae nobis de generibus et speciebus?

Cui aeternum Verbum loquitur, a multis opinionibus expeditur.

Ex uno verbo omnia, et unum loquuntur omnia: et hoc est principium, quod et loquitur nobis.

Nemo sine illo intelligit, aut recte judicat.

Cui omnia unum sunt, et omnia ad unum trahit, et omnia in uno videt, potest stabilis corde esse, et in Deo pacificus permanere.

O veritas Deus! fac me unum tecum, in charitate perpetua.

Taedet me saepe multa legere et audire: in te est totum quod volo et desidero.

Taceant omnes doctores, sileant universae creaturae in conspectu tuo: tu mihi loquere solus.

3. Quanto aliquis magis sibi unitus et interius simplificatus fuerit, tanto plura et altiora sine labore intelliget; quia desuper lumen intelligentiae accipiet.

Purus, simplex et stabilis spiritus in multis operibus non dissipatur, quia omnia ad Dei honorem operatur, et in se otiosus ab omni propria exquisitione esse nititur.

Quis te magis impedit et molestat quam tua immortificata affectio cordis?

Bonus et devotus homo opera sua prius intus disponit, quae foris agere debet.

Nec illa trahunt eum ad desideria vitiosae inclinationis; sed ipse inflectit ea ad arbitrium rectae rationis.

Quis habet fortius certamen, quam qui nititur vincere seipsum?

Et hoc deberet esse negotium nostrum, vincere videlicet seipsum, et quotidie seipso fortiorem fieri, atque in melius aliquid proficere.

4. Omnis perfectio in hac vita quamdam imperfectionem sibi habet annexam; et omnis speculatio nostra quadam caligine non caret.

Humilis tui cognitio certior via est ad Deum quam profunda scientiae inquisitio.

Non est culpanda scientia, aut quaelibet simplex rei notitia, quae bona est in se considerata, et a Deo ordinata; sed praeferenda est semper bona conscientia et virtuosa vita.

Quia vero plures magis student scire, quam bene vivere, ideo saepe errant, et pene nullum vel modicum fructum ferunt.

5. O si tantam adhiberent diligentiam ad extirpanda vitia, et virtutes inserendas, sicuti ad movendas quaestiones; non fierent tanta mala et scandala in populo, nec tanta dissolutio in coenobiis!

Certe adveniente die judicii, non quaeretur a nobis quid legimus, sed quam religiose viximus.

Dic mihi: Ubi sunt modo omnes illi domini et magistri, quos bene novisti dum adhuc viverent, et studiis florerent?

Jam eorum praebendas alii possident: et nescio utrum de eis recogitent. In vita sua aliquid esse videbantur, et modo de illis tacetur.

6. O quam cito transit gloria mundi! Utinam vita eorum scientiae ipsorum concordasset! tunc bene studuissent et legissent.

Quam multi pereunt per vanam scientiam in seculo, qui parum curant de Dei servitio!

Et quia magis eligunt magni esse quam humiles, ideo evanescunt in cogitationibus suis.

Vere magnus est, qui magnam habet charitatem.

Vere magnus est, qui in se parvus est, et pro nihilo omne culmen honoris ducit.

Vere prudens est, qui omnia terrena arbitratur ut stercora, ut Christum lucrifaciat.

Et vere bene doctus est, qui Dei voluntatem facit, et suam voluntatem relinquit.

CAPUT IV.

De prudentia in agendis.

1. Non est credendum omni verbo, nec instinctui; sed caute et longanimiter res est secundum Deum ponderanda.

Proh dolor! saepe malum facilius quam bonum de alio creditur et dicitur: ita infirmi sumus.

Sed perfecti viri non facile credunt omni enarranti, quia sciunt infirmitatem humanam ad malum proclivem, et in verbis satis labilem.

2. Magna sapientia, non esse praecipitem in agendis, nec pertinaciter in propriis stare sensibus.

Ad hanc etiam pertinet, non quibuslibet hominum verbis credere, nec audita vel credita mox ad aliorum aures effundere.

Cum sapiente et conscientioso viro consilium habe: et quaere potius a meliore instrui, quam tuas adinventiones sequi.

Bona vita facit hominem sapientem secundum Deum, et expertum in multis.

Quanto quis in se fuerit humilior, et Deo

subjectior: tanto in omnibus erit sapientior et pacatior.

CAPUT V.

De lectione sanctarum scripturarum.

1. Veritas est in scripturis sanctis quaerenda, non eloquentia.

Omni scriptura sacra eo spiritu debet legi, quo facta est.

Quaerere potius debemus utilitatem in scripturis quam subtilitatem sermonis.

Ita libenter devotos et simplices libros legere debemus, sicut altos et profundos.

Non te offendat auctoritas scribentis, utrum parvae vel magnae litteraturae fuerit, sed amor purae veritatis te trahat ad legendum.

Non quaeras quis hoc dixerit; sed quid dicatur attende.

2. Homines transeunt, sed veritas Domini manet in aeternum.

Sine personarum acceptione, variis modis loquitur nobis Deus.

Curiositas nostra saepe nos impedit in lectione scripturarum, cum volumus intelligere et discutere, ubi simpliciter esset transeundum.

Si vis profectum haurire, lege humiliter, simpliciter, et fideliter: nec unquam velis habere nomen scientiae.

Interroga libenter, et audi tacens verba sanctorum; nec displiceant tibi parabolae seniorum: sine causa enim non proferuntur.

CAPUT VI.

De inordinatis affectionibus.

1. Quandocumque homo aliquid inordinate appetit, statim in se fit inquietus.

Superbus et avarus nunquam quiescunt.

Pauper et humilis spiritu in multitudine pacis conversantur.

Homo qui necdum perfecte in se mortuus est, cito tentatur, et vincitur in parvis et vilibus rebus.

Infirmus in spiritu, et quodammodo adhuc carnalis et ad sensibilia inclinatus, difficulter se potest a terrenis desideriis ex toto abstrahere.

Et ideo saepe habet tristitiam, cum se subtrahit: leviter etiam indignatur, si quis ei resistit.

2. Si autem consecutus fuerit quod concupiscit, statim ex reatu conscientiae gravatur; quia secutus est passionem suam, quia nihil juvat ad pacem quam quaesivit.

Resistendo igitur passionibus invenitur vera pax cordis, non autem eis serviendo.

Non est ergo pax in corde hominis carnalis, non in homine exterioribus dedito, sed in fervido et spirituali.

CAPUT VII.

De vana spe, et elatione fugienda.

1. Vanus est, qui spem suam ponit in hominibus, aut in creaturis.

Non te pudeat aliis servire, amore Jesu Christi, et pauperem in hoc seculo videri.

Non stes super teipsum, sed in Deo spme tuam constitue.

Fac quod in te est, et Deus aderit bonae voluntati tuae.

Non confidas in tua scientia, vel astutia cujuscumque viventis; sed magis in Dei gratia, qui humiles adjuvat, et de se praesumentes humiliat.

2. Ne glorieris in divitiis, si adsunt; nec in amicis, quia potentes sunt: sed in Deo, qui omnia praestat, et seipsum super omnia dare desiderat.

Non te extollas de magnitudine vel pulchritudine corporis, quae modica infirmitate corrumpitur et defoedatur.

Non placeas tibi ipsi de habilitate aut ingenie tuo, ne despliceas Deo, cujus est totum quidquid boni naturaliter habueris.

3. Non te reputes aliis meliorem, ne forte coram Deo deterior habearis, qui scit quid est in homine.

Non superbias de operibus bonis, quia aliter sunt judicia Dei quam hominum; cui saepe displicet quod hominibus placet.

Si aliquid boni habueris, crede de aliis meliora, ut humilitatem conserves.

Non nocet, si omnibus te supponas: nocet autem plurimum, si vel uni te praeponas.

Jugis pax cum humili; in corde autem superbi zelus et indignatio frequens.

CAPUT VIII.

De cavenda nimia familiaritate.

1. Non omni homini reveles cor tuum; sed cum sapiente et timente Deum age causam tuam.

Cum juvenibus et extraneis rarus esto.

Cum divitibus noli blandiri, et coram magnatibus non libenter appareas.

Cum humilibus et simplicibus, cum devotis et morigeratis sociare; et quae aedificationis sunt, pertracta.

Non sis familiaris alicui mulieri; sed in communi omnes bonas mulieres Deo commenda.

Soli Deo et angelis ejus opta familiaris esse; et hominum notitiam devita.

2. Charitas habenda est ad omnes, sed familiaritas non expedit.

Quandoque accidit ut persona ignota ex bona fama lucescat, cujus tamen praesentia oculos intuentium offuscat.

Putamus aliquando aliis placere ex conjunctione nostra; et incipimus magis displicere ex morum improbitate in nobis considerata.

CAPUT IX.

De obedientia et subjectione.

1. Valde magnum est in obedientia stare, sub praelato vivere, et sui juris non esse.

Multo tutius est stare in subjectione quam in praelatura.

Multi sunt sub obedientia magis ex necessi-

tate quam ex charitate; et illi poenam habent, et leviter murmurant.

Nec libertatem mentis acquirent, nisi ex toto corde propter Deum se subjiciant.

Curre hic vel ibi: non invenies quietem, nisi in humili subjectione sub praelati regimine.

Imaginatio locorum et mutatio multos fefellit.

2. Verum est quod unusquisque libenter agit pro sensu suo, inclinatur ad eos magis qui secum sentiunt.

Sed si Deus est inter nos, necesse est ut relinquamus etiam quandoque nostrum sentire propter bonum pacis.

Quis est ita sapiens, qui omnia plene scire possit?

Ergo noli nimis in sensu tuo confidere, sed velis etiam libenter aliorum sensum audire.

Si bonum est tuum sentire, et hoc ipsum propter Deum dimittis et alium sequeris, magis exinde proficies.

3. Audivi enim saepe securius esse audire et accipere consilium quam dare.

Potest etiam contingere ut bonum sit uniuscujusque sentire; sed nolle aliis acquiescere, cum id ratio postulat aut causa, signum est superbiae et pertinaciae.

CAPUT X.

De cavenda superfluitate verborum.

1. Caveas tumultum hominum, quantum potes: multum enim impedit tractatus secularium gestorum, etiamsi simplici intentione proferantur.

Cito enim inquinamur vanitate, et captivamur.

Vellem me pluries tacuisse, et inter homines non fuisse.

Sed quare tam libenter loquimur et invicem fabulamur, cum tamen raro, sine laesione conscientiae, ad silentium redimus?

Ideo tam libenter loquimur: quia per mutuas locutiones ab invicem consolari quaerimus: et cor diversis cogitationibus fatigatum optamus relevare.

Et multum libenter de iis quae multum diligimus vel cupimus, vel quae nobis contraria sentimus, libet loqui et cogitare.

2. Sed proh dolor! saepe inaniter et frustra. Nam haec exterior consolatio interioris et divinae consolationis non modicum detrimentum est.

Ideo vigilandum est et orandum, ne tempus otiose transeat.

Si loqui licet et expedit, quae aedificabilia sunt loquere.

Malus usus, et negligentia profectus nostri, multum facit ad incustodiam oris nostri.

Juvat tamen non parum ad profectum spiritualem devota spiritualium rerum collatio, maxime ubi pares animo et spiritu in Deo sibi sociantur.

CAPUT XI.

De pace acquirenda, et zelo proficiendi.

1. Multam possemus pacem habere, si non vellemus nos cum aliorum dictis et factis, et quae ad nostram curam non spectant occupare.

Quomodo potest ille diu in pace manere, qui alienis curis se intermiscet, qui occasiones forinsecus quaerit, qui parum vel raro se intrinsecus colligit?

Beati simplices, quoniam multam pacem habebunt.

2. Quare quidam sanctorum tam perfecti et contemplativi fuerunt?

Quia omnino seipsos mortificare ab omnibus terrenis desideriis studuerunt: et ideo totis medullis cordis Deo inhaerere, atque libere sibi vacare potuerunt.

Nos nimium occupamur propriis passionibus, et de transitoriis nimis sollicitamur.

Raro etiam unum vitium perfecte vincimus, et ad quotidianum profectum accendimur: ideo frigidi et tepidi remanemus.

3. Si essemus nobis ipsis perfecte mortui, et interius minime implicati, tunc possemus etiam divina sapere, et de coelesti contemplatione aliquid experiri.

Totum et maximum impedimentum est, quia non sumus a passionibus et concupiscentiis liberi, nec perfectam sanctorum viam conamur ingredi.

Quando etiam modicum adversitatis occurrit, nimis cito dejicimur, et ad humanas consolationes convertimur.

4. Si niteremur, sicut viri fortes, stare in praelio, profecto auxilium Domini super nos videremus de coelo.

Ipse enim certantes, et de sua gratia sperantes, paratus est adjuvare, qui nobis certandi occasiones procurat, ut vincamus.

Si tantum in istis exterioribus observantiis profectum religionis ponimus, cito finem habebit devotio nostra.

Sed ad radicem securim ponamus, ut purgati a passionibus, pacificam mentem possideamus.

5. Si omni anno unum vitium extirparemus, cito viri perfecti efficeremur.

Sed modo e contrario saepe sentimus ut meliores et puriores in initio conversionis nostrae nos fuisse inveniamus, quam post multos annos professionis.

Fervor et profectus noster quotidie deberet crescere; sed nunc pro magno videtur, si quis primi fervoris partem posset retinere.

Si modicam violentiam faceremus in principio, tunc postea cuncta possemus facere cum levitate et gaudio.

6. Grave est assueta dimittere; sed gravius est contra propriam voluntatem ire.

Sed si non vincis parva et levia, quando superabis difficiliora?

Resiste in principio inclinationi tuae, et malam dedisce consuetudinem, ne forte paulatim ad majorem te ducat difficultatem.

O si adverteres quantam tibi pacem, et aliis laetitiam faceres, teipsum bene habendo! puto quod sollicitior esses ad spiritualem profectum.

CAPUT XII.

De utilitate adversitatis.

1. Bonum nobis est quod aliquando habeamus aliquas gravitates et contrarietates, quia

saepe hominem ad cor revocant, quatenus se in exilio esse cognoscat, nec spem suam in aliqua re mundi ponat.

Bonum est quod patiamur quandoque contradictiones, et quod male et imperfecte de nobis sentiatur, etiam si bene agimus et intendimus: ista saepe juvant ad humilitatem, et a vana gloria nos defendunt.

Tunc enim melius interiorem testem Deum quaerimus, quando foris vilipendimur ab hominibus, et non bene nobis creditur.

2. Ideo deberet se homo in Deo taliter firmare ut non esset ei necesse multas humanas consolationes quaerere.

Quando homo bonae voluntatis tribulatur, vel tentatur, aut malis cogitationibus affligitur; tunc Deum sibi magis necessarium intelligit, sine quo nihil boni se posse deprehendit.

Tunc etiam tristatur, gemit, et orat pro miseriis quas patitur.

Tunc taedet eum diutius vivere, et mortem optat venire, ut possit dissolvi, et cum Christo esse.

Tunc etiam bene advertit perfectam securitatem et plenam pacem in mundo non posse constare.

CAPUT XIII.

De tentationibus resistendis.

1. Quamdiu in mundo vivimus, sine tribulatione et tentatione esse non possumus.

Unde in Job scriptum est: Tentatio est vita hominis super terram.

Ideo unusquisque sollicitus esse deberet circa tentationes suas, et vigilare in orationibus, ne diabolus locum inveniret decipiendi, qui nunquam dormitat, sed circuit quaerens quem devoret.

Nemo tam perfectus est et sanctus qui non habeat aliquando tentationes; et plene eis carere non possumus.

2. Sunt tamen tentationes homini saepe valde utiles, licet molestae sint et graves; quia in illis homo humiliatur, et purgatur, et eruditur.

Omnes sancti per multas tribulationes et tentationes transierunt et profecerunt.

Et qui tentationes sustinere nequiverunt, reprobi facti sunt, et defecerunt.

Non est aliquis ordo tam sanctus, nec locus tam secretus ubi non sint tentationes vel adversitates.

3. Non est homo securus a tentationibus totaliter, quamdiu vixerit, quia in nobis est unde tentamur, ex quo in concupiscentia nati sumus.

Una tentatione seu tribulatione recedente, alia supervenit; et semper aliquid ad patiendum habebimus: nam bonum felicitatis primordialis perdidimus.

Multi quaerunt tentationes fugere, et gravius incidunt in eas.

Per solam fugam non possumus vincere; sed per patientiam et veram humilitatem omnibus hostibus efficimur fortiores.

Qui tantummodo exterius declinat, nec radicem evellit, parum proficiet: imo citius ad eum tentationes redeunt, et pejus sentiet.

Paulatim, et per patientiam cum longanimi-

tate (Deo juvante) melius superabis, quam cum duritia et importunitate propria.

Saepius accipe consilium in tentatione, et cum tentato noli duriter agere; sed consolationem ingere, sicut tibi optares fieri.

4. Initium omnium malarum tentationum, inconstantia animi, et parva ad Deum confidentia.

Quia, sicut navis sine gubernaculo hinc inde a fluctibus impellitur, ita homo remissus, et suum propositum deserens, varie tentatur.

Ignis probat ferrum, et tentatio hominem justum.

Nescimus saepe quid possumus; sed tentatio aperit quid sumus.

Vigilandum est tamen, praecipue circa initium tentationis; quia tunc facilius hostis vincitur, si ostium mentis nullatenus intrare sinitur, sed extra limen, statim ut pulsaverit, illi obviatur.

Unde quidam dixit:

Principiis obsta; sero medicina paratur
Cum mala per longas invaluere moras.

Nam primo occurrit menti simplex cogitatio, deinde fortis imaginatio, postea delectatio, et motus pravus, et assensio.

Sicque paulatim ingreditur hostis malignus ex toto, dum illi non resistitur in principio.

Et quanto diutius ad resistendum quis torpuerit, tanto in se quotidie fit debilior, et hostis contra eum potentior.

5. Quidam in principio conversionis suae graviores tentationes patiuntur, quidam autem in fine.

Quidam vero quasi per totam vitam suam male habent.

Nonnulli satis leniter tentantur, secundum divinae ordinationis sapientiam et aequitatem, quae statum et merita hominum pensat, et cuncta ad electorum suorum salutem praeordinat.

6. Ideo non debemus desperare cum tentamur, sed eo ferventius Deum exorare quatenus nos in omni tribulatione dignetur adiuvare; qui utique, secundum dictum Pauli, talem faciet cum tentatione proventum, ut possimus sustinere.

Humiliemus ergo animas nostras sub manu Dei, in omni tentatione et tribulatione; quia humiles spiritu salvabit, et exaltabit.

7. In tentationibus et tribulationibus probatur homo, quantum profecit, et ibi majus meritum existit, et virtus melius patescit.

Nec magnum est si homo devotus sit et fervidus, cum gravitatem non sentit: sed si tempore adversitatis patienter se sustinet, spes magni profectus erit.

Quidam a magnis tentationibus custodiuntur, et in parvis quotidianis saepe vincuntur: ut humiliati nunquam de seipsis in magnis confidant, qui in tam modicis infirmantur.

CAPUT XIV.

De temerario judicio vitando.

1. Ad teipsum oculos reflecte, et aliorum facta caveas judicare. In judicando alios, homo frustra laborat, saepius errat, et leviter

peccat; seipsum vero judicando et discutiendo, semper fructuose laborat.

Sicut nobis res cordi est, sic de ea freque-ter judicamus: nam verum judicium, propter privatum amorem, faciliter perdimus.

Si Deus semper esset pura intentio nostri desiderii, non tam faciliter turbaremur pro resistentia sensus nostri.

2. Sed saepe aliquid ab intra latet, vel etiam ab extra concurrit, quod nos etiam pariter trahit.

Multi occulte seipsos quaerunt in rebus quas agunt, et nesciunt.

Videntur etiam in bona pace stare, quando res pro eorum velle fiunt, et sentire: si autem aliter fit quam cupiunt, cito moventur et tristes fiunt.

Propter diversitatem sensuum et opinionum satis frequenter oriuntur dissensiones inter amicos et cives, inter religiosos et devotos.

3. Antiqua consuetudo difficulter relinquitur: et ultra proprium videre nemo libenter ducitur.

Si rationi tuae magis inniteris vel industriae, quam virtuti subjectivae Jesu Christi, raro et tarde eris homo illuminatus, quia Deus vult nos sibi perfecte subijci, et omnem rationem per inflammatum amorem trascendere.

CAPUT XV.

De operibus ex caritate factis.

1. Pro nulla re mundi, et pro nullius hominis dilectione, aliquod malum est faciendum: sed

pro utilitate tamen indigentis, opus bonum libere aliquando intermittendum est, aut etiam pro meliori mutandum.

Hoc enim facto, opus bonum non destruitur, sed in melius commutatur.

Sine caritate, opus externum nihil prodest, quidquid autem ex caritate agitur, quantumcumque etiam parvum sit et despectum, totum efficitur fructuosum.

Magis siquidem Deus pensat ex quanto quis desiderio et amore opus agit, quam quantum facit.

2. Multum facit, qui multum diligit.

Multum facit, qui rem bene facit.

Bene facit, qui communitati magis quam suae voluntati servit.

Saepe videtur esse caritas, et est magis carnalitas: quia naturalis inclinatio, propria voluntas, spes retributionis, affectus commoditatis, raro abesse volunt.

3. Qui veram et perfectam caritatem habet, in nulla re seipsum quaerit; sed Dei solummodo gloriam in omnibus fieri desiderat.

Nulli etiam invidet, quia nullum privatum gaudium amat: nec in seipso vult gaudere; sed in Deo, super omnia bona optat beatificari.

Nemini aliquid boni attribuit; sed totaliter ad Deum refert, a quo fontaliter omnia procedunt, in quo finaliter omnes Sancti fruibiliter quiescunt.

O! qui scintillam haberet verae caritatis, profecto omnia terrena sentiret plena fore vanitatis.

CAPUT XVI.

De sufferentia defectuum aliorum.

1. Quae homo in se vel in aliis emendare non valet, debet patienter sustinere, donec Deus aliter ordinet.

Cogita, quia sic forte melius est pro tua probatione et patientia, sine qua non sunt multum ponderanda merita nostra.

Debes tamen pro talibus impedimentis supplicare, ut Deus tibi dignetur subvenire, et possis benigne portare.

2. Si quis semel aut bis admonitus, non acquiescit, noli cum eo contendere; sed totum Deo committe, ut fiat voluntas ejus, et honor in omnibus servis ejus, qui bene scit mala in bonum convertere.

Stude patiens esse in tolerando aliorum defectus, et qualescumque infirmitates; quia et tu multa habes, quae ab aliis oportet tolerari.

Si non potes te talem facere, qualem vis, quomodo alium poteris ad tuum habere beneplacitum?

Libenter volumus alios perfectos, et tamen proprios non emendamus defectus.

3. Volumus quod alii stricte corrigantur; et ipsi corrigi nolumus.

Displicet larga aliorum licentia, et tamen nobis nolumus negari quod petimus.

Alios restringi per statuta volumus, et ipsi nullatenus nos patimur amplius cohiberi.

Sic ergo patet, quam raro proximum sicut nos ipsos pensamus.

Si essent omnes perfecti, quid tunc haberemus ab aliis pro Deo pati?

4. Nunc autem sic Deus ordinavit, ut discamus alter alterius onera portare; quia nemo sine defectu, nemo sine onere, nemo sibi sufficiens, nemo sibi satis sapiens: sed oportet nos invicem portare, invicem consolari, pariter adjuvare, instruere et admonere.

Quantae autem virtutis quisque fuerit, melius patet occasione adversitatis.

Occasiones namque hominem fragilem non faciunt; sed qualis sit ostendunt.

CAPUT XVII.

De Monastica vita.

1. Oportet quod discas teipsum in multis frangere, si vis pacem et concordiam cum aliis tenere.

Non est parvum in monasteriis vel in congregatione habitare, et inibi sine querela conversari, et usque ad mortem fidelis perseverare.

Beatus, qui ibidem bene vixerit, et feliciter consumaverit.

Si vis debite stare et proficere, teneas te tanquam exulem et peregrinum super terram.

Oportet te stultum fieri propter Christum, si vis religiosam ducere vitam.

2. Habitus et tonsura modicum confert: sed mutatio morum, et integra mortificatio passionum, verum faciunt Religiosum.

Qui aliud quaerit quam pure Deum et animae suae salutem, non inveniet nisi tribulationem et dolorem.

Non potest etiam diu stare pacificus, qui non nititur esse minimus, et omnibus subjectus.

3. Ad serviendum venisti, non ad regendum: ad patiendum et laborandum scias te vocatum, non ad otiandum vel fabulandum.

Hic ergo probantur homines sicut aurum in fornace.

Hic nemo potest stare, nisi ex toto corde se voluerit propter Deum humiliare.

CAPUT XVIII.

De exemplis sanctorum Patrum.

1. Intuere sanctorum Patrum vivida exempla, in quibus vera perfectio refulsit et religio, et videbis quam modicum sit, et pene nihil quod nos agimus.

Heu! quid est vita nostra, si illis fuerit comparata?

Sancti et amici Christi Domino servierunt in fame et siti, in frigore et nuditate, in labore et fatigatione, in vigiliis et jejuniis, in orationibus et sanctis meditationibus, in persecutionibus et opprobriis multis.

2. O quam multas et graves tribulationes passi sunt Apostoli, Martyres, Confessores, Virgines, et reliqui omnes, qui Christi vestigia voluerunt sequi!

Nam animas suas in hoc mundo oderunt, ut in vitam aeternam possiderent eas.

O quam strictam et abdicatam vitam sancti Patres in eremo duxerunt! quam longas et graves tentationes pertulerunt! quam frequenter

ab inimico vexati sunt! quam crebras et fervidas orationes Deo obtulerunt! quam rigidas abstinentias peregerunt! quam magnum zelum et fervorem ad spiritualem profectum habuerunt! quam forte bellum adversus edomationem vitiorum gesserunt! quam puram et rectam intentionem ad Deum tenuerunt!

Per diem laborabant, et noctibus orationi diutinae vacabant: quamquam laborando, ab oratione mentali minime cessarent.

3. Omne tempus utiliter expendebant: omnis hora ad vacandum Deo brevis videbatur: et prae magna dulcedine contemplationis, etiam oblivioni tradebatur necessitas corporalis refectionis.

Omnibus divitiis, dignitatibus, honoribus, amicis et cognatis renuntiabant: nil de mundo habere cupiebant, vix necessaria vitae sumebant; corpori servire, etiam in necessitate, dolebant.

Pauperes igitur erant rebus terrenis, sed divites valde in gratia et virtutibus.

Foris egebant, sed intus gratia et consolatione divina reficiebantur.

4. Mundo erant alieni, sed Deo proximi ac familiares amici.

Sibi ipsis videbantur tanquam nihili, et huic mundo despecti: sed erant in oculis Dei pretiosi et dilecti.

In vera humilitate stabant; in simplici obedientia vivebant, in caritate et patientia ambulabant; et ideo quotidie in spiritu proficiebant, et magnam apud Deum gratiam obtinebant.

Dati sunt in exemplum omnibus Religiosis; et plus provocare nos debent ad bene proficiendum, quam tepidorum numerus ad relaxandum.

5. O quantus fervor omnium Religiosorum, in principio suae sanctae institutionis fuit! O quanta devotio orationis! quanta aemulatio virtutis! quam magna disciplina viguit! quanta reverentia et obedientia, sub regula magistri, in omnibus effloruit!

Testantur adhuc vestigia derelicta, quod vere viri sancti et perfecti fuerunt, qui tam strenue militantes, mundum suppeditaverunt.

Jam magnus putatur, si quis transgressor non fuerit; si quis, quod accepit, cum patientia tolerare potuerit.

6. Oh tepor et negligentia status nostri, quod tam cito declinamus a pristino fervore, et jam taedet vivere prae lassitudine et tepore!

Utinam in te penitus non dormiret profectus virtutum; qui multa saepius exempla vidisti devotorum.

CAPUT XIX.

De exercitiis boni Religiosi.

1. Vita boni religiosi omnibus virtutibus pollere debet, ut sit talis interius, qualis videtur hominibus exterius.

Et merito plus debet esse intus, quam quod cernitur foris; quia inspector noster est Deus, quem summopere revereri debemus, ubicumque fuerimus, et tamquam angeli in conspectu ejus mundi incedere.

Omni die renovare debemus propositum nostrum, et ad fervorem nos excitare, quasi hodie primum ad conversionem venissemus, atque dicere.

Adjuva me, Domine Deus, in bono proposito et sancto servitio tuo, et da mihi nunc hodie perfecte incipere, quia nihil est quod hactenus feci.

2. Secundum propositum nostrum, cursus profectus nostri: et multa diligentia opus est bene proficere volenti.

Quod si fortiter proponens, saepe deficit: quid ille, qui raro aut minus fixe aliquid proponit.

Variis tamen modis contingit desertio propositi nostri, et levis omissio exercitiorum vix sine aliquo dispendio transit.

Justorum propositum in gratia Dei potius quam in propria sapientia pendet; in quo et semper confidunt, quidquid arripiunt.

Nam homo proponit, sed Deus disponit, nec est in homine via ejus.

3. Si pietatis causa, aut fraternae utilitatis proposito, quandoque consuetum omittitur exercitium, facile postea poterit recuperari.

Si autem taedio animi aut negligentia faciliter relinquitur, satis culpabile est, et nocivum sentietur. Conemur quantum possumus, adhuc leviter deficiemus in multis.

Semper tamen aliquid certi proponendum est, et contra illa praecipue, quae amplius nos impediunt.

Exteriora nostra et interiora pariter nobis scrutanda sunt et ordinanda, quia utraque expediunt ad profectum.

4. Si non continue te vales colligere, saltem interdum; et ad minus semel in die, mane videlicet, aut vespere.

Mane propone, vespere discute mores tuos, qualis hodie fuisti in verbo, opere et cogitatione; quia in his saepius forsitan offendisti Deum et proximum.

Accinge te, sicut vir, contra diabolicas nequitias: frena gulam, et omnem carnis inclinationem facilius frenabis.

Nunquam sis ex toto otiosus; sed aut legens, aut scribens, aut orans, aut meditans, aut aliquid utilitatis pro communi laborans.

Corporalia tamen exercitia discrete sunt agenda, nec omnibus aequaliter assumenda.

5. Quae communia non sunt, non sunt foris ostendenda: nam in secreto totius exercentur privata.

Cavendum tamen, ne piger sis ad communia, et ad singularia promptior: sed expletis integre et fideliter debitis et injunctis, si jam ultra vacat, redde te tibi, prout devotio tua desiderat.

Non possunt omnes habere unum exercitium; sed aliud isti, aliud illi magis deservit.

Etiam pro temporis congruentia, diversa placent exercitia: quia alia in festis, alia in feriatis magis sapiunt diebus.

Aliis indigemus tempore tentationis, et aliis tempore pacis et quietis.

Alia, cum tristamur, libet cogitare, et alia, cum laeti in Dominio fuerimus.

6. Circa principalia festa, renovanda sunt bona exercitia: et Sanctorum suffragia ferventius imploranda.

De festo in festum proponere debemus, quasi tunc de hoc seculo migraturi, et ad aeternum festum perventuri.

Ideoque sollicite nos praeparare debemus in devotis temporibus, et devotius conversari, atque omnem observantiam strictius custodire, tanquam in brevi praemium laboris nostri a Deo percepturi.

7. Et si dilatum fuerit, credamus nos minus bene praeparatos atque indignos tantae adhuc gloriae, quae revelabitur in nobis tempore praefinito, et studeamus nos melius ad exitum praeparare.

Beatus servus (ait Evangelista Lucas) quem, cum venerit Dominus, invenerit vigilantem. Amen dico vobis, super omnia bona sua constituet eum.

CAPUT XX.

De amore solitudinis et silentii.

1. Quaere aptum tempus vacandi tibi: et de beneficiis Dei frequenter cogita.

Relinque curiosa.

Tales perlege materias, quae compunctionem magis praestant, quam occupationem.

Si te subtraxeris a superfluis locutionibus et otiosis circuitionibus, nec non a novitatibus et rumoribus audiendis, invenies tempus sufficiens et aptum pro bonis meditationibus insistendis.

Maximi Sanctorum humana consortia, ubi poterant, vitabant, et Deo in secreto vivere eligebant.

2. Dixit quidam: Quoties inter homines fui, minor homo redii. Hoc saepius experimur, quando diu confabulamur.

Facilius est omnino tacere, quam verbo non excedere.

Facilius est domi latere, quam foris se posse sufficienter custodire.

Qui igitur intendit ad interiora et spiritualia pervenire, oportet eum cum Jesu a turba declinare.

Nemo secure apparet, nisi qui libenter latet.

Nemo secure loquitur, nisi qui libenter tacet.

Nemo secure praeest, nisi qui libenter subest.

Nemo secure praecipit, nisi qui bene obedire didicit.

3. Nemo secure gaudet, nisi bonae conscientiae in se testimonium habeat.

Semper tamen Sanctorum securitas, plena timoris Dei extitit.

Nec eo minus solliciti et humiles in se fuerunt, quia magnis virtutibus et gratia emicuerunt.

Pravorum autem securitas ex superbia et praesumptione oritur, et in fine in deceptionem sui ipsius vertitur.

Numquam promittas tibi securitatem in hac vita, quamvis bonus videaris coenobita aut devotus eremita.

4. Saepe meliores in aestimatione hominum, gravius periclitati sunt, propter suam nimiam confidentiam.

Unde multis utilius est, ut non penitus tentationibus careant, sed saepius impugnentur, ne, nimium securi, in superbiam eleventur,

ne etiam ad exteriores consolationes licentius declinent.

O qui numquam transitoriam laetitiam quaereret, qui numquam cum mundo se occuparet, quam bonam conscientiam servaret!

O qui omnem vanam sollicitudinem amputaret, et duntaxat salutaria ac divina cogitaret, et totam spem suam in Deo constitueret, quam magnam pacem et quietem possideret!

5. Nemo dignus est coelesti consolatione, nisi diligenter se exercuerit in sancta compunctione.

Si vis corde tenus compugi, intra in cubile tuum, et exclude tumultus mundi, sicut scriptum est: in cubilibus vestris compungimini. In cella invenies quod deforis saepius amittes.

Cella continuata dulcescit, et male custodita taedium generat, et vilescit. Si in principio conversionis tuae bene eam incolueris et custodieris, erit tibi postea dilecta amica, et gratissimum solatium.

6. In silentio et quiete proficit anima devota, et discit abscondita Scripturarum.

Ibi invenit fluenta lacrymarum, quibus singulis noctibus se lavet et mundet, ut Conditori suo tanto familiarior fiat, quanto longius ab omni saeculari tumultu degit.

Qui ergo se abstrahit a notis et amicis, approximabit illi Deus cum angelis sanctis.

Melius est latere, et sui curam agere, quam, se neglecto, etiam signa facere.

Laudabile est homini religioso raro foras ire, fugere videri, nolle etiam homines videre.

7. Quid vis videre, quod non licet habere? Transit mundus, et concupiscentia ejus.

Trahunt desideria sensualitatis ad spatiandum; sed cum hora transierit, quid nisi gravitatem coscientiae, et cordis dispersionem reportas?

Laetus exitus tristem saepe reditum parit; et laeta vigilia serotina triste mane facit.

Sic omne carnale gaudium blande intrat, sed in fine mordet et perimit.

Quid potes alibi videre, quod hic non videas? Ecce coelum, et terra, et omnia elementa; ex istis namque omnia sunt facta.

8. Quid potes alicubi videre, quod diu potest sub sole permanere?

Credis te forsitan satiari, sed non poteris pertingere.

Si cuncta videres praesentia, quid esset nisi visio vana?

Leva oculos tuos ad Deum in excelsis, et ora pro peccatis tuis et negligentiis.

Dimitte vana vanis; tu autem intende illis quae tibi praecepit Deus.

Claude super te ostium tuum, et voca ad te Jesum dilectum tuum.

Mane cum eo in cella tua, quia non invenies alibi tantam pacem.

Si non exisses, nec quidquam de rumoribus audisses, melius in bona pace permansisses. Ex quo nova delectat aliquando audire, oportet te exinde turbationem cordis tolerare.

CAPUT XXI.

De compunctione cordis.

1. Si vis aliquid proficere, conserva te in timore Dei, et noli esse nimis liber, sed sub disciplina cohibe omnes sensus tuos, nec ineptae te tradas laetitiae.

Da te ad cordis compunctionem, et invenies devotionem.

Compunctio multa bona aperit, quae dissolutio cito perdere consuevit.

Mirum est quod homo possit unquam perfecte in hac vita laetari, qui suum exiilum, et tam multa pericula animae suae, considerat et pensat.

2. Propter levitatem cordis et negligentiam defectuum nostrorum, non sentimus animae nostrae dolores: sed saepe vane ridemus, quando merito flere deberemus.

Non est vera libertas, nec bona laetitia, nisi in timore Dei cum bona conscientia.

Felix, qui abjicere potest omne impedimentum distractionis, et ad unionem se recolligere sanctae compunctionis!

Felix, qui a se abdicat quidquid conscientiam suam maculare potest, vel gravare!

Certa viriliter: consuetudo consuetudine vincitur.

Si tu scis homines dimittere, ipsi bene te dimittent tua facta facere.

3. Non attrahas tibi res aliorum, nec te implices causis majorum.

Habeas semper oculum super te primum, et

admoneas teipsum specialiter, prae omnibus tibi dilectis.

Si non habes favorem hominum, noli exinde tristari; sed hoc sit tibi grave, quia non habes te satis bene et circumspecte, sicut deceret Dei servum, et devotum religiosum conversari.

Utilius est saepe et securius, quod homo non habeat multas consolationes in hac vita, secundum carnem praecipue.

Tamen quod divinas non habemus, aut rarius sentimus, nos in culpa sumus; quia compunctionem cordis non quaerimus, nec vanas et externas omnino abjicimus.

4. Cognosce te indignum divina consolatione, sed magis dignum multa tribulatione.

Quando homo est perfecte compunctus, tunc gravis et amarus est ei totus mundus.

Bonus homo sufficientem invenit materiam dolendi et flendi.

Sive enim se considerat, sive de proximo pensat, sicut quia nemo sine tribulatione hic vivit.

Et quanto strictius sese considerat, tanto amplius dolet.

Materiae justi doloris et internae compunctionis, sunt peccata et vitia nostra, quibus ita involuti jacemus, ut raro coelestia contemplari valeamus.

5. Si frequentius de morte tua, quam de longitudine vitae cogitares, non dubium quin te ferventius emendares.

Si etiam futuras inferni, sive purgatorii poenas cordialiter perpenderes, credo quod liben-

ter laborem et dolorem sustineres, et nihil rigoris formidares.

Sed quia ad cor ista non transeunt, et blandimenta adhuc amamus; ideo frigidi et valde pigri remanemus.

6. Saepe est inopia spiritus, unde tam leviter conqueritur miserum corpus.

Ora igitur humiliter ad Dominum, ut det tibi compunctionis spiritum, et dic cum Propheta: Ciba me, Domine, pane lacrymarum, et potum da mihi in lacrymis, in mensura.

CAPUT XXII.

De consideratione humanae miseriae.

1. Miser eris, ubicumque fueris et quocumque te verteris, nisi ad Deum te convertas.

Quid turbaris, quia non succedit tibi, sicut vis et desideras? Quis est qui habet omnia secundum suam voluntatem? nec ego, nec tu, nec aliquis hominum super terram.

Nemo est in mundo sine aliqua tribulatione, vel angustia, quamvis rex sit, vel papa.

Quis est, qui melius habet? utique qui pro Deo aliquid pati valet.

2. Dicunt multi imbecilles et infirmi: Ecce, quam bonam vitam ille homo habet, quam dives, quam magnus, quam potens et excelsus!

Sed attende ad coelestia bona, et videbis quod omnia ista temporalia, nulla sunt, sed valde incerta et magis gravantia, quia numquam sine sollicitudine et timore possidentur.

Non est hominis felicitas, habere temporalia ad abundantiam, sed sufficit ei mediocritas.

Vere miseria est vivere super terram.

Quanto homo voluerit esse spiritualior, tanto praesens vita fit ei amarior: quia sentit melius, et videt clarius umanae corruptionis defectus.

Nam comedere, bibere, vigilare, dormire, quiescere, laborare, et caeteris naturae necessitatibus subjacere, vere magna miseria est et afflictio homini devoto, qui libenter esset absolutus et liber ab omni peccato.

3. Valde enim gravatur interior homo necessitatibus corporalibus in hoc mundo.

Unde Propheta devote rogat, quatenus liber ab istis esse valeat, dicens: De necessitatibus meis erue me, Domine.

Sed vae non cognoscentibus suam miseriam! et amplius vae illis, qui diligunt hanc miseram et corruptibilem vitam!

Nam in tantum quidam hanc amplectuntur, (licet etiam vix necessaria laborando aut mendicando habeant) ut si possent hic semper vivere, de regno Dei nihil curarent.

4. O insani et infideles corde, qui tam profunde in terrenis jacent, ut nihil nisi carnalia sapiant!

Sed miseri adhuc in fine graviter sentient quam vile et nihilum erat quod tam vehementer amaverunt.

Sancti autem Dei et omnes devoti amici Christi, non attenderunt quae carni placuerunt, nec quae in hoc tempore floruerunt; sed tota spes eorum et intentio ad aeterna bona anhelabat.

Ferebatur totum desiderium eorum sursum

ad mansura et invisibilia, ne amore visibilium traherentur ad infima.

5. Noli, frater, amittere confidentiam proficiendi ad spiritualia; adhuc habes tempus et horam.

Quare vis procrastinare propositum tuum? Surge, et in istanti incipe, et dic: Nunc tempus est faciendi, nunc tempus est pugnandi, nunc aptum tempus est vitam emendandi.

Quando male habes et tribularis, tunc tempus est promerendi.

Oportet te transire per ignem et aquam antequam venias in refrigerium.

Nisi tibi vim feceris, vitium non superabis.

Quandiu istud fragile corpus gerimus, sine peccato esse non possumus, nec sine taedio et dolore vivere.

Libenter haberemus ab omni miseria quietem; sed quia per peccatum perdidimus innocentiam, amisimus etiam veram beatitudinem.

Ideo oportet nos tenere patientiam et Dei expectare misericordiam, donec transeat iniquitas, et haec mortalitas absorbeatur a vita.

6. O quanta fragilitas humana, quae semper prona est ad vitia!

Hodie confiteris peccata tua, et cras iterum perpetras confessa.

Nunc proponis cavere, et post horam agis, quasi nihil proposuisses.

Merito ergo nos ipsos humiliare possumus, nec unquam aliquid magni de nobis sentire; quia tam fragiles et instabiles sumus.

Cito etiam potest perdi per negligentiam, quod multo labore vix tandem acquisitum est per gratiam.

7. Quid fiet de nobis adhuc in fine, qui tepescimus tam mane?

Vae nobis, si sic volumus declinare ad quietem, quasi jam pax sit et securitas, cum necdum appareat vestigium verae sanctitatis in conversione nostra!

Bene opus esset, quod adhuc iterum instrueremur tanquam boni novitii ad mores optimos: si forte spes esset de aliqua futura emendatione et majori spirituali profectu.

CAPUT XXIII.

De meditatione mortis.

1. Valde cito erit tecum hic factum; vide aliter quomodo te habeas: hodie homo est, et cras non comparet.

Cum autem sublatus fuerit ab oculis, cito etiam transit a mente.

O hebetudo et duritia cordis humani, quod solum praesentia mediatur, et futura non magis praevidet!

Sic te in omni facto et cogitatu deberes tenere, quasi statim esses moriturus.

Si bonam conscientiam haberes, non multum mortem timeres.

Melius esset peccata cavere, quam mortem fugere.

Si hodie non es paratus, quomodo cras eris?

Cras est dies incerta; et quid scis, si crastinum habebis?

2. Quid prodest diu vivere, quando tam parum emendamur?

Ah! longa vita non semper emendat, sed saepe culpam magis auget.

Utinam per unam diem bene essemus conversati in hoc mundo!

Multi annos computant conversionis; sed saepe parvus est fructus emendationis.

Si formidolosum est mori, forsitan periculosius erit diutius vivere.

Beatus qui horam mortis suae semper ante oculos habet, et ad moriendum quotidie se disponit.

Si vidisti aliquando hominem mori, cogita, quia et tu per eamdem viam transibis.

3. Cum mane fuerit, puta te ad vesperum non perventurum.

Vespere autem facto, mane non audeas tibi polliceri.

Semper ergo paratus esto, et taliter vive ut nunquam te imparatum mors inveniat.

Multi subito et improvise moriuntur. Nam hora qua non putatur, Filius hominis venturus est.

Quando illa extrema hora venerit, multum aliter sentire incipies de tota vita tua praeterita, et valde dolebis, quia tam negligens et remissus fuisti.

4. Quam felix et prudens qui talis nunc nititur esse in vita, qualis optat invenire in morte!

Dabit namque magnam fiduciam feliciter moriendi, perfectus contemptus mundi, fervens desiderium in virtutibus proficiendi, amor disciplinae, labor poenitentiae, promptitudo obedientiae, abnegatio sui, et supportatio cujuslibet adversitatis pro amore Christi.

Multa bona operari potes, dum sanus es; sed infirmatus, nescio quid poteris.

Pauci ex infirmitate meliorantur; sic et qui multum peregrinantur, raro sanctificantur.

5. Noli confidere super amicos et proximos, nec in futurum tuam differas salutem, quia citius obliviscentur tui homines quam aestimas.

Melius est nunc tempestive providere, et aliquid boni praemittere, quam super aliorum auxilio post mortem sperare.

Si non es pro teipso sollicitus modo, quis erit sollicitus pro te in futuro?

Nunc tempus est valde pretiosum. Nunc sunt dies salutis. Nunc tempus acceptabile.

Sed proh dolor, quod hoc utilius non expendis, in quo promereri vales unde aeternaliter vivas!

Venit quando unum diem seu horam pro emendatione desiderabis, et nescio an impetrabis.

6. Eia, carissime, de quanto periculo te poteris liberare, de quam magno timore eripere, si modo semper timoratus fueris, et suspectus de morte!

Stude nunc taliter vivere, ut in hora mortis valeas potius gaudere, quam timere.

Disce nunc mori mundo, ut tunc incipias vivere cum Christo.

Disce nunc omnia contemnere, ut tunc possis libere ad Christum pergere.

Castiga nunc corpus tuum per poenitentiam, ut tunc certam valeas habere confidentiam.

7. Ah stulte! quid cogitas te diu victurum, cum nullum diem habeas securum?

Quam multi putantes diu vivere, decepti sunt et insperate de corpore extracti!

Quoties audisti a dicentibus, quia ille gladio cecidit, ille submersus est, ille ab alto ruens cervicem fregit, ille manducando obriguit, ille ludendo finem fecit!

Alius igne, alius ferro, alius peste, alius latrocinio interiit: et sic omnium finis mors est, et vita hominum tamquam umbra subito pertransit.

8. Quis memorabitur tui post mortem? et quis orabit pro te?

Age, age nunc, carissime, quidquid agere potes; quia nescis quando morieris, nescis etiam quid te post mortem sequetur.

Dum tempus habes, congrega divitias immortales.

Praeter salutem tuam nihil cogites; solum quae Dei sunt, cures.

Fac nunc tibi amicos, venerando Dei sanctos, et eorum actus imitando, ut cum defeceris in hac vita, illi te recipiant in aeterna tabernacula.

9. Serva te tanquam peregrinum et hospitem super terram, ad quem nihil spectat de mundi negotiis.

Serva cor liberum, et ad Deum sursum erectum, quia non habes hic manentem civitatem.

Illuc preces et gemitus quotidianos cum lacrymis dirige, ut spiritus tuus mereatur ad Dominum post mortem feliciter transire.

Amen.

CAPUT XXIV.

De judicio et poenis peccatorum.

1. In omnibus rebus respice finem, et qualiter ante districtum stabis judicem, cui nihil est occultum; qui muneribus non placatur, nec excusationes recipit; sed quod justum est judicabit.

O miserrime et insipiens peccator, quid respondebis Deo, omnia mala tua scienti, qui interdum formidas vultum hominis irati?

Ut quid non praevides tibi in diem judicii, quando nemo poterit per alium excusari vel defendi; sed unusquisque sufficiens onus erit sibi ipsi?

Nunc labor tuus est fructuosus, fletus acceptabilis, gemitus exaudibilis, dolor satisfactorius et purgativus.

2. Habet magnum et salubre purgatorium patiens homo, qui suscipiens injurias, plus dolet de alterius malitia, quam de sua injuria; qui pro contrariantibus sibi libenter orat, et ex corde culpas indulget; qui veniam ab aliis petere non retardat; qui facilius miseretur quam irascitur; qui sibi ipsi violentiam frequenter facit, et carnem omnino spiritui subjugare conatur.

Melius est modo purgare peccata, et vitia resecare, quam in futuro purganda reservare.

Vere nos ipsos decipimus per inordinatum amorem, quem ad carnem habemus.

3. Quid aliud ignis ille devorabit, nisi peccata tua?

Quanto amplius tibi ipsi nunc parcis et carnem sequeris, tanto durius postea lues, et majorem materiam comburendi reservas.

In quibus homo magis peccavit, in illis gravius punietur.

Ibi acediosi ardentibus stimulis perurgentur et gulosi ingenti siti ac fame cruciabuntur.

Ibi luxuriosi, et voluptatum amatores, ardenti pice et foetido sulphure perfundentur; et sicut furiosi canes, prae dolore invidiosi ululabunt.

4. Nullum vitium erit, quod suum proprium cruciatum non habebit.

Ibi superbi omni confusione replebuntur: et avari miserrima egestate arctabuntur.

Ibi erit una hora gravior in poena, quam hic centum anni in gravissima poenitentia.

Ibi nulla requies est, nulla consolatio damnatis: hic tamen interdum cessatur a laboribus, atque amicorum fruitur solatiis.

Esto modo sollicitus et dolens pro peccatis tuis, ut in die judicii securus sis cum beatis.

Tunc enim justi stabunt in magna constantia adversus eos qui se angustiaverunt, et depresserunt.

Tunc stabit ad judicandum, qui modo se subjicit humiliter judiciis hominum.

Tunc magnam fiduciam habebit pauper et humilis, et pavebit undique superbus.

5. Tunc videbitur sapiens in hoc mundo fuisse, qui pro Christo didicit stultus et despectus esse.

Tunc placebit omnis tribulatio patienter perpessa, et omnis iniquitas oppilabit os suum.

Tunc gaudebit omnis devotus, et moerebit omnis irreligiosus.

Tunc plus exultabit caro afflicta, quam si in deliciis fuisset semper nutrita.

Tunc splendebit habitus vilis, et obtenebrescet vestis subtilis.

Tunc plus laudabitur pauperculum domicilium, quam deauratum palatium.

Tunc juvabit plus constans patientia, quam omnis mundi potentia.

Tunc amplius exaltabitur simplex obedientia, quam omnis seacularis astutia.

6. Tunc plus laetificabit pura et bona conscientia, quam docta philosophia.

Tunc plus ponderabit contemptus divitiarum quam totus thesaurus terrigenarum.

Tunc magis consolaberis super dovota oratione, quam super delicata comestione.

Tunc potius gaudebis de servato silentio, quam de longa fabulatione aut multo eloquio.

Tunc plus valebunt sancta opera, quam multa pulchra verba.

Tunc plus placebit stricta vita et ardua poenitentia, quam omnis delectatio terrena.

Disce te nunc in modico pati, ut tunc a gravioribus valeas liberari.

Hic primo proba quid possis postea.

Si nunc tam parum vales sustinere, quomodo aeterna tormenta poteris sufferre?

Si te modo modica passio tam impatientem efficit, quid gehenna tunc faciet?

Ecce vere non potes duo gaudia habere, delectari hic in mundo, et postea regnare cum Christo.

7. Si usque in hodiernam diem semper in honoribus et voluptatibus vixisses, quid totum tibi profuisset, si jam mori in instanti contingeret?

Omnia ergo vanitas, praeter amare Deum, et illi soli servire.

Qui enim Deum ex toto corde amat, nec mortem, nec supplicium, nec judicium, nec infernum metuit; quia perfectus amor securum ad Deum accessum facit.

Quem autem adhuc peccare delectat, non est mirum, si mortem et judicium timeat.

Bonum tamen est, ut si necdum amor a malo te revocat, saltem timor gehennalis coerceat.

Qui vero timorem Dei postponit, diu stare in bono non valebit, sed diaboli laqueos citius incurret.

CAPUT XXV.

De ferventi emendatione totius vitae nostrae.

1. Esto vigilans et diligens in Dei servitio, et cogita frequenter: Ad quid venisti, et cur saeculum reliquisti? Nonne ut Deo viveres, et spiritualis homo fieres?

Igitur ad profectum ferveas, quia mercedem laborum tuorum in brevi recipies, nec erit tunc amplius timor, aut dolor, in finibus tuis.

Modicum nunc laborabis, et magnam requiem, imo perpetuam laetitiam invenies.

Si tu permanseris fidelis et fervidus in agen-

do, Deus procul dubio erit fidelis et largus in retribuendo.

Spem bonam et firmam retinere debes, quod ad palmam pervenies: sed securitatem capere non oportet, ne torpeas, aut elatus fias.

2. Cum quidam anxius, inter metum et spem frequenter fluctuaret, et quadam vice moerore confectus, in Ecclesia ante quoddam altare se in oratione prostravisset, haec intra se revolvit dicens: O si scirem quod adhuc perseveraturus essem! statimque audivit divinum intus responsum: Quid, si hoc scires, facere velles? fac nunc quod tunc facere velles, et bene securus eris.

Moxque consolatus et confortatus, divinae se commisit voluntati, et cessavit anxia fluctuatio.

Noluitque amplius curiose investigare, ut sciret quae sibi essent futura: sed magis studuit inquirere quae esset voluntas Dei bene placens et perfecta, ad omne opus bonum inchoandum et perficiendum.

3. Spera in Domino, et fac bonitatem (ait Propheta), et inhabita terram, et pasceris in divitiis ejus.

Unum est, quod multos a profectu et ferventi emendatione retrahit; horror difficultatis, seu labor certaminis.

Enim vero illi maxime prae caeteris in virtutibus proficiunt, qui ea quae sibi magis gravia et contraria sunt, virilius vincere nituntur.

Nam ibi homo plus proficit, et gratiam meretur ampliorem, ubi magis seipsum vincit, et in spiritu mortificat.

4. Sed non habent omnes aeque multum, ad vincendum et mortificandum.

Diligens tamen aemulator, valentior erit ad proficiendum, etiamsi plures habeat passiones, quam alius bene morigeratus, minus tamen fervens ad virtutes.

Duo specialiter ad magnam emendationem juvant: videlicet, subtrahere se violenter ad quod natura vitiose inclinatur; et ferventer instare pro bono, quo amplius quis indiget.

Illa etiam studeas magis cavere et vincere, quae tibi frequentius in aliis displicent.

5. Ubique profectum tuum capias, ut si bona exempla videas vel audias, ad imitandum accendaris.

Si quid autem reprehensibile consideraveris, cave ne idem facias: aut si aliquando fecisti, citius emendare te studeas.

Sicut oculus tuus alios considerat, sic iterum ab aliis notaris.

Quam jucundum et dulce est videre fervidos et devotos fratres, bene morigeratos et disciplinatos!

Quam triste est et grave videre inordinate ambulantes, qui ea ad quae vocati sunt, non exercent!

Quam nocivum est negligere vocationis suae propositum, et ad non commissa sensum inclinare!

6. Memor esto arrepti propositi, et imaginem tibi propone crucifixi.

Bene verecundari potes, inspecta vita Jesu Christi; quia necdum magis illi te conformare studuisti, licet diu in via Dei fuisti.

Religiosus qui se intente et devote in sanctissima vita et passione Domini exercet, omnia utilia et necessaria sibi abundanter ibi inveniet; nec opus est ut extra Jesum aliquid melius quaerat.

O si Jesus crucifixus in cor nostrum veniret, quam cito et sufficienter docti essemus!

7. Religiosus fervidus omnia bene portat et capit, quae illi jubentur.

Religiosus negligens et tepidus habet tribulationem super tribulationem, et ex omni parte patitur angustiam; quia interiori consolatione caret, et exteriorem quaerere prohibetur.

Religiosus extra disciplinam vivens, gravi patet ruinae.

Qui laxiora quaerit et remissiora, semper in angustiis erit; quia aut unum aut reliquum ipsi displicebit.

8. Quomodo faciunt tam multi alii religiosi, qui satis arctati sunt sub disciplina claustrali?

Raro exeunt, abstracte vivunt, pauperrime comedunt, grosse vestiuntur, multum laborant, parum loquuntur, diu vigilant, mature surgunt, orationes prolongant, frequenter legunt, et se in omni disciplina custodiunt.

Attende carthusienses, cistercienses, et diversae religionis moñachos ac moniales, qualiter omni nocte ad psallendum Domino assurgunt.

Et ideo turpe esset tibi in tam sancto tempore pigritare, ubi tanta multitudo religiosorum incipit Deo jubilare.

9. O si nihil aliud faciendum incumberet, nisi Dominum Deum nostrum toto corde et ore laudare!

O si numquam indigeres comedere, nec bibere, nec dormire, sed semper posses Deum laudare, et solum spiritualibus studiis vacare! tunc multo felicior esses quam modo, cum carni ex qualicumque necessitate servis.

Utinam non essent istae necessitates, sed solummodo spirituales animae refectiones, quas, heu, satis raro degustamus!

10. Quando homo ad hoc pervenit, quod de nulla creatura consolationem suam quaerit, tunc ei Deus primo perfecte sapere incipit: tunc etiam bene contentus de omni eventu rerum erit.

Tunc nec pro magno laetabitur, nec pro modico contristabitur, sed ponit se integre et fiducialiter in Deo, qui est ei omnia in omnibus: cui nihil utique perit nec moritur, sed omnia ei vivunt, et ad nutum incunctanter deserviunt.

11. Memento semper finis, et quia perditum non redit tempus. Sine sollicitudine, et diligentia, nunquam acquires virtutes.

Si incipis tepescere, incipies male habere.

Si autem dederis te ad fervorem, invenies magnam pacem, et senties leviorem laborem, propter Dei gratiam, et virtutis amorem.

Homo fervidus et diligens, ad omnia est paratus.

Major labor est resistere vitiis et passionibus, quam corporalibus insudare laboribus.

Qui parvos non vitat defectus, paulatim labitur ad majores.

Gaudebis semper vespere, si diem expendas fructuose.

Vigila super teipsum; excita teipsum: admone teipsum; et quidquid de aliis sit, non negligas teipsum.

Tantum proficies, quantum tibi ipsi vim intuleris. Amen.

DE

IMITATIONE

CHRISTI

LIBER SECUNDUS

ADMONITIONES AD INTERNA TRAHENTES.

CAPUT PRIMUM

De interna conversatione.

1. Regnum Dei intra vos est, dicit Dominus. Converte te ex toto corde ad Dominum, et relinque hunc miserum mundum, et inveniet anima tua requiem.

Disce exteriora contemnere, et ad interiora te dare: et videbis regnum Dei in te venire.

Est enim regnum Dei pax et gaudium in Spiritu Sancto, quod non datur impiis.

Veniet ad te Christus, ostendens tibi consolationem suam, si dignam illi ab intus paraveris mansionem.

Omnis gloria ejus, et decor, ab intra est, et ibi complacet sibi.

Frequens illi visitatio cum homine interno dulcis sermocinatio, grata consolatio, multa pax, familiaritas stupenda nimis.

2. Eia, anima fidelis, praepara huic sponso cor tuum: quatenus ad te venire, et in te habitare dignetur.

Sic enim dicit: Si quis diligit me, sermonem meum servabit: et ad eum veniemus, et mansionem apud eum faciemus.

Da ergo Christo locum, et caeteris omnibus nega introitum.

Cum Christum habueris, dives es, et sufficit tibi. Ipse erit provisor tuus, et fidelis procurator in omnibus, ut non sit opus in hominibus sperare.

Homines enim cito mutantur, et deficiunt velociter: Christus autem manet in aeternum, et adstat usque in finem firmiter.

3. Non est magna fiducia ponenda in homine fragili et mortali, etiamsi utilis sit et dilectus, neque tristitia multa ex hoc capienda, si interdum adversetur et contradicat.

Qui hodie tecum sunt, cras contrariari possunt; et, è converso, saepe ut aura vertuntur.

Pone totam fiduciam tuam in Deo, et sit ipse timor tuus et amor tuus. Ipse pro te respondebit, et faciet bene, sicut melius fuerit.

Non habes hic manentem civitatem; et ubicumque fueris, extraneus es et peregrinus, nec requiem aliquando habebis, nisi Christo intime fueris unitus.

4. Quid hic circumspicis, cum iste non sit locus tuae requietionis?

In coelestibus debet esse habitatio tua; et sicut in transitu, cuncta terrena sunt aspicienda.

Transeunt omnia, et tu cum eis pariter.

Vide, ut non inhaereas, ne capiaris, et pereas

Apud Altissimum sit cogitatio tua, et deprecatio tua ad Christum sine intermissione dirigatur.

Si nescis speculari alta et coelestia, requiesce in passione Christi: et in sacris vulneribus ejus libenter habita.

Si enim ad vulnera, et pretiosa stigmata Jesu devote confugis, magnam in tribulatione confortationem senties: nec multum curabis hominum despectiones, faciliterque verba detrahentia perferes.

5. Christus fuit etiam in mundo ab hominibus despectus: et in maxima necessitate, a notis et amicis inter opprobria derelictus.

Christus pati voluit et despici; et tu audes de aliquo conqueri!

Christus habuit adversarios et oblocutores; et tu vis omnes habere amicos et benefactores!

Unde coronabitur patientia tua, si nihil adversitatis occurrerit?

Si nihil contrarium vis pati, quomodo eris amicus Christi?

Sustine te cum Christo, et pro Christo, si vis regnare cum Christo.

6. Si semel perfecte introisses interiora Jesu, et modicum de ardenti amore ejus sapuisses, tunc de proprio commodo vel incommodo nihil curares, sed magis de opprobrio illato gauderes: quia amor Jesu facit hominem seipsum contemnere.

Amator Jesu et veritatis, et verus internus, et liber ab affectionibus inordinatis, potest se ad Deum libere convertere, et elevare supra seipsum in spiritu, ac fruitive quiescere.

7. Cui sapiunt omnia, prout sunt, non ut dicuntur, aut aestimantur, hic vere sapiens est, et doctus magis a Deo, quam ab hominibus.

Qui ab intra scit ambulare, et modicum ab extra res ponderare, non requirit loca, nec expectat tempora, ad habenda devota exercitia.

Homo internus cito se recolligit, quia nunquam se totum ad exteriora effundit.

Non illi obest labor exterior, aut occupatio ad tempus necessaria; sed sicut res eveniunt, sic se illis accommodat.

Qui intus bene dispositus est et ordinatus, non curat mirabiles et perversos hominum gestus.

Tantum homo impeditur et distrahitur, quantum sibi res attrahit.

8. Si recte tibi esset, et bene purgatus esses, omnia tibi in bonum cederent et profectum.

Ideo multa tibi displicent et saepe conturbant, quia adhuc non es perfecte tibi ipsi mortuus, nec segregatus ab omnibus terrenis.

Nil sic maculat et implicat cor hominis, sicut impurus amor in creaturis.

Si renuis consolari, exterius poteris speculari coelestia, et frequenter jubilare interius.

CAPUT II.

De humili submissione.

Non magni pendas, quis pro te vel contra te sit; sed hoc age et cura, ut Deus tecum sit in omni re quam facis.

Habeas conscientiam bonam, et Deus bene te defensabit.

Quem enim Deus adjuvare voluerit, nullius perversitas nocere poterit.

Si tu scis tacere et pati, videbis procul dubio auxilium Domini.

Ipse novit tempus et modum liberandi te, et ideo te debes illi resignare.

Dei est adjuvare, et ab omni confusione liberare.

Saepe valde prodest ad majorem humilitatem servandam, quod defectus nostros alii sciunt et redarguunt.

2. Quando homo pro defectibus suis se humiliat, tunc faciliter alios placat, et leviter satisfacit sibi irascentibus.

Humilem Deus protegit, et liberat; humilem diligit, et consolatur; humili homini se inclinat; humili largitur gratiam magnam, et post ejus depressionem, levat ad gloriam.

Humili sua secreta revelat: et ad se dulciter trahit et invitat.

Humilis, accepta confusione, satis bene est in pace; quia stat in Deo, et non in mundo.

Non reputes te aliquid profecisse, nisi omnibus inferiorem te esse sentias.

CAPUT III.

De bono pacifico homine.

Tene te primo in pace, et tunc poteris alios pacificare.

Homo pacificus magis prodest, quam bene doctus.

Homo passionatus etiam bonum in malum trahit, et faciliter malum credit.

Bonus pacificus homo omnia ad bonum convertit.

Qui bene in pace est, de nullo suspicatur. Qui autem male contentus est et commotus, variis suspicionibus agitatur: nec ipse quiescit, nec alios quiescere permittit.

Dicit saepe quod dicere non deberet; et omittit quod si magis facere expediret.

Considerat quod alii facere tenentur; et negligit quod ipse tenetur.

Habe ergo primo zelum super teipsum, et tunc juste zelare poteris etiam proximum tuum.

2. Tu bene scis facta tua excusare et colorare, et aliorum excusationes non vis recipere.

Justius esset, ut te accusares, et fratrem tuum excusares.

Si portari vis, porta et alium.

Vide quam longe es adhuc a vera caritate et humilitate, quae nulli novit irasci vel indignari, nisi tantum sibi.

Non est magnum cum bonis et mansuetis conversari: hoc enim omnibus naturaliter placet, et unusquisque libenter pacem habet, et secum sentientes magis diligit.

Sed cum duris et perversis, aut indisciplinatis, aut nobis contrariantibus pacifice posse vivere, magna gratia est, et laudabile nimis virileque factum.

3. Sunt qui seipsos in pace tenent, et cum aliis etiam pacem habent.

Et sunt qui nec pacem habent, nec alios in pace dimittunt; aliis sunt graves, sed sibi semper graviores.

Et sunt qui seipsos in pace retinent, et ad pacem alios reducere student.

Est tamen tota pax nostra in hac misera vi-

ta, potius in humili sufferentia ponenda, quam in non sentiendo contraria.

Qui melius scit pati majorem tenebit pacem. Iste est victor sui et Dominus mundi, amicus Christi et haeres coeli.

CAPUT IV.

De pura mente, et simplici intentione.

Duabus alis homo sublevatur a terrenis, simplicitate scilicet et puritate.

Simplicitas debet esse in intentione, puritas in affectione.

Simplicitas intendit Deum, puritas apprehendit eum, et gustat.

Nulla bona actio te impediet, si liber intus ab inordinato affectu fueris.

Si nihil aliud, quam Dei beneplacitum, et proximi utilitatem intendis et quaeris, interna libertate perfrueris.

Si rectum esset cor tuum, tunc omnis creatura speculum vitae, et liber sanctae doctrinae esset.

Non est creatura tam parva et vilis, quae Dei bonitatem non repraesentet.

2. Si tu esses intus bonus et purus, tunc omnia sine impedimento videres, et bene caperes.

Cor purum penetrat coelum et infernum.

Qualis unusquisque intus est, taliter judicat exterius.

Si est gaudium in mundo, hoc utique possidet puri cordis homo.

Et si est alicubi tribulatio et angustia, hoc melius novit mala conscientia.

Sicut ferrum missum in ignem amittit rubiginem et totum candens efficitur: sic homo integre ad Deum se convertens, a torpore exuitur, et in novum hominem transmutatur.

3. Quando homo incipit tepescere, tunc parvum metuit laborem, et libenter externam accipit consolationem.

Sed quando perfecte incipit se vincere, et viriliter in via Dei ambulare: tunc minus ea reputat, quae sibi prius gravia esse sentiebat.

CAPUT V.

De propria consideratione.

Non possumus nobis ipsis nimis credere; quia saepe gratia nobis deest, et sensus.

Modicum lumen est in nobis, et hoc cito per negligentiam amittimus.

Saepe etiam non advertimus, quod tam caeci intus sumus.

Saepe male agimus, et pejus excusamus.

Passione interdum movemur, et zelum putamus.

Parva in aliis reprehendimus, et nostra majora pertransimus.

Satis cito sentimus et ponderamus quid ab aliis sustinemus: sed quantum alii de nobis sustinet, non advertimus.

Qui bene et recte sua ponderaret, non esset quod de alio graviter judicaret.

2. Internus homo sui ipsius curam omnibus

curis anteponit, et qui sibi ipsi diligenter intendit, faciliter de aliis tacet.

Nunquam eris internus et devotus, nisi de alienis silueris, et ad teipsum specialiter respexeris.

Si tibi et Deo totaliter intendis, modicum te movebit quod foris percipis.

Ubi es, quando tibi ipsi praesens non es? et quando omnia percurristi, quid, te neglecto, profecisti?

Si cupis habere pacem, et unionem veram, oportet quod caetera cuncta postponas, et te solum prae oculis habeas.

3. Multum proinde proficies, si te feriatum ab omni temporali cura conserves.

Valde deficies, si aliquid temporale reputaveris.

Nil magnum, nil altum, nil gratum, nil acceptum tibi sit, nisi pure Deus, aut de Deo sit.

Totum vanum existima, quidquid consolationis occurrit de aliqua creatura.

Amans Deum anima sub Deo despicit universa.

Solus Deus aeternus et immensus, implens omnia, solatium animae, et vera cordis laetitia.

CAPUT VI.

De laetitia bonae conscientiae.

1. Gloria boni hominis testimonium bonae conscientiae.

Habe bonam conscientiam, et habebis semper laetitiam.

Bona conscientia valde multa potest portare, et valde laeta est inter adversa.

Mala conscientia semper timida est et inquieta.

Suaviter requiesces, si cor tuum te non reprehenderit.

Noli laetari, nisi cum bene feceris.

Mali nunquam habent veram laetitiam, nec internam sentiunt pacem: quia non est pax impiis, dicit Dominus.

Et si dixerint; In pace sumus, non venient super nos mala; et quis nobis nocere audebit? ne credas eis, quoniam repente exurget ira Dei et in nihilum redigentur actus eorum, et cogitationes eorum peribunt.

2. Gloriari in tribulatione, non est grave amanti: sic enim gloriari, est gloriari in cruce Domini.

Brevis gloria, quae ab hominibus datur et accipitur.

Mundi gloriam semper comitatur tristitia.

Bonorum gloria in conscientiis eorum, et non in ore hominum.

Justorum laetitia de Deo et in Deo est: et gaudium eorum de veritate.

Qui veram et aeternam gloriam desiderat, temporalem non curat.

Et qui temporalem requirit gloriam, aut non ex animo contemnit, minus amare convincitur coelestem.

Magnam habet cordis tranquillitatem, qui nec laudes curat, nec vituperia.

3. Facile erit contentus et pacatus, cujus conscientia munda est.

Non es sanctior, si laudaris: nec vilior, si vituperaris.

Quod es, hoc es; nec major dici vales quam Deo teste sis.

Si attendis quid apud te sis intus, non curabis quid de te loquantur homines.

Homo videt in facie, Deus autem in corde. Homo considerat actus, Deus vero pensat intentiones.

Bene semper agere, et modicum de se tenere, humilis animae indicium est.

Nolle consolari ab aliqua creatura, magnae puritatis et internae fiduciae signum est.

4. Qui nullum extrinsecus pro se testimonium quaerit, liquet quod totaliter se Deo commisit.

Non enim qui seipsum commendat, ille probatus est, ait B. Paulus, sed quem Deus commendat.

Ambulare cum Deo intus, nec aliqua affectione teneri foris, status est interni hominis.

CAPUT VII.

De amore Jesu super omnia.

1. Beatus qui intelligit quid sit amare Jesum, et contemnere seipsum propter Jesum.

Oportet dilectum pro dilecto relinquere, quia Jesus vult solus super omnia amari.

Dilectio creaturae, fallax et instabilis.

Dilectio Jesu, fidelis et perseverabilis.

Qui adhaeret creaturae, cadet cum labili.

Qui amplectitur Jesum, firmabitur in aevum.

Illum dilige, et amicum tibi retine, qui, omnibus recedentibus, te non relinquet, nec patietur in fine perire.

Ab omnibus oportet te aliquando separari, sive velis, sive nolis.

2. Teneas te apud Jesum, vivens ac moriens: et illius fidelitati te committe, qui, omnibus deficientibus, solus potest juvare.

Dilectus tuus talis est naturae, ut alienum non velit admittere: sed solus vult cor tuum habere, et tanquam rex in proprio throno sedere.

Si scires te bene ab omni creatura evacuare, Jesus deberet libenter tecum habitare.

Pene totum perditum invenies, quidquid extra Jesum in hominibus posueris.

Non confidas, nec innitaris super calamum ventosum; quia omnis caro foenum, et omnis gloria ejus, ut flos foeni cadet.

3. Cito decipieris, si ad externam hominum apparentiam tantum aspexeris.

Si enim tuum in aliis quaeris solatium et lucrum, senties saepius detrimentum.

Si quaeris in omnibus Jesum, invenies utique Jesum.

Si autem quaeris teipsum, invenies etiam teipsum, sed ad tuam perniciem.

Plus enim homo nocivior sibi, si Jesum non quaerit, quam totus mundus, et omnes sui adversarii.

CAPUT VIII.

De familiari amicitia Jesu.

1. Quando Jesus adest, totum bonum est, nec quidquam difficile videtur: quando vero Jesus non adest, totum durum est.

Quando Jesus intus non loquitur, consolatio vilis est: si autem Jesus unum tantum verbum loquitur, magna consolatio sentitur.

Nonne Maria Magdalena statim surrexit de loco, in quo flevit quando Martha illi dixit: Magister adest, et vocat te?

Felix hora, quando Jesus vocat de lacrymis ad gaudium spiritus!

Quam aridus et durus es sine Jesu! Quam insipiens et vanus, si cupis aliquid extra Jesum! Nonne hoc est majus damnum, quam si totum perderes mundum?

2. Quid potest tibi mundus conferre sine Jesu? Esse sine Jesu, gravis est infernus: et esse cum Jesu, dulcis paradisus.

Si fuerit tecum Jesus, nullus poterit nocere inimicus.

Qui invenit Jesum, invenit thesaurum bonum: imo bonum super omne bonum.

Et qui perdit Jesum, perdit nimis multum, et plus quam totum mundum.

Pauperrimus est, qui vivit sine Jesu: et ditissimus, qui bene est cum Jesu.

3. Magna ars est, scire cum Jesu conversari: et scire Jesum tenere magna prudentia.

Esto humilis et pacificus, et erit tecum Jesus.

Sis devotus et quietus, et manebit tecum Jesus.

Potes cito fugare Jesum, et gratiam ejus perdere, si volueris ad exteriora declinare.

Et si illum effugaveris et perdideris, ad quem fugies, et quem tunc quaeres amicum?

Sine amico non potes bene vivere; et si Jesus non fuerit tibi prae omnibus amicus, eris nimis tristis et desolatus.

Fatue igitur agis, si in aliquo altero confidis, aut laetaris.

Eligendum est magis totum mundum habere contrarium, quam Jesum offensum.

Ex omnibus ergo charis, sit Jesus solus dilectus specialis.

4. Diligantur omnes propter Jesum, Jesus autem propter seipsum.

Solus Jesus Christus singulariter est amandus, qui solus bonus et fidelis prae omnibus invenitur amicis.

Propter ipsum, et in ipso, tam amici quam inimici tibi sint chari: et pro omnibus his exorandus est, ut omnes ipsum cognoscant et diligant.

Numquam cupias singulariter laudari vel amari, quia hoc solius Dei est, qui similem sibi non habet.

Nec velis quod aliquis tecum in corde suo occupetur, neque tu in alicujus occuperis amore; sed sit Jesus in te, et in omni bono homine.

5. Esto purus et liber ab intus, sine alicujus creaturae implicamento.

Oportet te esse nudum, et purum cor ad Deum gerere, si vis vacare et videre quam suavis est Dominus.

Et revera ad hoc non pervenies, nisi gratia ejus fueris praeventus et intractus: ut, omnibus evacuatis et licentiatis, solus cum solo uniaris.

Quando enim gratia Dei venit ad hominem, tunc potens fit ad omnia: et quando recedit, tunc pauper et infirmus erit, et quasi tantum ad flagella relictus.

In his non debet dejici, nec desperare; sed ad voluntatem Dei aequanimiter stare, et cuncta supervenientia sibi ad laudem Jesu Christi perpeti: quia post hiemem sequitur aestas; post noctem redit dies; et post tempestatem, magna serenitas.

CAPUT IX.

De carentia omnis solatii.

1. Non est grave humanum contemnere solatium, cum adest divinum.

Magnum est, et valde magnum, tam humano quam divino posse carere solatio: et pro honore Dei, libenter exilium cordis velle sustinere: et in nullo seipsum quaerere, nec ad proprium meritum respicere.

Quid magni est, si hilaris sis et devotus adveniente gratia? optabilis cunctis haec hora.

Satis suaviter equitat, quem gratia Dei portat.

Et quid mirum, si onus non sentit, qui portatur ab omnipotente, et ducitur a summo ductore?

2. Libenter habemus aliquid pro solatio, et difficulter homo exuitur a seipso.

Vicit sanctus martyr Laurentius saeculum, cum suo sacerdote; quia omne quod in mundo delectabile videbatur, despexit; et summum Dei Sacerdotem Sixtum, quem maxime diligebat pro amore Christi, etiam a se tolli clementer ferebat.

Amore igitur creatoris, amorem hominis superavit, et pro humano solatio divinum beneplacitum magis elegit.

Ita et tu aliquem necessarium et dilectum amicum, pro amore Dei disce relinquere.

Nec graviter feras, cum ab amico derelictus fueris, sciens quoniam oportet nos omnes tandem ab invicem separari.

3. Multum et diu oportet hominem in seipso certare, antequam discat seipsum plene superare, et totum affectum suum in Deum trahere.

Quando homo stat super seipsum, facile labitur ad consolationes humanas.

Sed verus amator Christi, et studiosus sectator virtutum, non quaerit illas consolationes, nec quaerit tales sensibiles dulcedines; sed magis fortes exercitationes, et pro Christo duros sustinere labores.

4. Cum igitur spiritualis a Deo consolatio datur, cum gratiarum actione suscipe eam; sed Dei munus intellige esse, non tuum meritum.

Noli extolli, noli nimium gaudere, nec inaniter praesumere; sed esto magis humilior ex dono, cautior quoque et timoratior in cunctis actibus tuis: quoniam transibit hora illa, et sequetur tentatio.

Cum ablata fuerit consolatio, non statim desperes: sed cum humilitate et patientia expecta coelestem visitationem: quoniam potens est Deus ampliorem tibi redonare consolationem.

Istud non est novum nec alienum viam Dei expertis; quia in magnis sanctis, et in antiquis prophetis fuit saepe talis alternationis modus.

5. Unde quidam, praesenti jam gratia, dicebat: Ego dixi in abundantia mea: Non movebor in aeternum.

Absente vero gratia, quid in se fuerit ex-

pertus, adjungit, dicens: Avertisti faciem tuam a me, et factus sum conturbatus.

Inter haec tamen nequaquam desperat, sed instantius Dominum rogat, et dicit: Ad te, Domine, clamabo, et ad Deum meum deprecabor.

Denique orationis suae fructum reportat, et se exauditum testatur, dicens: Audivit Dominus, et misertus est mei: Dominus factus est adjutor meus.

Sed in quo? Convertisti, inquit, planctum meum in gaudium mihi, et circumdedisti me laetitia.

Si sic actum est cum magnis sanctis, non est desperandum nobis infirmis et pauperibus, si interdum in fervore, et interdum in frigiditate sumus, quoniam Spiritus venit et recedit, secundum suae beneplacitum voluntatis. Unde beatus Job ait: Visitas eum diluculo, et subito probas illum.

6. Super quid igitur sperare possum, aut in quo confidere debeo, nisi in sola magna misericordia Dei, et in sola spe gratiae coelestis?

Sive enim absint homines boni, sive devoti fratres, vel amici fideles: sive libri sancti, vel tractatus pulchri; sive dulces cantus et hymni; omnia haec modicum juvant, modicum sapiunt, quando desertus sum a gratia, et in propria paupertate relictus.

Tunc non est melius remedium quam patientia, et abnegatio mei in voluntate Dei.

7. Nunquam inveni aliquem tam religiosum et devotum, qui non habuerit interdum gratiae subtractionem, aut non senserit fervoris diminutionem.

Nullus sanctus fuit tam alte raptus et illuminatus, qui prius vel postea non fuerit tentatus.

Non enim dignus est alta Dei contemplatione, qui pro Deo non est exercitatus aliqua tribulatione.

Solet enim sequentis consolationis tentatio praecedens esse signum.

Nam tentationibus probatis, coelestis promittitur consolatio. Qui vicerit, inquit Christus, dabo ei edere de ligno vitae.

8. Datur autem consolatio divina, ut homo fortior sit ad sustinendum adversa.

Sequitur etiam tentatio, ne se elevet de bono.

Non dormit diabolus, nec caro adhuc mortua: ideo non cesses te praeparare ad certamen: quia a dextris et a sinistris hostes sunt, qui nunquam quiescunt.

CAPUT X.

De gratitudine pro gratia Dei.

1. Cur quaeris quietem, cum natus sis ad laborem?

Pone te ad patientiam magis quam ad consolationes; et ad crucem portandam magis quam ad laetitiam.

Quis enim saecularium non libenter consolationem et laetitiam spiritualem acciperet, si semper obtinere posset?

Excedunt enim spirituales consolationes, omnes mundi delicias, et carnis voluptates.

Nam omnes deliciae mundanae aut vanae sunt, aut turpes. Spirituales vero deliciae so-

lae jucundae et honestae, ex virtutibus progenitae, et a Deo puris mentibus infusae.

Sed istis divinis consolationibus nemo semper pro suo affectu frui valet; quia tempus tentationis non diu cessat.

2. Multum autem contrariatur supernae visitationi falsa libertas animi, et magna confidentia sui.

Deus bene facit, consolationis gratiam dando: sed homo male agit, non totum Deo cum gratiarum actione retribuendo.

Et ideo non possunt in nobis dona gratiae fluere; quia ingrati sumus auctori; nec totum refundimus fontali origini.

Semper enim dabitur gratia digne gratias referenti: et auferetur ab elato, quod dari solet humili.

3. Nolo consolationem, quae mihi aufert compunctionem: nec affecto contemplationem quae ducit in elationem.

Non enim omne altum, sanctum: nec omne dulce, bonum: nec omne desiderium, purum: nec omne charum, Deo gratum.

Libenter accepto gratiam, unde semper humilior et timoratior inveniar, atque ad relinquendum me paratior fiam.

Doctus dono gratiae, et eruditus subtractionis verbere, non sibi audebit quidquam boni attribuere: sed potius se pauperem et nudum confitebitur.

Da Deo quod Dei est, et tibi adscribe quod tuum est: hoc est, Deo gratias pro gratia tribue; tibi autem soli culpam, et dignam poenam pro culpa deberi sentias.

4. Pone te semper ad infimum, et dabitur tibi summum: Nam summum non stat sine infimo.

Summi sancti apud Deum minimi sunt apud se; et quanto gloriosiores, tanto in se humiliores.

Pleni veritate et gloria coelesti, non sunt inanis gloriae cupidi.

In Deo fundati et confirmati, nullo modo possunt esse elati.

Et qui totum Deo adscribunt, quidquid boni acceperunt, gloriam ab invicem non quaerunt: sed gloriam, quae a solo Deo est, volunt; et Deum in se et in omnibus sanctis laudari super omnia cupiunt, et semper in idipsum tendunt.

5. Esto igitur gratus pro minimo, et eris dignus majora accipere.

Sit tibi minimum, etiam pro maximo: et magis contemptibile, pro speciali dono.

Si dignitas datoris inspicitur, nullum datum parvum, aut nimis vile videbitur. Non enim parvum est, quod a summo Deo donatur.

Etiamsi poenas et verbera dederit, gratum esse debet: quia semper pro salute nostra facit, quidquid nobis advenire permittit.

Qui gratiam Dei retinere desiderat, sit gratus pro gratia data, patiens pro sublata. Oret ut redeat: cautus sit et humilis, ne amittat.

CAPUT XI.

De paucitate amatorum Crucis Jesu.

1. Habet Jesus nunc multos amatores regni sui coelestis, sed paucos bajulatores suae crucis.

Multos habet desideratores consolationis, sed paucos tribulationis.

Plures invenit socios mensae, sed paucos abstinentiae.

Omnes cupiunt cum eo gaudere, pauci volunt pro eo aliquid sustinere.

Multi Jesum sequuntur usque ad fractionem panis: sed pauci usque ad bibendum calicem passionis.

Multi miracula ejus venerantur, pauci ignominiam crucis sequuntur.

Multi Jesum diligunt, quandiu adversa non contingunt.

Multi illum laudant et benedicunt ei, quandiu consolationes aliquas ab ipso percipiunt.

Si autem Jesus se absconderit, et modicum eos reliquerit; aut in quierimoniam, aut in dejectionem nimiam cadunt.

2. Qui autem Jesum propter Jesum, et non propter suam propriam aliquam consolationem diligunt, ipsum in omni tribulatione, et angustia cordis, sicut in summa consolatione, benedicunt.

Et si nunquam eis consolationem dare vellet, ipsum tamen semper laudarent, et semper gratias agere vellent.

3. O quantum potest amor Jesu purus, nullo proprio commodo vel amore permixtus!

Nonne omnes mercenarii sunt dicendi, qui consolationes semper quaerunt?

Nonne amatores sui magis quam Christi probantur, qui sua commoda et lucra semper meditantur?

Ubi invenietur talis, qui velit Deo servire gratis? 8

4. Raro invenitur tam spiritualis aliquis, qui omnibus sit nudatus.

Nam verum pauperem spiritu, et ab omni creatura nudum, quis inveniet? Procul et de ultimis finibus pretium ejus.

Si dederit homo omnem substantiam suam, adhuc nihil est.

Et si fecerit poenitentiam magnam, adhuc exiguum est.

Et si apprehenderit omnem scientiam, adhuc longe est.

Et si habuerit virtutem magnam, et devotionem nimis ardentem, adhuc multum sibi deest: scilicet unum quod sibi summe necessarium est.

Quid illud? Ut omnibus relictis se relinquat, et a se totaliter exeat, nihilque de privato amore retineat.

Cumque omnia fecerit, quae facienda noverit, nil se fecisse sentiat.

5. Non grande ponderet, quod grande aestimari possit: sed in veritate servum inutilem se pronuntiet, sicut veritas ait: Cum feceritis omnia quae praecepta sunt vobis, dicite: Servi inutiles sumus.

Tunc vere pauper et nudus spiritu esse poterit, et cum Propheta dicere: Quia unicus et pauper sum ego.

Nemo tamen isto ditior, nemo potentior, nemo liberior, qui se et omnia relinquere scit, et ad infimum se ponere.

CAPUT XII.

De regia via sanctae Crucis.

1. Durus multis videtur hic sermo: Abnega temetipsum, tolle crucem tuam, et sequere Jesum.

Sed multo durius erit audire illud extremum verbum: discedite a me, maledicti, in ignem aeternum.

Qui enim modo libenter audiunt, et sequuntur verbum crucis, tunc non timebunt ab auditione aeternae damnationis.

Hoc signum crucis erit in coelo, cum Dominus ad judicandum venerit.

Tunc omnes servi crucis, qui se Crucifixo conformaverunt in vita, accedent ad Christum judicem cum magna fiducia.

2. Quid igitur times tollere crucem, per quam itur ad regnum?

In cruce salus, in cruce vita, in cruce protectio ab hostibus.

In cruce infusio supernae suavitatis, in cruce robur mentis, in cruce gaudium spiritus.

In cruce summa virtutis, in cruce perfectio sanctitatis.

Non est salus animae, nec spes aeternae vitae, nisi in cruce.

Tolle ergo crucem tuam, et sequere Jesum, et ibis in vitam aeternam.

Praecessit ille bajulans sibi crucem, et mortuus est pro te in cruce; ut et tu tuam portes crucem, et mori affectes in cruce.

Quia si commortuus fueris, etiam cum illo

pariter vives. Et si socius fueris poenae, eris et gloriae.

3. Ecce in cruce totum constat, et in moriendo totum jacet: et non est via alia ad vitam et ad veram et internam pacem, nisi via sanctae crucis, et quotidianae mortificationis.

Ambula ubi vis, quaere quodcumque volueris, et non invenies altiorem viam supra, nec securiorem viam infra, nisi viam sanctae crucis.

Dispone et ordina omnia secundum tuum velle et videre: et non invenies, nisi te semper aliquid pati debere, aut sponte, aut invite; et ita crucem semper invenies.

Aut enim in corpore dolorem senties, aut in anima spiritus tribulationem sustinebis.

4. Interdum a Deo relinqueris, interdum a proximo exercitaberis: et quod amplius est, saepe tibimetipsi gravis eris.

Nec tamen aliquo remedio vel solatio liberari seu alleviari poteris, sed donec Deus voluerit, oportet ut sustineas.

Vult enim Deus, ut tribulationem sine consolatione pati discas, et ut illi totaliter te subjicias, et humilior ex tribulatione fias.

Nemo ita cordialiter sentit passionem Christi, sicut is cui contigerit similia pati.

Crux ergo semper parata est, et ubique te expectat.

Non potest effugere ubicumque cucurreris: quia ubicumque veneris, teipsum tecum portas, et semper teipsum invenies.

Converte te supra, converte te infra; converte te extra, converte te intra; et in his omnibus invenies crucem.

Et necesse est te ubique tenere patientiam, si internam vis habere pacem, et perpetuam promereri coronam.

5. Si libenter crucem portas, portabit te, et ducet ad desideratum finem, ubi scilicet finis patiendi erit, quamvis hic non erit.

Si invite portas, onus tibi facis, et teipsum magis gravas: et tamen oportet ut sustineas.

Si abjicis unam crucem, aliam procul dubio invenies, et forsitan graviorem.

6. Credis tu evadere, quod nullus mortalium potuit praeterire? Quis sanctorum in mundo sine cruce et tribulatione fuit?

Nec enim Jesus Christus, Dominus noster, una hora sine dolore passionis fuit, quamdiu vixit. Oportebat, ait, Christum pati, et resurgere a mortuis, et ita intrare in gloriam suam.

Et quomodo tu aliam viam quaeris, quam hanc regiam viam, quae est via sanctae crucis?

7. Tota vita Christi crux fuit et martyrium: et tu quaeris requiem et gaudium?

Erras, erras, si aliud quaeris, quam pati tribulationes: quia tota ista vita mortalis plena est miseriis, et circumsignata crucibus.

Et quanto altius quis in spiritu profecerit, tanto graviores saepe cruces inveniet: quia exilii sui poena magis ex amore crescit.

8. Sed tamen iste sic multipliciter afflictus, non est sine levamine consolationis: quia fructum maximum sibi sentit accrescere ex sufferentia suae crucis.

Nam dum sponte se illi subjicit, omne onus tribulationis in fiduciam divinae consolationis convertitur.

Et quanto caro magis per afflictionem atteritur, tanto spiritus amplius per internam gratiam roboratur.

Et nonnunquam in tantum confortatur ex affectu tribulationis et adversitatis, ob amorem conformitatis crucis Christi, ut se sine dolore et tribulatione esse non vellet: quoniam tanto se acceptiorem Deo credit, quanto plura et graviora pro eo perferre potuerit.

Non est istud hominis virtus, sed gratia Christi, quae tanta potest et agit in carne fragili, ut, quod naturaliter semper abhorret et fugit, hoc fervore spiritus aggrediatur et diligat.

9. Non est secundum hominem crucem portare, crucem amare, corpus castigare, et servituti subjicere; honores fugere, contumelias libenter sustinere, seipsum despicere et despici optare; adversa quaeque cum damnis perpeti, et nihil prosperitatis in hoc mundo desiderare.

Si ad teipsum respicis, nihil hujus modi ex te poteris.

Sed si in Domino confidis, dabitur tibi fortitudo de coelo, et subjicientur ditioni tuae mundus et caro.

Sed nec inimicum diabolum timebis, si fueris fide armatus, et cruce Christi signatus.

10. Pone te ergo, sicut bonus et fidelis servus Christi, ad portandam viriliter crucem Domini tui, pro te ex amore crucifixi.

Praepara te ad toleranda multa adversa et varia incommoda in hac misera vita; quia sic tecum erit, ubicumque fueris; et sic revera invenies, ubicunque latueris.

Oportet ita esse: et non est remedium evadendi a tribulatione malorum et dolore, quam ut tu patiaris.

Calicem Domini affectanter bibe, si amicus ejus esse, et partem cum eo habere desideras.

Consolationes Deo committe; faciat ipse cum talibus, sicut sibi magis placuerit.

Tu vero pone te ad sustinendam tribulationes, et reputa eas maximas consolationes: quia non sunt condignae passiones hujus temporis, ad futuram gloriam promerendam, etiam si solus omnes posses sustinere.

11. Quando ad hoc veneris, quod tribulatio tibi dulcis est, et sapit pro Christo; tunc bene tecum esse aestima, quia invenisti paradisum in terra.

Quandiu pati grave tibi erit et fugere quaeres, tandiu male habebis, et sequetur te ubique fuga tribulationis.

12. Si ponis te ad quod esse debes, videlicet ad patiendum et moriendum, fiet cito melius, et pacem invenies.

Etiamsi raptus fueris usque ad tertium coelum cum Paulo, non es propterea certus de nullo contrario patiendo. Ego, inquit Jesus, ostendam illi quanta oporteat eum pro nomine meo pati.

Pati ergo tibi remanet, si Jesum diligere, et perpetuo illi servire placet.

13. Utinam dignus esses aliquid pro nomine Jesu pati! quam magna gloria remaneret tibi, quanta exultatio omnibus sanctis Dei, quanta quoque aedificatio esset proximi!

Patientiam quidem omnes recommendant: sed heu! quam pauci sunt qui pati desiderant!

Merito deberes libenter modicum pati pro Christo, cum multi graviora patiuntur pro mundo.

14. Scias pro certo, quia morientem te oportet ducere vitam. Et quanto quisque plus sibi moritur, tanto magis Deo vivere incipit.

Nemo aptus est ad comprehendendum coelestia, nisi se submiserit ad portandum pro Christo adversa.

Nihil Deo acceptius, nihil tibi salubrius in mundo isto, quam libenter pati pro Christo.

Et si eligendum tibi esset, magis optare deberes pro Christo adversa pati, quam multis consolationibus recreari: quia Christo similior esses, et omnibus sanctis conformior.

Non enim stat meritum nostrum, et profectus status nostri, in multis suavitatibus et consolationibus: sed potius in magnis gravitatibus et tribulationibus perferendis.

15. Si quidem aliquid melius et utilius saluti hominum, quam pati, fuisset, Christus utique verbo et exemplo ostendisset.

Nam et sequentes se discipulos, omnesque eum sequi cupientes, manifeste ad crucem portandam hortatur, dicens: Si quis vult venire post me, abneget semetipsum, et tollat crucem suam, et sequatur me.

Omnibus ergo perlectis et scrutatis, sit haec conclusio finalis: Quoniam per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Dei.

DE

IMITATIONE
CHRISTI
LIBER TERTIUS.

DE INTERNA CONSOLATIONE.

CAPUT PRIMUM.

De interna Christi locutione ad animam fidelem.

1. Audiam quid loquatur in me Dominus Deus.

Beata anima, quae Dominum in se loquentem audit, et de ore ejus consolationis verbum accipit.

Beatae aures, quae venas divini susurri suscipiunt, et de mundi hujus susurrationibus nihil advertunt.

Beatae plane aures, quae non vocem foris sonantem, sed intus auscultant veritatem docentem.

Beati oculi, qui exterioribus clausi, interioribus autem sunt intenti.

Beati, qui interna penetrant, et ad capienda arcana coelestia magis ac magis per quotidiana exercitia se student praeparare.

Beati, qui Deo vacare gestiunt, et ab omni impedimento saeculi se excutiunt.

Animadverte haec, anima mea, et claude sensualitatis tuae ostia, ut possis audire quid in te loquatur Dominus Deus tuus.

2. Haec dicit dilectus tuus: Salus tua ego sum, pax tua, et vita tua.

Serva te apud me: et pacem invenies.

Dimitte omnia transitoria: quaere aeterna.

Quid sunt omnia temporalia, nisi seductoria? Et quid juvant omnes creaturae, si fueris a Creatore deserta?

Omnibus ergo abdicatis, Creatori tuo te redde placitam ac fidelem, ut veram valeas apprehendere beatitudinem.

CAPUT II.

Quod veritas intus loquitur sine strepitu verborum.

1. Loquere, Domine, quia audit servus tuus. Servus tuus sum ego, da mihi intellectum, ut sciam testimonia tua.

Inclina cor meum in verba oris tui; fluat ut ros eloquium tuum.

Dicebant olim filii Israel ad Moysen: Loquere tu nobis, et audiemus: non loquatur nobis Dominus, ne forte moriamur.

Non sic, Domine, non sic oro: sed magis cum Samuele propheta humiliter ac desideranter obsecro: Loquere, Domine, quia audit servus tuus.

Non loquatur mihi Moyses, aut aliquis ex prophetis: sed tu potius loquere, Domine Deus, inspirator et illuminator omnium prophetarum:

quia tu solus sine eis potes me perfecte imbuere: illi autem sine te nihil proficient.

2. Possunt quidem verba sonare, sed spiritum non conferunt.

Pulchriter dicunt, sed te tacente cor non accendunt.

Litteras tradunt, sed tu sensum aperis. Mysteria proferunt, sed tu reseras intellectum signatorum.

Mandata edicunt, sed tu juvas ad perficiendum.

Viam ostendunt, sed tu confortas ad ambulandum.

Illi foris tantum agunt sed tu corda instruis et illuminas.

Illi exterius rigant, sed tu foecunditatem donas.

Illi clamant verbis, sed tu auditui intelligentiam tribuis.

3. Non ergo loquatur mihi Moyses, sed tu, Domine Deus meus, aeterna veritas: ne forte moriar, et sine fructu efficiar, si fuero tantum foris admonitus, et intus non accensus.

Ne sit mihi ad judicium verbum auditum, et non factum; cognitum, nec amatum; creditum, et non servatum.

Loquere igitur, Domine, quia audit servus tuus: verba enim vitae aeternae habes.

Loquere mihi ad qualemcumque animae meae consolationem, et ad totius vitae meae emendationem: tibi autem ad laudem et gloriam, et perpetuum honorem

CAPUT III.

Quod verba Dei cum humilitate sunt audienda, et quod multi ea non ponderant.

1. Audi, fili, verba mea, verba suavissima, omnem philosophorum et sapientium hujus mundi scientiam excedentia.

Verba mea spiritus et vita sunt, nec humano sensu pensanda. Non sunt ad vanam complacentiam trahenda; sed in silentio audienda, et cum omni humilitate, atque magno affectu suscipienda.

2. Et dixi: Beatus quem tu erudieris, Domine, et de lege tua docueris eum: ut mitiges ei a diebus malis: et non desoletur in terra.

3. Ego, inquit Dominus, docui prophetas ab initio, et usque nunc non cesso omnibus loqui:

Sed multi ad vocem meam surdi sunt, et duri.

Plures mundum libentius audiunt quam Deum: facilius sequuntur carnis suae appetitum quam Dei beneplacitum.

Promittit mundus temporalia et parva, et servitur ei aviditate magna: ego promitto summa et aeterna et torpescunt mortalium corda.

Quis tanta cura mihi in omnibus servit et obedit, sicut mundo et dominis ejus servitur? Erubesce, Sidon, ait mare. Et si causam quaeris, audi quare.

Pro modica praebenda, longa via curritur: pro aeterna vita, a multis vix pes semel e terra levatur.

Vile pretium quaeritur: pro uno numismate interdum turpiter litigatur: pro vana re et parva promissione, die noctuque fatigari non timetur

4. Sed proh pudor! pro bono incommutabili, pro praemio inaestimabili, pro summo honore et gloria interminabili, vel ad modicum fatigari pigritatur.

Erubesce ergo, serve piger et querulose, quod illi paratiores inveniuntur ad perditionem, quam tu ad vitam.

Gaudent illi amplius ad vanitatem, quam tu ad veritatem.

Equidem spe sua nonnumquam frustrantur, sed promissio mea neminem fallit, nec confidentem mihi dimittit inanem.

Quod promisi, dabo, quod dixi, implebo; si tamen usque in finem fidelis in dilectione mea quis permanserit.

Ego remunerator sum omnium bonorum, et fortis probator omnium devotorum.

5. Scribe verba mea in corde tuo, et pertracta diligenter; erunt enim in tempore tentationis valde necessaria.

Quod non intelligis cum legis, cognosces in die visitationis.

Dupliciter soleo electos meos visitare, tentatione scilicet et consolatione.

Et duas lectiones eis quotidie lego: unam, increpando eorum vitia; alteram, exhortando ad virtutum incrementa.

Qui habet verba mea, et spernit ea, habet qui judicet eum in novissimo die.

Oratio ad implorandam devotionis gratiam.

6. Domine, Deus meus, omnia bona mea tu es. Et quis ego sum, ut audeam ad te loqui?

Ego sum pauperrimus servulus tuus: et abjectus vermiculus: multo pauperior et contemptibilior, quam scio, et dicere audeo.

Memento tamen, Domine, quia nihil sum, nihil habeo, nihilque valeo.

Tu solus bonus, justus et sanctus: tu omnia potes, omnia praestas, omnia imples, solum peccatorem inanem relinquens.

Reminiscere miserationum tuarum, et imple cor meum gratia tua, qui non vis esse vacua opera tua.

7. Quomodo possum me tolerare in hac misera vita, nisi me confortaverit misericordia et gratia tua?

Noli avertere faciem tuam a me, noli visitationem tuam prolongare, noli consolationem tuam abstrahere; ne fiat anima mea sicut terra sine aqua tibi.

Domine, doce me facere voluntatem tuam; doce me coram te digne et humiliter conversari, quia sapientia mea tu es, qui in veritate me cognoscis, et cognovisti antequam fieret mundus, et antequam natus essem in mundo.

CAPUT IV.

Quod in veritate et humilitate coram Deo conversandum est.

1. Fili, ambula coram me in veritate, et in simplicitate cordis quaere me semper.

Qui ambulat coram me in veritate, tutabitur ab incursibus malis, et veritas liberabit eum a seductoribus, et detractionibus iniquorum.

Si veritas te liberaverit, vere liber eris, et non curabis de vanis hominum verbis.

2. Domine, verum est sicut dicis; ita, quaeso, mecum fiat. Veritas tua me doceat, ipsa me custodiat, et usque ad salutarem finem conservet.

Ipsa me liberet ab omni affectione mala, et inordinata dilectione: et ambulabo tecum in magna cordis libertate.

3. Ego te docebo, ait Veritas, quae recta sunt et placita coram me.

Cogita peccata tua, cum displicentia magna et moerore; et nunquam repules te aliquid esse propter opera bona.

Revera peccator es, et multis passionibus obnoxius et implicatus.

Ex te semper ad nihil tendis; cito laberis, cito vinceris, cito turbaris, cito dissolveris.

Non habes quidquam unde possis gloriari, sed multa unde te debeas vilificare: quia multo infirmior es, quam vales comprehendere.

4. Nil ergo magnum tibi videatur ex omnibus quae agis.

Nil grande, nil pretiosum et admirabile: nil reputatione appareat dignum; nil altum, nihil vere laudabile et desiderabile, nisi quod aeternum est.

Placeat tibi super omnia aeterna veritas, displiceat tibi semper tua maxima vilitas.

Nil sic timeas, sic vituperes et fugias, sicut vitia et peccata tua, quae magis displicere debent, quam quaelibet rerum damna.

Quidam non sincere coram me ambulant, sed quadam curiositate et arrogantia ducti, volunt secreta mea scire, et alta Dei intelligere, se et suam salutem negligentes.

Hi saepe in magnas tentationes et peccata, propter suam superbiam et curiositatem, me eis adversante, labuntur.

5. Time judicia Dei, expavesce iram Omnipotentis. Noli autem discutere opera Altissimi, sed tuas iniquitates perscrutare, in quantis deliquisti, et quam multa bona neglexisti.

Quidam solum portant suam devotionem in libris, quidam in imaginibus, quidam autem in signis exterioribus et figuris.

Quidam habent me in ore, sed modicum est in corde.

Sunt alii qui, intellectu illuminati, et affectu purgati, ad aeterna semper anhelant: de terrenis graviter audiunt, necessitatibus naturae dolenter inserviunt: et hi sentiunt quid spiritus veritatis loquitur in eis:

Quia docet eos terrena despicere, et amare coelestia: mundum negligere, et coelum tota die ac nocte desiderare.

CAPUT V.

De mirabili effectu divini amoris.

1. Benedico te, Pater coelestis, Pater Domini mei Jesu Christi, quia mei pauperis dignatus es recordari.

O pater misericordiarum, et Deus totius consolationis, gratias tibi, qui me indignum omni consolatione, quandoque tua recreas consolatione.

Benedico te semper et glorifico, cum unigenito Filio tuo et Spiritu sancto Paracleto in saecula saeculorum.

Eia, Domine Deus, amator sancte meus, cum tu veneris in cor meum, exultabunt omnia interiora mea.

Tu es gloria mea et exultatio cordis mei.

Tu spes mea et refugium meum in die tribulationis meae.

2. Sed quia adhuc debilis sum in amore, et imperfectus in virtute; ideo necesse habeo a te confortari, et consolari: propterea visita me saepius et instrue disciplinis sanctis.

Libera me a passionibus malis, et sana cor meum ab omnibus affectionibus inordinatis: ut intus sanatus et bene purgatus, aptus efficiar ad amandum, fortis ad patiendum, stabilis ad perseverandum.

3. Magna res est amor, magnum omnino bonum: quod solum leve facit omne onerosum, et fert aequaliter omne inaequale.

Nam onus sine onere portat, et omne amarum dulce ac sapidum efficit.

Amor Jesu nobilis, ad magna operanda impellit, et ad desideranda semper perfectiora excitat.

Amor vult esse sursum, nec ullis infimis rebus retineri.

Amor vult esse liber, et ab omni mundana affectione alienus, ne internus ejus impediatur aspectus: ne per aliquod commodum temporale implicationes sustineat, aut per incommodum succumbat.

Nihil dulcius est amore nihil fortius, nihil altius, nihil latius, nihil jucundius, nihil plenius, nec melius in Coelo et in terra: quia amor ex Deo natus est, nec potest, nisi in Deo, super omnia creata quiescere.

4. Amans volat, currit et laetatur: liber est et non tenetur.

Dat omnia pro omnibus, et habet omnia in omnibus; quia in uno summo super omnia quiescit, ex quo omne bonum fluit et procedit.

Non respicit ad dona, sed ad donantem se convertit super omnia bona.

Amor modum saepe nescit, sed super omnem modum fervescit.

Amor onus non sentit, labores non reputat: plus affectat quam valet: de impossibilitate non causatur, quia cuncta sibi posse et licere arbitratur.

Valet igitur ad omnia, et multa implet, effectui mancipat, ubi non amans deficit et jacet.

5. Amor vigilat, et dormiens non dormitat.

Fatigatus non lassatur, arctatus non arctatur, territus non conturbatur: sed sicut vivax flamma et ardens facula, sursum erumpit, secureque pertransit.

Si quis amat, novit quid haec vox clamet.
Magnus clamor in auribus Dei est ipse ardens affectus animae, quae dicit, Deus meus, amor meus: tu totus meus: et ego totus tuus.

6. Dilata me in amore, ut discam interiori cordis ore degustare quam suave sit amare, et in amore liquefieri et natare.

Tenear amore, vadens supra me, prae nimio fervore et stupore.

Cantem amoris canticum, sequar te dilectum meum in altum, deficiat in laude tua anima mea, jubilans ex amore.

Amem te plus quam me, nec me nisi propter te: et omnes in te, qui vere amant te, sicut jubet lex amoris lucens ex te.

7. Est amor velox, sincerus, pius, jucundus et amoenus, fortis, patiens, fidelis, prudens, longanimis, virilis, et seipsum nunquam quaerens.

Ubi enim seipsum aliquis quaerit, ibi ab amore cadit.

Est amor circumspectus, humilis et rectus, non mollis, non levis, nec vanis intendens rebus; sobrius, castus, stabilis, quietus, et in cunctis sensibus custoditus.

Est amor subiectus et obediens praelatis, sibi vilis et despectus, Deo devotus et gratificus, fidens et sperans semper in eo; etiam cum sibi non sapit Deus, quia sine dolore non vivitur in amore.

8. Qui non est paratus omnia pati, et ad voluntatem stare dilecti, non est dignus amator appellari.

Oportet amantem, omnia dura et amara pro-

pter dilectum libenter amplecti; nec ob contraria accidentia ab eo deflecti.

CAPUT VI.

De probatione veri amatoris.

1. Fili, non es adhuc fortis et prudens amator.

2. Quare, Domine?

3. Quia proter modicam contrarietatem deficis a coeptis, et nimis avide consolationem quaeris.

Fortis amator stat in tentationibus, nec callidis credit persuasionibus inimici. Sicut ei in prosperis placeo, ita nec in adversis displiceo.

4. Prudens amator, non tam donum amantis considerat, quam dantis amorem.

Affectum potius attendit, quam censum: et infra dilectum omnia data ponit.

Nobilis amator non quiescit in dono, sed in me super omne donum.

Non est ideo totum perditum, si quandoque minus bene de me vel de sanctis meis sentis, quam velles.

Affectus ille bonus et dulcis, quem interdum percipis, effectus gratiae praesentis est, et quidam praegustus patriae coelestis: super quo non nimium innitendum, quia vadit, et venit.

Certare autem adversus incidentes malos motus animi, suggestionemque spernere diaboli, insigne est virtutis, et magni meriti.

5. Non ergo te conturbent alienae phantasiae, de quacumque materia ingestae.

Forte serva propositum, et intentionem rectam ad Deum.

Nec est illusio, quod aliquando in excessum subito raperis, et statim ad solitas ineptias cordis reverteris.

Illas enim invite magis pateris, quam agis; et quandiu displicent et reniteris, meritum est et non perditio.

6. Scito quod antiquus inimicus omnino nititur impedire desiderium tuum in bono, et ab omni devoto exercitio evacuare, a sanctorum scilicet cultu a pia passionis meae memoria, a peccatorum utili recordatione, a proprii cordis custodia, et a firmo proposito proficiendi in virtute.

Multas malas cogitationes ingerit, ut taedium tibi faciat et horrorem: ut ab oratione revocet, et sacra lectione.

Displicet ipsi humilis confessio, et, si posset, a communione cessare faceret.

Non credas ei, neque cures illum, licet saepius tibi deceptionis tetenderit laqueos.

Ipsi imputa, cum mala inserit et immunda. Dicito illi:

Vade, immunde spiritus, erubesce, miser, valde immundus es tu, qui talia infers auribus meis.

Discede a me, seductor pessime, non habebis in me partem ullam: sed Jesus mecum erit, tamquam bellator fortis, et tu stabis confusus.

Malo mori, et omnem poenam subire, quam tibi consentire.

Tace et obmutesce; non audiam te amplius, licet plures mihi moliris molestias. Dominus illuminatio mea et salus mea, quem timebo?

Si consistant adversum me castra, non timebit cor meum. Dominus adjutor meus, et redemptor meus.

7. Certa tanquam miles bonus; et si interdum ex fragilitate corruis, resume vires fortiores prioribus, confidens de ampliori gratia mea: et multum praecave a vana complacentia et superbia.

Propter hoc multi in errorem ducuntur; et in caecitatem pene incurabilem quandoque labuntur.

Sit tibi in cautelam et perpetuam humilitatem, ruina haec superborum de se stulte praesumentium.

CAPUT VII.

De occultanda gratia sub humilitatis custodia.

1. Fili, utilius est tibi et securius devotionis gratiam abscondere, nec in altum te efferre, nec multum inde loqui, neque multum ponderare; sed magis temetipsum despicere, et tamquam indigno datam, timere:

Non est huic affectioni tenacius inhaerendum, quae citius potest mutari in contrarium.

Cogita in gratia quam miser et inops esse soles sine gratia.

Nec est in eo tantum spiritualis vitae profectus, cum consolationis habueris gratiam, sed cum humiliter et abnegate patienterque tuleris ejus subtractionem: ita quod tunc ab orationis studio non torpeas, nec reliqua opera tua ex usu facienda, omnino dilabi permittas:

Sed sicut melius potueris et intellexeris, libenter quod in te est, facias: nec propter ariditatem, seu anxietatem mentis quam sentis, te totaliter negligas.

2. Multi enim sunt qui, cum non bene eis successerit, statim impatientes fiunt aut desides.

Non enim semper est in potestate hominis via ejus; sed Dei est dare, et consolari, quando vult, et quantum vult, et cui vult, sicut sibi placuerit, et non amplius.

Quidam incauti, propter devotionis gratiam, seipsos destruxerunt: quia plus agere voluerunt quam potuerunt, non pensantes suae parvitatis mensuram; sed magis cordis affectum sequentes, quam rationis judicium.

Et quia majora praesumpserunt, quam Deo placitum fuit, idcirco gratiam cito perdiderunt.

Facti sunt inopes, et viles relicti, qui in coelum posuerunt nidum sibi: ut humiliati et depauperati discant non in alis suis volare, sed sub pennis meis sperare.

Qui adhuc novi sunt et imperiti in via Domini, nisi consilio discretorum se regant, faciliter decipi possunt et elidi.

3. Quod si suum sentire magis sequi, quam aliis exercitatis credere volunt, erit eis periculosus exitus; si tam retrahi a proprio conceptu noluerint.

Raro sibi ipsis sapientes, ab aliis regi humiliter patiuntur.

Melius est sapere modicum cum humilitate, et parva intelligentia, quam magni scientiarum thesauri cum vana complacentia.

Melius est tibi minus habere, quam multum unde posses superbire.

Non satis discrete agit, qui se totum laetitiae tradit, obliviscens pristinae inopiae suae; et casti timoris Domini, qui timet gratiam oblatam amittere.

Nec etiam satis virtuose sapit, qui tempore adversitatis et cujusque gravitatis, nimis desperate se gerit, et minus fidenter de me quam oportet, recogitat ac sentit.

4. Qui tempore pacis nimis securus esse voluerit, saepe tempore belli nimis dejectus et formidolosus reperietur.

Si scires semper humilis et modicus in te permanere, nec non spiritum tuum bene moderare et regere, non incideres tam cito in periculum et offensam.

Consilium bonum est, ut fervoris spiritu concepto, mediteris quid futurum sit abscedente lumine.

Quod dum contigerit, recogita et denuo lucem posse reverti, quam ad cautelam tibi, mihi autem ad gloriam, ad tempus subtraxi.

5. Utilior est saepe talis probatio, quam si semper prospera pro tua haberes voluntate.

Nam merita non sunt ex hoc existimanda, si quis plures visiones aut consolationes habeat: vel si peritus sit in Scripturis, aut in altiori ponatur gradu.

Sed si vera fuerit humilitate fundatus, et divina caritate repletus; si Dei honorem pure et integre semper quaerat; si seipsum nihil reputet, et in veritate despiciat, atque ab aliis etiam despici et humiliari magis gaudeat, quam honorari.

CAPUT VIII.

De vili aestimatione sui ipsius in oculis Dei.

1. Loquar ad Dominum meum, cum sim pulvis et cinis. Si me amplius reputavero, ecce tu stas contra me: et dicunt testimonium verum iniquitates meae, nec possum contradicere.

Si autem me vilificavero, et ad nihilum redegero, et ab omni propria reputatione defecero, atque (sicut sum) pulverizavero, erit mihi propitia gratia tua, et vicina cordi meo lux tua: et omnis aestimatio, quantulacumque minima, in valle nihilitatis meae submergetur, et peribit in aeternum.

Ibi ostendis me mihi, quid sum, quid fui, et quo veni: quia nihil sum, et nescivi.

Si mihi ipsi relinquor, ecce nihil, et tota infirmitas: si autem subito me respexeris, statim fortis efficior, et novo repleor gaudio.

Et mirum valde, quod sic repente sublevor, et tam benigne a te complector, qui proprio pondere semper ad ima feror.

2. Facit hoc amor tuus, gratis praeveniens me, et in tam multis subveniens necessitatibus, a gravibus quoque custodiens me periculis, et ab innumeris (ut vere dicam) eripiens malis.

Me siquidem male amando, me perdidi; et te solum quaerendo, et pure amando, me et te pariter inveni, atque ex amore profundius ad nihilum me redegi.

Quia tu, o dulcissime, facis mecum supra

meritum omne, et supra id quam audeo sperare vel rogare.

3. Benedictus sis, Deus meus; quia licet ego omnibus bonis sim indignus, tua tamen nobilitas et infinita bonitas nunquam cessat benefacere etiam ingratis, et longe a te aversis.

Converte nos ad te, ut simus grati humiles, et devoti; quia salus nostra tu es, virtus et fortitudo nostra.

CAPUT IX.

Quod omnia ad Deum, sicut ad finem ultimum sunt referenda.

1. Fili, ego debeo esse finis tuus supremus et ultimus, si vere desideras esse beatus.

Ex hac intentione purificabitur affectus tuus, saepius ad seipsum et ad creaturas male incurvatus.

Nam si teipsum in aliquo quaeris, statim in te deficis et arescis.

Omnia ergo ad me principaliter referas, quia ego sum qui omnia dedi.

Sic singula considera, sicut ex summo bono manantia: et ideo ad me, tanquam ad suam originem, cuncta sunt reducenda.

2. Ex me pusillus et magnus, pauper et dives, tanquam ex fonte vivo aquam vivam hauriunt.

Et qui mihi sponte et libere deserviunt, gratiam pro gratia accipient.

Qui autem extra me voluerit gloriari, vel in aliquo privato bono delectari, non stabilie-

tur in vero gaudio, neque in corde suo dilatabitur, sed multipliciter impedietur et angustiabitur.

Nihil ergo tibi de bono adscribere debes, nec alicui homini virtutem attribuas: sed totum da Deo, sine quo nihil habet homo.

Ego totum dedi, ego totum te habere volo, et cum magna districtione gratiarum actiones requiro.

3. Haec est veritas, qua fugatur gloriae vanitas.

Et si intraverit coelestis gratia, et vera caritas, non erit aliqua invidia, nec contractio cordis, neque privatus amor occupabit.

Vincit enim omnia divina caritas, et dilatat omnes animae vires.

Si recte sapis, in me solo gaudebis, in me solo sperabis: quia nemo bonus, nisi solus Deus, qui est super omnia laudandus, et in omnibus benedicendus.

CAPUT X.

Quod spreto mundo, dulce est servire Deo.

1. Nunc itaque loquar, Domine, et non silebo: dicam in auribus Dei mei, Domini mei, et Regis mei, qui est in excelso.

O quam magna multitudo dulcedinis tuae, Domine, quam abscondisti timentibus te! Sed quid es amantibus? quid toto corde tibi servientibus?

Vere ineffabilis est dulcedo contemplationis tuae, quam largiris amantibus te.

In hoc maxime ostendisti mihi dulcedinem caritatis tuae, quia cum non essem, fecisti me et cum errarem longe a te, reduxisti me, ut servirem tibi: et praecepisti ut diligam te.

2. O fons amoris perpetui, quid dicam de te? Quomodo potero tui oblivisci, qui mei dignatus es recordari, etiam postquam contabui et perii?

Fecisti, ultra omnem spem, misericordiam cum servo tuo: et ultra omne meritum, gratiam et amicitiam exhibuisti.

Quid retribuam tibi pro gratia ista? Non enim omnibus datum est, ut omnibus abdicatis, saeculo renuntient, et monasticam vitam assumant.

Numquid magnum est ut tibi serviam, cui omnis creatura servire tenetur?

Non magnum mihi videri debet servire tibi: sed hoc potius magnum mihi et mirandum apparet, quod tam pauperem et indignum dignaris in servum recipere, et dilectis servis tuis adunare.

3. Ecce omnia tua sunt, quae habeo, et unde tibi servio.

Verumtamen viceversa, tu magis mihi servis, quam ego tibi.

Ecce coelum et terra, quae in ministerium hominis creasti, praesto sunt tibi, et faciunt quotidie quaecumque mandasti.

Et hoc parum est; quin etiam angelos in ministerium hominis ordinasti.

Transcendit autem haec omnia, quia tu ipse homini servire dignatus es, et teipsum daturum ei promisisti.

4. Quid dabo tibi pro omnibus istis millibus bonis? Utinam possem tibi servire cunctis diebus vitae meae!

Utinam vel uno die dignum servitium exhibere sufficerem!

Vere tu es dignus omni servitio, omni honore, et laude aeterna.

Vere Dominus meus es, et ego pauper servus tuus, qui totis viribus teneor tibi servire, nec unquam in laudibus tuis debeo fastidire.

Sic volo, sic desidero: et quidquid mihi deest, tu digneris supplere.

5. Magnus honor, magna gloria, tibi servire, et omnia propter te contemnere.

Habebunt enim gratiam magnam, qui sponte se subjecerint tuae sanctissimae servituti.

Invenient suavissimam Spiritus sancti consolationem, qui pro amore tuo omnem carnalem abjecerint delectationem.

Consequentur magnam mentis libertatem, qui arctam pro nomine tuo ingrediuntur viam, et omnem mundanam neglexerint curam.

6. O grata et jucunda Dei servitus, qua homo veraciter efficitur liber et sanctus!

O sacer status religiosi famulatus, qui hominem angelis reddit aequalem, Deo placabilem, daemonibus terribilem, et cunctis fidelibus commendabilem!

O amplectendum et semper optandum servitium, quo summum promeretur bonum, et gaudium acquiritur sine fine mansurum.

CAPUT XI.

Quod desideria cordis examinanda sunt et moderanda.

1. Fili, oportet te adhuc multa addiscere, quae necdum bene didicisti.

2. Quae sunt haec, Domine?

3. Ut desiderium tuum ponas totaliter secundum beneplacitum meum: et tui ipsius amator non sis, sed meae voluntatis cupidus aemulator.

Desideria te saepe accendunt, et vehementer impellunt: sed considera an propter honorem meum, an propter tuum commodum magis movearis.

Si ego sum in causa, bene contentus eris, quomodocumque ordinavero; si autem de proprio quaesitu aliquid latet, ecce hoc est quod te impedit et gravat.

4. Cave ergo ne nimium innitaris super desiderio praeconcepto, me non consulto: ne forte postea poeniteat, aut displiceat quod primo placuit, et quasi pro meliore zelasti.

Non enim omnis affectio quae videtur bona, statim est sequenda: sed neque omnis contraria affectio ad primum fugienda.

Expedit interdum refrenatione uti, etiam in bonis studiis et desideriis; ne per importunitatem, mentis distractionem incurras: ne aliis per indisciplinationem, scandalum generes; vel etiam per resistentiam aliorum, subito turberis et corruas.

5. Interdum vero oportet violentia uti, et viriliter appetitui sensitivo contraire, nec ad-

vertere quid velit caro, et quid non velit: sed hoc magis satagere, ut subjecta sit, etiam nolens, spiritui.

Et tandiu castigari debet, et cogi servituti subesse, donec parata sit ad omnia, paucisque contentari discat, et simplicibus delectari, nec contra aliquod inconveniens mussitare.

CAPUT XII.

De informatione patientiae, et luctamine adversus concupiscentias.

1. Domine Deus, ut video, patientia est mihi valde necessaria: multa enim in hac vita accidunt contraria.

Nam qualitercumque ordinavero de pace mea, non potest esse sine bello et dolore vita mea.

2. Ita est, fili. Sed volo te non talem quaerere pacem, quae tentationibus careat, aut contraria non sentiat.

Sed tunc etiam aestima te pacem invenisse, cum fueris variis tribulationibus exercitatus, et in multis contrarietatibus probatus.

Si dixeris te non posse multa pati, quomodo tunc sustinebis ignem purgatorii?

De duobus malis, minus est semper eligendum.

Ut ergo aeterna futura supplicia possis evadere, mala praesentia studeas pro Deo aequanimiter tolerare.

An putas quod homines saeculi hujus nihil vel parum patiantur? Nec hoc invenies, etiamsi delicatissimos quaesieris.

3. Sed habent, inquis, multas delectationes, et proprias sequuntur voluntates; ideoque parum ponderant suas tribulationes.

4. Esto, ita sit, ut habeant quidquid voluerint: sed quam diu putas durabit?

Ecce, quemadmodum fumus deficient abundantes in saeculo, et nulla erit recordatio praeteritorum gaudiorum.

Sed et cum adhuc vivunt, non sine amaritudine, et taedio ac timore in eis quiescunt.

Ex eadem namque re, unde sibi delectationem concipiunt, inde doloris poenam frequenter recipiunt.

Juste illis fit, ut quia inordinate delectationes quaerunt et sequuntur, non sine confusione et amaritudine eas expleant.

O quam breves, quam falsae, quam inordinatae et turpes omnes sunt!

Verumtamen prae ebrietate et caecitate non intelligunt: sed velut bruta animalia, propter modicum corruptibilis vitae delectamentum mortem animae incurrunt.

Tu ergo, fili, post concupiscentias tuas non eas, et a voluntate tua avertere.

Delectare in Domino, et dabit tibi petitiones cordis tui.

5. Etenim, si veraciter vis delectari, et abundantius a me consolari, ecce in contemptu omnium mundanorum, et in abscissione omnium infimarum delectationum, erit benedictio tua, et copiosa tibi reddetur consolatio.

Et quanto te plus ab omni creaturarum solatio subtraxeris, tanto in me suaviores et potentiores consolationes invenies.

Sed primo non sine quadam tristitia et labore certaminis, ad has pertinges.

Obsistet insolita consuetudo, sed meliori consuetudine devincetur.

Remurmurabit caro, sed fervore spiritus frenabitur.

Instigabit et exacerbabit te serpens antiquus, sed oratione fugabitur: insuper et labore utili aditus ei magnus obstruetur.

CAPUT XIII.

De obedientia humilis subditi, ad exemplum Jesu Christi.

1. Fili, qui se subtrahere nititur ab obedientia, ipse se subtrahit a gratia; et qui quaerit habere privata, amittit communia.

Qui non libenter et sponte suo superiori se subdit, signum est quod caro sua necdum perfecte sibi obedit: sed saepe recalcitrat et remurmurat.

Disce ergo celeriter superiori tuo te submittere, si carnem propriam optas subjugare.

Citius namque exterior vincitur inimicus, si interior homo non fuerit devastatus.

Non est molestior et pejor animae hostis, quam tu ipse tibi, non bene concordans spiritui.

Oportet omnino te verum assumere tui ipsius contemptum, si vis praevalere adversus carnem et sanguinem.

Quia adhuc nimis inordinate te diligis, ideo plene te resignare aliorum voluntati trepidas.

2. Sed quid magnum, si tu qui pulvis es et nihil, propter Deum te homini subdis, quando ego Omnipotens et Altissimus, qui cuncta creavi ex nihilo, me homini propter te humiliter subjeci?

Factus sum omnium humillimus et infimus, ut tuam superbiam mea humilitate vinceres.

Disce obtemperare, pulvis. Disce te humiliare, terra et limus, et sub omnium pedibus incurvare.

Disce voluntates tuas frangere; et ad omnem subjectionem te dare.

3. Exardesce contra te, nec patiaris tumorem in te vivere: sed te ita subjectum et parvulum exhibe, ut omnes super te ambulare possint, et sicut lutum platearum conculcare.

Quid habes, homo inanis, conqueri?

Quid, sordide peccator, potes contradicere exprobrantibus tibi, qui toties Deum offendisti, et infernum multoties meruisti?

Sed pepercit tibi oculus meus, quia pretiosa fuit anima tua in conspectu meo, ut cognosceres dilectionem meam, et gratus semper beneficiis meis existeres:

Et ut ad veram subjectionem et humilitatem te jugiter dares, patienterque proprium contemptum ferres.

CAPUT XIV.

De occultis Dei judiciis considerandis, ne extollamur in bonis.

1. Intonas super me judicia tua, Domine,

et timore ac tremore concutis omnia ossa mea, et expavescit anima mea valde.

Sto attonitus et considero, quia coeli non sunt mundi in conspectu tuo.

Si in angelis reperisti pravitatem, nec tamen pepercisti, quid fiet de me?

Ceciderunt stellae de coelo; et ego pulvis, quid praesumo?

Quorum opera videbantur laudabilia, hi ceciderunt ad infima, et qui comedebant panem angelorum, vidi siliquis delectari porcorum.

2. Nulla est ergo sanctitas, si manum tuam, Domine, subtrahas.

Nulla prodest sapientia, si gubernare desistas.

Nulla juvat fortitudo, si conservare desinas

Nulla secura castitas, si eam non protegas.

Nulla propria prodest custodia, si non adsit tua sacra vigilantia.

Nam relicti, mergimur et perimus: visitati vero, erigimur et vivimus.

Instabiles quippe sumus, sed per te confirmamur: tepescimus, sed a te accendimur.

3. O quam humiliter et abjecte mihi de meipso sentiendum est! quam nihil pendendum, si quid boni videar habere!

O quam profunde submittere me debeo sub abyssalibus judiciis tuis, Domine, ubi nihil aliud me esse invenio, quam nihil et nihil!

O pondus immensum, O pelagus intransnatabile, ubi nihil de me reperio, quam in toto nihil!

Ubi est ergo latebra gloriae; ubi confidentia de virtute concepta?

Absorpta est omnis gloriatio vana in profunditate judiciorum tuorum super me.

4. Quid est omnis caro in conspectu tuo?

Numquid gloriabitur lutum contra formantem se?

Quomodo potest erigi vaniloquio, cujus cor in veritate subiectum est Deo?

Non eum totus mundus eriget, quem veritas sibi subjecit; nec omnium laudantium ore movebitur, qui totam spem suam in Deo firmavit.

Nam et ipsi qui loquuntur, ecce omnes nihil; deficient enim cum sonitu verborum: Veritas autem Domini manet in aeternum.

CAPUT XV.

Qualiter standum sit ac dicendum in omni re desiderabili.

1. Fili, sic dicas in omni re: Domine, si tibi placitum fuerit, fiat hoc ita.

Domine, si fuerit honor tuus, fiat hoc in nomine tuo.

Domine, si mihi videris expedire, et utile esse probaveris, tunc dona mihi hoc uti ad honorem tuum.

Sed si mihi nocivum fore cognoveris, nec animae meae saluti prodesse, aufer a me tale desiderium.

Non enim omne desiderium est a Spiritu Sancto, etiamsi homini videatur rectum et bonum.

Difficile est pro vero judicare, utrum spiri-

tus bonus, an alienus te impellat ad desiderandum hoc vel illud: an etiam ex proprio movearis spiritu.

Multi in fine sunt decepti, qui primo bono spiritu videbantur inducti.

2. Igitur semper cum timore Dei, et cordis humilitate desiderandum est et petendum, quidquid desiderabile menti occurrit: maximeque cum propria resignatione mihi totum committendum est, atque dicendum:

Domine, tu scis qualiter melius est, fiat hoc vel illud, sicut volueris.

Da quod vis, et quantum vis, et quando vis.

Fac mecum sicut scis, et sicut tibi magis placuerit, et major honor tuus fuerit.

Pone me ubi vis, et libere age mecum in omnibus.

In manu tua sum, gyra et reversa me per circuitum.

En servus tuus ego, paratus ad omnia; quoniam non desidero mihi vivere, sed tibi: utinam digne et perfecte!

Oratio pro beneplacito Dei perficiendo.

3. Concede mihi, benignissime Jesu, gratiam tuam, ut mecum sit, et mecum laboret, mecumque usque in finem perseveret.

Da mihi hoc semper desiderare et velle quod tibi magis acceptum est, et carius placet.

Tua voluntas mea sit: et mea voluntas tuam semper sequatur, et optime ei concordet.

Sit mihi unum velle et nolle tecum: nec

aliud posse velle aut nolle, nisi quod tu vis et nolis.

4. Da mihi omnibus mori quae in mundo sunt: et propter te amare contemni, et nesciri in hoc saeculo.

Da mihi super omnia desiderata in te requiescere, et cor meum in te pacificare.

Tu vera pax cordis, tu sola requies: extra te dura sunt omnia et inquieta. In hac pace in idipsum, hoc est, in te uno summo aeterno bono, dormiam et requiescam. Amen.

CAPUT XVI.

Quod verum solatium in solo Deo est quaerendum.

1. Quidquid desiderare possum, vel cogitare ad solatium meum, non hic expecto, sed in posterum.

Quod si omnia solatia mundi solus haberem, et omnibus deliciis frui possem, certum est quod diu durare non possent.

Unde non poteris anima mea, plene consolari, nec perfecte recreari, nisi in Deo consolatore pauperum, ac susceptore humilium.

Expecta modicum, anima mea, expecta divinum promissum, et habebis, abundantiam omnium bonorum in coelo.

Si nimis inordinate ista appetis praesentia, perdes aeterna et coelestia.

Sint temporalia in usu, aeterna in desiderio.

Non potes aliquo bono temporali satiari, quia ad haec fruenda non es creata.

2. Etiamsi omnia creata bona haberes, non posses esse felix et beata: sed in Deo, qui cuncta creavit, tota beatitudo tua, et felicitas consistit.

Non qualis videtur et laudatur a stultis mundi amatoribus, sed qualem expectant boni Christi fideles et praegustant interdum spirituales ac mundi corde, quorum conversatio in coelis est.

Vanum est et breve omne humanum solatium.

Beatum et verum solatium, quod intus e veritate percipitur.

Devotus homo ubique secum fert consolatorem suum Jesum, et dicit ad eum: Adesto mihi, Domine Jesu, in omni loco et tempore.

Haec mihi sit consolatio, libenter velle carere omni humano solatio.

Et si tua defuerit consolatio, sit mihi tua voluntas et justa probatio pro summo solatio.

Non enim in perpetuum irasceris, neque in aeternum comminaberis.

CAPUT XVII.

Quod omnis sollicitudo in Deo statuenda sit.

1. Fili, sine me tecum agere quod volo: ego scio quid expedit tibi.

Tu cogitas sicut homo: tu sentis in multis, sicut humanus suadet affectus.

2. Domine, verum est quod dicis. Major est sollicitudo tua pro me, quam omnis cura quam ego gerere possum pro me.

Nimis enim casualiter stat, qui non projicit omnem sollicitudinem suam in te.

Domine, dummodo voluntas mea recta et firma ad te permaneat, fac de me quidquid tibi placuerit.

Non enim potest esse nisi bonum quidquid de me feceris.

Si me vis esse in tenebris, sis benedictus: et si me vis esse in luce, sis iterum benedictus. Si me digneris consolari, sis benedictus: et si me vis tribulari sis aeque semper benedictus.

3. Fili, sic oportet te stare, si mecum desideras ambulare.

Ita promptus esse debes ad patiendum, sicut ad gaudendum.

Ita libenter debes esse inops et pauper, sicut plenus et dives.

4. Domine, libenter patiar pro te quidquid volueris venire super me.

Indifferenter volo de manu tua bonum et malum, dulce et amarum, laetum et triste suscipere: et pro omnibus mihi contingentibus gratias agere.

Custodi me ab omni peccato, et non timebo mortem nec infernum.

Dummodo in aeternum me non projicias, nec deleas de libro vitae, non mihi nocebit quidquid venerit tribulationis super me.

CAPUT XVIII.

Quod temporales miseriae, exemplo Christi, aequanimiter sunt ferendae.

1. Fili, ego descendi de Coelo pro tua salute, suscepi tuas miserias, non necessitate, sed caritate trahente me; ut patientiam disceres, et temporales miserias non indignanter ferres.

Nam ab hora ortus mei usque ad exitum in cruce, non defuit mihi tolerantia doloris.

Defectum rerum temporalium magnum habui; multas querimonias de me frequenter audivi; confusiones et opprobria benigne sustinui; pro beneficiis ingratitudinem recepi; pro miraculis blasphemias; pro doctrina reprehensiones.

9. Domine, quia tu patiens fuisti in vita tua, in hoc maxime implendo praeceptum Patris tui; dignum est ut ego miserrimus peccator, secundum voluntatem tuam patienter me sustineam: et donec ipse volueris, onus corruptibilis vitae pro salute mea portem.

Nam etsi onerosa praesens vita, facta est tamen jam per gratiam tuam valde meritoria: atque exemplo tuo et sanctorum tuorum vestigiis, infirmis tolerabilior et clarior.

Sed et multo magis consolatoria, quam olim in lege veteri fuerat, cum porta coeli clausa persisteret: et obscurior etiam via ad Coelum videbatur, quando tam pauci regnum Coelorum quaerere curabant.

Sed neque qui tunc justi erant et salvandi, ante passionem tuam et sacrae mortis debitum, coeleste regnum poterant introire.

3. O quantas tibi gratias teneor referre, quod viam rectam et bonam dignatus es mihi, et cunctis fidelibus, ad aeternum regnum ostendere!

Nam vita tua, via nostra: et per sanctam patientiam ambulamus ad te, qui es corona nostra.

Nisi tu nos praecessisses, et docuisses, quis sequi curaret?

Heu! quam multi longe retroque manerent, nisi tua praeclara exempla inspicerent.

Ecce adhuc tepescimus, auditis tot signis tuis et doctrinis: quid fieret, si tantum lumen ad sequendum te non haberemus?

CAPUT XIX.

De tolerantia injuriarium, et quis verus patiens probetur.

1. Quid est quod loqueris, fili? Cessa conqueri, considerata mea et aliorum sanctorum passione.

Nondum usque ad sanguinem restitisti.

Parum est quod tu pateris, in comparatione eorum qui tam multa passi sunt, tam fortiter tentati, tam graviter tribulati, tam multipliciter probati et exercitati.

Oportet te igitur aliorum graviora ad mentem reducere, ut levius feras tua minima.

Et si tibi minima non videntur, vide ne et hoc tua faciat impatientia.

Sive tamen parva, sive magna sint, stude cuncta patienter sufferre.

2. Quanto melius ad patiendum te disponis, tanto sapientius agis, et amplius promereris: feres quoque levius animo et usu ad hoc non segniter paratis.

Nec dicas: Non valeo haec ab homine tali pati, nec hujusce modi mihi patienda sunt: grave enim intulit damnum, et improperat mihi, quae nunquam cogitaveram: sed ab alio libenter patiar, et sicut patienda videro.

Insipiens est talis cogitatio, quae virtutem patientiae non considerat nec a quo coronanda erit, sed magis personas et offensas sibi illatas perpendit.

3. Non est verus patiens, qui pati non vult, nisi quantum sibi visum fuerit, et a quo sibi placuerit.

Verus autem patiens non attendit a quo homine, utrum a praelato suo, an ab aliquo aequali, aut inferiori, utrum a bono et sancto viro, vel a perverso et indigno exerceatur.

Sed indifferenter ab omni creatura, quantumcumque, et quotiescumque ei aliquid adversi acciderit, totum hoc de manu Dei grataniter accipit, et ingens lucrum reputat:

Quia nihil apud Deum, quantumlibet parvum, pro Deo tamen passum, poterit sine merito transire.

4. Esto itaque expeditus ad pugnam, si vis habere victoriam.

Sine certamine non potes venire ad patientiae coronam.

Si pati non vis, recusas coronari. Si autem coronari desideras, certa viriliter, sustine patienter.

Sine labore non tenditur ad requiem, nec sine pugna pervenitur ad victoriam.

5. Fiat, Domine, mihi possibile per gratiam, quod mihi impossibile videtur per naturam.

Tu scis quod modicum possum pati, et quod cito dejicior, levi exurgente adversitate.

Efficiatur mihi quaelibet exercitatio tribulationis pro nomine tuo amabilis et optabilis: nam pati et vexari pro te, valde salubre est animae meae.

CAPUT XX.

De confessione propriae infirmitatis et hujus vitae miseriis.

1. Confitebor adversum me injustitiam meam: confitebor tibi, Domine, infirmitatem meam.

Saepe parva res est, quae me dejicit et contristat.

Propono me fortiter acturum: sed cum modica tentatio venerit, magna mihi angustia fit.

Valde vilis quandoque res est, unde gravis tentatio provenit.

Et dum puto me aliquantulum tutum, cum non sentio, invenio me nonnunquam pene devictum ex levi flatu.

2. Vide, ergo, Domine, humilitatem meam: et fragilitatem tibi undique notam.

Miserere, et eripe me de luto, ut non infigar, nec permaneam dejectus usquequaque.

Hoc est, quod me frequenter reverberat; et coram te confundit, quod tam labilis sum et infirmus ad resistendum passionibus.

Etsi non omnino ad consensionem, tamen mihi etiam molesta et gravis est earum insectatio, et taedet valde sic quotidie vivere in lite.

Ex hinc nota mihi fit infirmitas mea: quia multo facilius irruunt abominandae phantasiae, quam discedunt.

3. Utinam fortissime Deus Israel, zelator animarum fidelium, respicias servi tui laborem et dolorem assistasque illi in omnibus ad quaecumque perrexerit!

Robora me coelesti fortitudine, ne vetus homo, misera caro spiritui necdum plene subacta, praevaleat dominari; adversus quam certare oportebit, quandiu spiratur in hac vita miserrima.

Heu! qualis est haec vita, ubi non desunt tribulationes et miseriae; ubi plena laqueis et hostibus sunt omnia!

Nam una tribulatione seu tentatione recedente, alia accedit: sed et priore adhuc durante conflictu, alii plures superveniunt, et insperate.

4. Et quomodo potest amari vita, tantas habens amaritudines, tot subjecta calamitatibus et miseriis?

Quomodo etiam dicitur vita, tot generans mortes et pestes?

Et tamen amatur, et delectari in ea a multis quaeritur.

Reprehenditur frequenter mundus, quod fallax sit et vanus, nec tamen facile relinquitur, quia concupiscentiae carnis nimis dominantur.

Sed alia trahunt ad amandum, alia ad contemnendum.

Trahunt ad amorem mundi desiderium carnis, desiderium oculorum, et superbia vitae; sed poenae ac miseriae ea juste sequentes, odium mundi pariunt et taedium.

5. Sed vincit (proh dolor!) delectatio prava mentem mundo deditam, quae esse sub sensibus delicias reputat: quia Dei suavitatem, et internam virtutis amoenitatem nec vidit, nec gustavit.

Qui autem mundum perfecte contemnunt, et Deo vivere sub sancta disciplina student, isti divinam dulcedinem veris abrenuntiatoribus promissam, non ignorant, et quam graviter mundus errat et varie fallitur, clarius vident.

CAPUT XXI.

Quod in Deo super omnia bona et dona requiescendum est.

1. Super omnia, et in omnibus, requiesces, anima mea, in Domino semper, quia ipse sanctorum aeterna requies.

Da mihi, dulcissime et amantissime Jesu, in te super omnem creaturam requiescere; super omnem salutem et pulchritudinem, super omnem gloriam et honorem, super omnem potentiam et dignitatem, super omnem scientiam et subtilitatem, super omnes divitias et artes, super omnem laetitiam et exultationem, super omnem famam et laudem, super omnem suavitatem et consolationem, super omnem spem et promissionem, super omne meritum et desiderium.

Super omnia dona et munera, quae potes dare et infundere: super omne gaudium et jubilationem, quam potest mens capere et sentire;

Denique, super angelos et archangelos, et super omnem exercitum coeli, super omnia visibilia et invisibilia, et super omne quod tu, Deus meus, non es.

2. Quia tu, Domine Deus meus, super omnia optimus es, tu solus altissimus, tu solus potentissimus, tu solus sufficientissimus et plenissimus, tu solus suavissimus et solatiosissimus.

Tu solus pulcherrimus et amantissimus, tu solus nobilissimus et gloriosissimus, super omnia, in quo cuncta bona simul et perfecte sunt, et semper fuerunt, et erunt.

Atque ideo minus est et insufficiens quidquid praeter teipsum mihi donas, aut de teipso revelas, vel promittis, te non viso, nec plene adepto.

Quoniam quidem non potest cor meum veraciter requiescere, nec totaliter contentari, nisi in te requiescat, et omnia dona omnemque creaturam transcendat.

3. O mi dilectissime sponse Jesu Christe, amator purissime, dominator universae creaturae! quis mihi det pennas verae libertatis, ad volandum et pausandum in te?

O quando ad plenum dabitur mihi vacare et videre quam suavis es, Domine Deus meus!

Quando ad plenum me recolligam in te, ut prae amore tuo non sentiam me; sed te solum, supra omnem sensum et modum, in modo non omnibus noto?

Nunc autem frequenter gemo, et infelicitatem meam cum dolore porto:

Quia multa mala in hac valle miseriarum occurrunt, quae me saepius conturbant, contristant, et obnubilant: saepius impediunt et distrahunt, alliciunt et implicant, ne liberum habeam accessum ad te, et ne jucundis fruar amplexibus, praesto semper beatis spiritibus.

Moveat te suspirium meum, et desolatio multiplex in terra.

4. O Jesu, splendor aeternae gloriae, solamen peregrinantis animae! apud te est os meum sine voce, et silentium meum loquitur tibi.

Usquequo tardat venire Dominus meus?

Veniat ad me pauperculum suum, et laetum faciat. Mittat manum suam, et miserum eripiat de omni angustia.

Veni, veni: quia sine te nulla erit laeta dies aut hora, quia tu laetitia mea, et sine te vacua est mens mea.

Miser sum et quodam modo incarceratus, et compedibus gravatus; donec luce praesentiae tuae me reficias, ac libertati dones, vultumque amicabilem demonstres.

5. Quaerant alii pro te aliud, quodcumque libuerit: mihi aliud interim nil placet nec placebit, nisi tu, Deus meus, spes mea, salus aeterna.

Non reticebo, nec deprecari cessabo, donec gratia tua revertatur, mihique tu intus loquaris.

6. Ecce adsum. Ecce ego ad te, quia invocasti me. Lacrymae tuae et desiderium animae tuae, humilatio tua et contritio cordis, inclinaverunt me, et adduxerunt ad te.

7. Et dixi: Domine, invocavi te, desideravi frui te, paratus omnia respuere propter te.

Tu enim prior excitasti me, ut quaererem te. Sis ergo benedictus, Domine, qui fecisti hanc bonitatem cum servo tuo, secundum multitudinem misericordiae tuae.

Quid habet ultra dicere servus tuus coram te, nisi ut humiliet se valde ante te, memor semper propriae iniquitatis et vilitatis.

Non enim est similis tui in cunctis mirabilibus coeli et terrae.

Sunt opera tua bona valde, judicia vera et providentia tua reguntur universa.

Laus ergo tibi et gloria, o Patris Sapientia: te laudet, te benedicat os meum, anima mea, et cuncta creata simul.

CAPUT XXII.

De recordatione multiplicium beneficiorum Dei.

1. Aperi, Domine, cor meum in lege tua, et in praeceptis tuis doce me ambulare.

Da mihi intelligere voluntatem tuam, et cum magna reverentia ac diligenti consideratione, beneficia tua tam in generali quam in speciali memorari; ut digne tibi ex hinc valeam gratias referre.

Verum scio, et confiteor, nec pro minimo puncto me posse debitas gratiarum laudes persolvere.

Minor ego sum omnibus bonis mihi praestitis: et cum tuam nobilitatem attendo, deficit prae magnitudine spiritus meus.

2. Omnia quae in anima habemus et cor-

pore, et quaecumque exterius vel interius, naturaliter vel supernaturaliter possidemus, tua sunt beneficia, et te beneficum, pium, ac bonum commendant, a quo bona cuncta accepimus.

Etsi alius plura, alius pauciora accepit, omnia tamen tua sunt; et sine te nec minimum quidem potest haberi.

Ille qui majora accepit, non potest merito suo gloriari, neque super alios extolli, nec minori insultare: quia ille major et melior, qui sibi minus adscribit, et in regratiando humilior est, atque devotior.

Et qui omnibus viliorem se existimat, et indigniorem se judicat, aptior est ad percipienda majora.

3. Qui autem pauciora accepit, non debet contristari, nec indignanter ferre, neque ditiori invidere; sed te potius attendere, et tuam bonitatem maxime laudare, quod tam affluenter, tam gratis et libenter, sine personarum acceptione, tua munera largiris.

Omnia ex te, et ideo in omnibus es laudandus.

Tu scis quid unicuique donari expediat; et cur iste minus, et ille amplius habeat, non nostrum, sed tuum est hoc discernere, apud quem singulorum definita sunt merita.

4. Unde, Domine Deus, pro magno etiam reputo beneficio non multa habere, unde exterius et secundum homines laus et gloria apparet; ita ut considerata quis paupertate et vilitate personae suae, non modo gravitatem aut tristitiam vel dejectionem inde concipiat, sed

potius consolationem et hilaritatem magnam :

Quia tu, Deus, pauperes et humiles, atque huic mundo despectos, tibi elegisti in familiares et domesticos.

Testes sunt ipsi apostoli tui, quos principes super omnem terram constituisti.

Fuerunt tamen sine querela conversati in mundo, tam humiles et simplices, sine omni malitia et dolo, ut etiam pati contumelias gauderent pro nomine tuo; et quae mundus abhorret, ipsi amplecterentur affectu magno.

5. Nihil ergo amatorem tuum et cognitorem beneficiorum tuorum ita laetificare debet, sicut voluntas tua in eo, et beneplacitum aeternae dispositionis tuae.

De qua tantum contentari debet et consolari, ut ita libenter velit esse minimus, sicut aliquis optaret esse maximus :

Et ita pacificus et contentus in novissimo, sicut in loco primo : atque libenter despicabilis et abjectus, nullius quoque nominis et famae, sicut caeteris honorabilior et major in mundo.

Nam voluntas tua et amor honoris tui, omnia excedere debet; et plus eum consolari magisque placere, quam omnia beneficia sibi data vel danda.

CAPUT XXIII.

De quatuor magnam importantibus pacem.

1. Fili, nunc docebo te viam pacis, et verae libertatis.

2. Fac, Domine, quod dicis, quia hoc mihi gratum est audire.

3. Stude, fili, alterius potius facere voluntatem, quam tuam.

Elige semper minus quam plus habere.

Quaere semper inferiorem locum, et omnibus subesse.

Opta semper et ora, ut voluntas Dei integre in te fiat

Ecce talis homo ingreditur fines pacis et quietis.

4. Domine, sermo tuus iste brevis multum in se continet perfectionis.

Parvus est dictu, sed plenus sensu, et uber in fructu.

Nam si posset a me fideliter custodiri, non deberet tam facilis in me turbatio oriri.

Nam quoties me impacatum sentio et gravatum, ab hac doctrina me recessisse invenio.

Sed tu, qui omnia potes, et animae profectum semper diligis, adauge majorem gratiam, ut possim tuum complere sermonem, et meam perficere salutem.

Oratio contra malas cogitationes.

5. Domine Deus meus, ne elongeris a me: Deus meus, in auxilium meum respice, quoniam insurrexerunt in me variae cogitationes, et timores magni affligentes animam meam.

Quomodo pertransibo illaesus? quomodo perfringam eas?

6. Ego, inquit, ante te ibo, et gloriosos terrae humiliabo. Aperiam januas carceris, et arcana secretorum revelabo tibi.

7. Fac, Domine, ut loqueris: et fugiant a facie tua omnes iniquae cogitationes.

Haec spes et unica consolatio mea, ad te in omni tribulatione confugere, tibi confidere, ex intimo invocare, et patienter consolationem tuam expectare.

Oratio pro illuminatione mentis.

8. Clarifica me, Jesu bone, claritate interni luminis; et educ de habitaculo cordis mei tenebras universas.

Cohibe evagationes multas, et vim facientes elide tentationes.

Pugna fortiter pro me, et expugna malas bestias, concupiscentias dico illecebrosas, ut fiat pax in virtute tua, et abundantia laudis tuae resonet in aula sancta, hoc est, in conscientia pura.

Impera ventis et tempestatibus: dic mari, Quiesce; et aquiloni, Ne flaveris, et erit tranquillitas magna.

9. Emitte lucem tuam et veritatem, ut luceant super terram: quia terra sum inanis et vacua, donec illumines me.

Effunde gratiam desuper: perfunde cor meum rore coelesti: ministra devotionis aquas, ad irrigandam faciem terrae, ad producendum fructum bonum et optimum.

Eleva mentem pressam mole peccatorum, et ad coelestia totum desiderium meum suspende, ut gustata suavitate supernae felicitatis, pigeat de terrenis cogitare.

10. Rape me, et eripe ab omni creaturarum indurabili consolatione, quia nulla res creata appetitum meum valet plenarie quietare et consolari.

Junge me tibi, inseparabili dilectionis vinculo, quoniam tu solus sufficis amanti, et absque te frivola sunt universa.

CAPUT XXIV.

De evitatione curiosae inquisitionis super alterius vita.

1. Fili, noli esse cusiosus, nec vacuas gerere sollicitudines.

Quid hoc vel illud ad te? tu me sequere.

Quid enim ad te, utrum ille sit talis vel talis, aut iste sic vel sic agat vel loquatur?

Tu non indiges respondere pro aliis, sed pro teipso rationem reddes. Quid ergo te implicas?

Ecce ego omnes cognosco, et cuncta quae sub sole fiunt video, et scio qualiter cum unoquoque sit, quid cogitet, quid velit, et ad quem finem tendat ejus intentio.

Mihi igitur omnia committenda sunt; tu vero serva te in bona pace, et dimitte agitantem agitare quantum voluerit.

Veniet super eum quidquid fecerit vel dixerit, quia me fallere non potest.

2. Non sit tibi curae de magni nominis umbra, non de multorum familiaritate, nec de privata hominum delectatione.

Ista enim generant distractiones, et magnas in corde obscuritates.

Libenter loquerer tibi verbum meum, et abscondita revelarem, si adventum meum diligenter observares, et ostium cordis mihi aperires.

Esto providus, et vigila in orationibus, et humilia te in omnibus.

CAPUT XXV.

In quibus firma pax cordis, et verus profectus consistit.

1. Fili, ego locutus sum: Pacem relinquo vobis; non quomodo mundus dat, ego do vobis.

Pacem omnes desiderant; sed quae ad veram pacem pertinent, non omnes curant.

Pax mea cum humilibus et mansuetis corde Pax tua erit in multa patientia.

Si me audieris, et vocem meam secutus fueris, poteris multa pace frui.

2. Quid igitur faciam?

3. In omni re attende tibi quid facias, et quid dicas: et omnem intentionem tuam ad hoc dirige, ut mihi soli placeas, et extra me nihil cupias, vel quaeras.

Sed et de aliorum dictis vel factis nihil temere judices: nec tam rebus tibi non commissis te implices; et poterit fieri, ut parum vel raro turberis.

Numquam autem sentire aliquam turbationem, nec aliquam pati cordis vel corporis molestiam, non est praesentis temporis, sed status aeternae quietis.

Non ergo aestimes te veram pacem invenisse, si nullam senseris gravitatem: nec tunc totum esse bonum, si neminem pateris adversarium: nec hoc esse perfectum, si cuncta fiant secundum tuum affectum.

Neque tunc aliquid magni te reputes, aut specialiter dilectum existimes, si in magna fueris devotione atque dulcedine: quia in istis non cognoscitur verus amator virtutis; nec in istis consistit profectus et perfectio hominis.

4. In quo ergo, Domine?

5. In offerendo te ex toto corde tuo voluntati divinae, non quaerendo quae tua sunt: nec in parvo, nec in magno, nec in tempore, nec in aeternitate.

Ita ut una aequali facie in gratiarum actione permaneas, inter prospera et contraria: omnia aequa lance pensando.

Si fueris tam fortis et longanimis in spe, ut subtracta interiori consolatione, etiam ad ampliora sustinenda cor tuum praeparaveris, nec te justificaveris, quasi haec tantaque pati non deberes.

Sed me in omnibus dispositionibus justificaveris, et sanctum laudaveris: tunc in vera et recta via pacis ambulas, et spes indubitata erit, quod rursus in jubilo faciem meam sis visurus.

Quod si ad plenum tui ipsius contemptum perveneris, scito quod tunc abundantia pacis perfrueris, secundum possibilitatem tui incolatus.

CAPUT XXVI.

De eminentia liberae mentis, quam supplex oratio magis meretur, quam lectio.

1. Domine, hoc opus est perfecti viri, nunquam ab intentione coelestium animum relaxare, et inter multas curas quasi sine cura

transire: non more torpentis, sed praerogativa quadam liberae mentis, nulli creaturae inordinata affectione adhaerendo.

2. Obsecro te, piissime Deus meus, praeserva me a curis hujus vitae, ne nimis implicer, a multis necessitatibus corporis, ne voluptate capiar: ab universis animae obstaculis, ne molestiis fractus dejiciar.

Non dico ab his rebus, quas toto affectu ambit vanitas mundana; sed ab his miseriis quae animam servi tui communi maledicto mortalitatis poenaliter gravant et retardant; ne in libertatem spiritus, quoties libuerit, valeat introire.

3. O Deus meus, dulcedo ineffabilis, verte mihi in amaritudinem, omnem consolationem carnalem, ab aeternorum amore me abstrahentem, et ad se intuitu cujusdam boni delectabilis praesentis male allicientem.

Non me vincat, Deus meus, non vincat caro et sanguis: non me decipiat mundus, et brevis gloria ejus: non me supplantet diabolus, et astutia illius.

Da mihi fortitudinem resistendi, patientiam tolerandi, constantiam perseverandi.

Da pro omnibus mundi consolationibus suavissimam spiritus tui unctionem; et pro carnali amore, tui nominis infunde amorem.

4. Ecce cibus, potus, vestis, ac caetera utensilia ad corporis sustentaculum pertinentia, ferventi spiritui sunt onerosa.

Tribue talibus fomentis temperate uti, non desiderio nimio implicari.

Abjicere omnia non licet, quia natura su-

stentanda est: requirere autem superflua, et quae magis delectant, lex sancta prohibet: nam alias caro adversus spiritum insolesceret.

Inter haec quaeso, manus tua me regat et doceat, ne quid nimium fiat.

CAPUT XXVII.

Quod privatus amor a summo bono maxime retardat.

1. Fili, oportet te dare totum pro toto, et nihil tui ipsius esse.

Scito quod amor tui ipsius magis nocet tibi, quam reliqua res mundi.

Secundum amorem et affectum quem geris, quaelibet res plus vel minus adhaeret.

Si fuerit amor tuus purus, simplex et bene ordinatus, eris sine captivitate rerum.

Noli concupiscere quod non licet habere.

Noli habere quod te potest impedire, et libertate interiori privare.

Mirum quod non ex toto fundo cordis teipsum mihi comittis cum omnibus quae desiderare potes vel habere.

2. Quare vano moerore consumeris? Cur superfluis curis fatigaris?

Sta ad beneplacitum meum, et nullum patieris detrimentum.

Si quaeris hoc vel illud, et volueris esse ibi vel ibi, propter tuum commodum et proprium beneplacitum magis habendum, nunquam eris in quietudine, nec liber a sollicitudine, quia in omni re reperietur aliquis defectus, et in omni loco erit qui adversetur.

3. Juvat igitur non quaelibet res adepta, vel multiplicata exterius: sed potius contempta, et decisa ex corde radicitus.

Quod non tantum de censu aeris et divitiarum intelligas, sed de honoris etiam ambitu, ac vanae laudationis desiderio: quae omnia transeunt cum mundo.

Munit parum locus, si deest spiritus fervoris: nec diu stabit pax illa quaesita forinsecus, si vacat a vero fundamento status cordis; hoc est, nisi steteris in me: permutare te potes, sed non meliorare.

Nam occasione orta et accepta, invenies quod fugisti, et amplius.

Oratio pro purgatione cordis, et coelesti sapientia.

4. Confirma me, Deus, per gratiam Sancti Spiritus.

Da virtutem corroborari in interiori homine, et cor meum ab omni inutili sollicitudine et angore evacuare, nec variis desideriis trahi cujuscumque rei vilis aut pretiosae; sed omnia inspicere sicut transeuntia, et me pariter cum illis transiturum.

Quia nihil permanens sub sole, ubi omnia vanitas, et afflictio spiritus. O quam sapiens, qui ita considerat!

Da mihi, Domine coelestem sapientiam, ut discam te super omnia quaerere et invenire, te super omnia sapere et diligere: et caetera secundum ordinem sapientiae tuae, prout sunt, intelligere.

Da prudenter declinare blandientem, et patienter ferre adversantem:

Quia haec magna sapientia, non moveri omni vento verborum, nec aurem male blandienti praebere sirenae: sic enim incoepta pergitur via secure.

CAPUT XXVIII.

Contra linguas obtrectatorum.

1. Fili, non aegre feras, si quidam de te male senserint, et dixerint quod non libenter audias.

Tu deteriora de teipso sentire debes, et neminem infirmiorem te credere.

Si ambulas ab intra, non multum ponderabis volantia verba.

Est non parva prudentia silere in tempore malo, et introrsus ad me converti: nec humano judicio disturbari.

2. Non sit pax tua in ore hominum: sive enim bene, sive male interpretati fuerint, non es ideo alter homo. Ubi est vera pax, et vera gloria? Nonne in me?

Et qui non appetit hominibus placere, nec timet displicere, multa perfruetur pace.

Ex inordinato amore, et vano timore, oritur omnis inquietudo cordis, et distractio sensuum.

CAPUT XXIX.

Qualiter, instante tribulatione, Deus invocandus est et benedicendus.

1. Sit nomen tuum, Domine, benedictum in secula, qui voluisti hanc tentationem et tribulationem venire super me.

Non possum eam effugere, sed necesse habeo ad te confugere, ut me adjuves et eam in bonum mihi convertas.

Domine, modo sum in tribulatione, et non est cordi meo bene, sed multum vexor a praesenti passione.

Et nunc, Pater dilecte, quid dicam? Deprehensus sum inter angustias. Salvifica me ex hora hac.

Sed propterea veni in hanc horam, ut tu clarificeris, cum fuero valide humiliatus, et per te liberatus.

Complaceat tibi, Domine, ut eruas me: nam ego pauper quid agere possum, et quo ibo sine te?

Da patientiam, Domine, etiam hac vice.

Adjuva me, Deus meus, et non timebo quantumcumque gravatus fuero.

2. Et nunc inter haec quid dicam? Domine, fiat voluntas tua. Ego bene merui tribulari et gravari.

Oportet utique ut sustineam: et, utinam patienter! donec transeat tempestas, et melius fiat.

Potens est autem omnipotens manus tua, etiam hanc tentationem a me auferre, et ejus impetum mitigare, ne penitus succumbam, quemadmodum et prius saepius egisti mecum, Deus meus, misericordia mea.

Et quanto mihi difficilius, tanto tibi facilior est haec mutatio dexterae Excelsi.

CAPUT XXX.

De divino petendo auxilio, et confidentia recuperandae gratiae.

1. Fili, ego Dominus, confortans in die tribulationis.

Venias ad me, cum tibi non fuerit bene.

Hoc est quod maxime consolationem impedit coelestem, quia tardius te convertis ad orationem.

Nam antequam me intente roges, multa interim solatia quaeris, et recreas te in externis.

Ideoque fit, ut parum omnia prosint donec advertas, quia ego sum qui eruo sperantes in me; nec est extra me valens auxilium, neque utile consilium, sed neque durabile remedium.

Sed jam resumpto spiritu post tempestatem; reconvalesce in luce miserationum mearum: quia prope sum, dicit Dominus, ut restaurem universa, non solum integre, sed et abundanter ac cumulate.

2. Numquid mihi quidquam est difficile: aut ero similis dicenti et non facienti?

Ubi est fides tua? Sta firmiter et perseveranter.

Esto longanimis, et vir fortis: veniet tibi consolatio in tempore suo.

Expecta me, expecta, veniam, et curabo te.

Tentatio est quae te vexat: et formido vana quae te exterret.

Quid importat sollicitudo de futuris contingentibus, nisi ut tristitiam habeas? Sufficit diei malitia sua.

Vanum est et inutile de futuris conturbari vel gratulari, quae forte nunquam evenient.

3. Sed humanum est hujusmodi imaginationibus illudi: et parvi adhuc animi signum, tam leviter trahi ad suggestionem inimici.

Ipse enim non curat utrum veris an falsis illudat et decipiat; utrum praesentium amore, aut futurorum formidine prosternat.

Non ergo turbetur cor tuum, neque formidet.

Crede in me, et in misericordia mea habeto fiduciam.

Quando tu putas te elongatum a me, saepe sum propinquior.

Quando tu aestimas pene totum perditum, tunc saepe majus merendi instat lucrum.

Non est totum perditum, quando res accidit in contrarium.

Non debes judicare secundum praesens sentire: nec sic gravitati alicui undecumque venienti inhaerere, et accipere, tanquam omnis spes sit ablata emergendi.

4. Noli putare te relictum ex toto, quamvis ad tempus tibi miserim aliquam tribulationem, vel etiam optatam subtraxerim consolationem: sic enim transitur ad regnum coelorum.

Et hoc sine dubio magis expedit tibi, et caeteris servis meis, ut exercitemini adversis, quam si cuncta ad libitum haberetis.

Ego novi cogitationes absconditas: quia multum expedit pro salute tua, ut interdum sine sapore relinquaris: ne forte eleveris in bono successu, et tibi ipsi placere velis in eo quod non es.

Quod dedi auferre possum, et restituere, cum mihi placuerit.

5. Cum dedero, meum est: cum retraxero: tuum non tuli: quia meum est omne datum bonum, et omne donum perfectum.

Si tibi admisero gravitatem, aut quamlibet contrarietatem, ne indigneris, neque concidat cor tuum.

Ego cito sublevare possum, et omne onus in gaudium transmutare.

Verumtamen justus sum, et recommendabilis multum, cum sic facio tecum.

6. Si recte sapis, et in veritate aspicis, nunquam debes propter adversa tam dejecte contristari; sed magis gaudere, et gratias agere.

Immo hoc unicum reputare gaudium, quod affligens te doloribus, non parco tibi.

Sicut dilexit me Pater, et ego vos diligo, dixi dilectis discipulis meis: quos utique non misi ad gaudia temporalia, sed ad magna certamina: non ad honores, sed ad despectiones; non ad otium, sed ad labores; non ad requiem, sed ad afferendum fructum multum in patientia. Horum memento, fili mi, verborum.

CAPUT XXXI.

De neglectu omnis creaturae, ut Creator possit inveniri.

1. Domine, bene indigeo adhuc majori gratia, si debeam illuc pervenire, ubi me nemo poterit nec ulla creatura impedire.

Nam quandiu res aliqua me retinet, non possum libere ad te volare.

Cupiebat libere volare, quid dicebat: Quis dabit mihi pennas sicut columbae, et volabo, et requiescam?

Quid simplici oculo quietius? Et quid liberius, nil desiderante in terris?

Oportet igitur omnem supertransire creaturam, et seipsum perfecte deserere, ac in excessu mentis stare, et videre te omnium conditorem cum creaturis nil simile habere.

Et nisi quis ab omnibus creaturis fuerit expeditus, non poterit libere intendere divinis.

Ideo enim pauci inveniuntur contemplativi, quia pauci sciunt se a perituris et creaturis ad plenum sequestrare.

2. Ad hoc magna requiritur gratia, quae animam levet et supra semetipsum rapiat.

Et nisi sit homo in spiritu elevatus, et ab omnibus creaturis liberatus, ac Deo totus unitus; quidquid scit, quidquid etiam habet, non est magni ponderis.

Diu parvus erit, et infra jacebit, qui aliquid magni aestimat, nisi solum unum immensum, aeternum bonum.

Et quidquid Deus non est, nihil est, et pro nihilo computari debet.

Est magna differentia inter sapientiam illuminati et devoti viri, et scientiam litterati atque studiosi clerici.

Multo nobilior est illa doctrina, quae desursum ex divina influentia manat, quam quae laboriose humano acquiritur ingenio.

3. Plures reperiuntur comtemplationem desiderare; sed quae ad eam requiruntur, non student exercere.

Est magnum impedimentum, quia in signis et sensibilibus rebus statur, et parum de perfecta mortificatione habetur.

Nescio quid est, quo spiritu ducimur, et quid praetendimus, qui spirituales dici videmur, quod tantum laborem, et ampliorem sollicitudinem pro transitoriis et vilibus rebus, agimus et de interioribus nostris vix raro, plene recollectis sensibus, cogitamus.

4. Proh dololor! statim post modicam recollectionem foras erumpimus; nec opera nostra districta examinatione trutinamus.

Ubi jaceant affectus nostri, non attendimus: et quam impura sint omnia, non deploramus.

Omnis quippe caro corruperat viam suam, et ideo sequebatur diluvium magnum.

Cum ergo interior affectus noster multum corruptus sit, necesse est ut actio sequens, index carentiae interioris vigoris, corrumpatur.

Ex puro corde procedit fructus bonae vitae.

5. Quantum quis fecerit, quaeritur: sed ex quanta virtute agit, non tam studiose pensatur.

Si fuerit fortis, dives, pulcher, habilis, vel bonus scriptor, bonus cantor, bonus laborator, investigatur: quam pauper sit spiritu, quam patiens et mitis, quam devotus et internus, a multis tacetur.

Natura exteriora hominis respicit, gratia ad interiora se convertit.

Illa frequenter fallitur; ista in Deo sperat, ut non decipiatur.

CAPUT XXXII.

De abnegatione sui, et abdicatione omnis cupiditatis.

1. Fili, non potes perfectam possidere libertatem, nisi totaliter abneges temetipsum.

Compediti sunt omnes proprietarii, et sui ipsius amatores, cupidi, curiosi, gyrovagi, quaerentes semper mollia, non quae Jesu Christi, sed hoc saepe fingentes, et componentes, quod non stabit.

Peribit enim totum, quod non est ex Deo ortum.

Tene breve et consummatum verbum: Dimitte omnia, et invenies omnia: relinque cupidinem, et reperies requiem.

Hoc mente pertracta; et, cum impleveris, intelliges omnia.

2. Domine, hoc non est opus unius diei, nec ludus parvulorum: imo in hoc brevi includitur omnis perfectio religiosorum.

3. Fili non debes averti, nec statim dejici, audita via perfectorum; sed magis ad sublimiora provocari, et ad minus ad haec ex desiderio suspirare.

Utinam sic tecum esset! et ad hoc pervenisses, ut tui ipsius amator non esses, sed ad nutum meum pure stares, et ejus quem tibi praeposui Patris; tunc mihi valde placeres, et tota vita tua in gaudio et pace transiret.

Adhuc multa habes ad relinquendum: quae nisi mihi ex integro resignaveris, non acquires quod postulas.

Suadeo tibi emere a me aurum ignitum, ut locuples fias, id est, coelestem sapientiam, omnia infima conculcantem.

Postpone terrenam sapientiam, omnem humanam et propriam complacentiam.

4. Dixi, viliora tibi emenda pro pretiosis et altis in rebus humanis.

Nam valde vilis et parva, ac pene oblivioni tradita videtur vera coelestis sapientia, non sapiens alta de se, nec magnificari quaerens in terra; quam multi ore tenus praedicant, sed vita longe dissentiunt, ipsa tamen est pretiosa margarita, a multis abscondita.

CAPUT XXXIII.

De instabilitate cordis, et de intentione finali ad Deum habenda.

1. Fili, noli credere affectui tuo, qui nunc est: cito mutabitur in aliud.

Quamdiu vixeris, mutabilitati subjectus es, etiam nolens: ut modo laetus, modo tristis; modo pacatus, modo turbatus; nunc devotus, nunc indevotus; nunc studiosus, nunc acediosus; nunc gravis, nunc levis inveniaris.

Sed stat super haec mutabilia sapiens, et bene doctus in spiritu, non attendens quid in se sentiat, vel qua parte flet ventus instabilitatis; sed ut tota intentio mentis ejus ad debitum et optatum proficiat finem.

Nam sic poterit unus et idem inconcussusque permanere, simplici intentionis oculo, per tot varios eventus, ad me impraetermisse directo.

2. Quanto autem purior fuerit intentionis oculus, tanto constantius inter diversas itur procellas.

Sed in multis caligat oculus purae intentionis: respicitur enim cito in aliquod delectabile quod occurrit.

Nam et raro totus liber quis invenitur a naevo propriae exquisitionis.

Sic Judaei olim venerant in Bethaniam ad Martham et Mariam; non propter Jesum tantum: sed ut Lazarum viderent.

Mundandus est ergo intentionis oculus, ut sit simplex et rectus, atque ultra omnia varia media ad me dirigendus.

CAPUT XXXIV.

Quod amanti sapit Deus super omnia, et in omnibus.

1. Ecce Deus meus, et omnia! Quid volo amplius, et quid felicius desiderare possum?

O sapidum et dulce verbum! Sed amanti verbum, non mundum, nec ea quae in mundo sunt.

Deus meus, et omnia! Intelligenti satis dictum est: et saepe repetere, jucundum est amanti.

Te siquidem praesente, jucunda sunt omnia: te autem absente, fastidiunt cuncta.

Tu facis cor tranquillum, et pacem magnam laetitiamque festivam.

Tu facis bene sentire de omnibus, et in omnibus te laudare: nec potest aliquid sine te diu

placere; sed si debet gratum esse et bene sapere, oportet gratiam tuam adesse, et condimento tuae sapientiae condiri.

2. Cui tu sapis, quid ei recte non sapiet?

Et cui tu non sapis, quid ei ad jucunditatem esse poterit?

Sed deficiunt in sapientia sua mundi sapientes, et qui carnem sapiunt; quia ibi plurima vanitas, et hic mors invenitur.

Qui autem te per contemptum mundanorum et carnis mortificationem sequuntur vere sapientes esse cognoscuntur: quia de vanitate ad veritatem, de carne ad spiritum transferuntur.

Istis sapit Deus: et quidquid boni invenitur in creaturis, id totum ad laudem referunt sui conditoris.

Dissimilis tamen, et multum dissimilis sapor creatoris et creaturae, aeternitatis et temporis, lucis increatae et lucis illuminatae.

3. O lux perpetua, cuncta creata transcendens lumina: fulgura coruscationem de sublimi, penetrantem omnia cordis mei intima.

Purifica, laetifica, clarifica, et vivifica spiritum meum cum suis potentiis, ad inhaerendum tibi jubilosis excessibus.

O quando veniet haec beata et desiderabilis hora, ut tua me saties praesentia, et sis mihi omnia in omnibus?

Quandiu hoc datum non fuerit, nec plenum gaudium erit.

Adhuc, proh dolor! vivit in me vetus homo; non est totus crucifixus; non est perfecte mortuus.

Adhuc concupiscit fortiter contra spiritum,

bella movet intestina, nec regnum animae patitur esse quietum.

4. Sed tu, qui dominaris potestati maris; et motum fluctuum ejus mitigas, exsurge, adjuva me.

Dissipa gentes quae bella volunt: contere eas in virtute tua.

Ostende, quaeso, magnalia tua; et glorificetur dextera tua: quia non est spes alia, nec refugium mihi, nisi in te, Domine Deus meus.

CAPUT XXXV.

Quod non est securitas a tentatione in hac vita.

1. Fili, nunquam securus es in hac vita; sed quoad vixeris, semper arma spiritualia tibi sunt necessaria.

Inter hostes versaris, et a dextris et a sinistris impugnaris.

Si ergo non uteris undique scuto patientiae, non eris diu sine vulnere.

Insuper, si non ponis cor tuum fixe in me, cum mera voluntate cuncta patiendi propter me, non poteris ardorem istum sustinere, nec ad palmam pertingere beatorum.

Oportet te ergo viriliter omnia pertransire, et potenti manu uti adversus objecta.

Nam vincenti datur manna, et torpenti relinquitur multa miseria.

2. Si quaeris in hac vita requiem, quomodo tunc pervenies ad aeternam requiem?

Non ponas te ad multam requiem; sed ad magnam patientiam.

Quaere veram pacem, non in terris, sed in Coelis, non in hominibus, nec in ceteris creaturis, sed in Deo solo.

Pro amore Dei debes omnia libenter subire, labores scilicet et dolores, tentationes, vexationes, anxietates, necessitates, infirmitates, injurias, oblocutiones, reprehensiones, humiliationes, confusiones, correctiones, et despectiones.

Haec juvant ad virtutem, haec probant Christi tironem, haec fabricant coelestem coronam.

Ego reddam mercedem aeternam pro brevi labore, et infinitam gloriam pro transitoria confusione.

3. Putas tu quod semper habebis, pro tua voluntate, consolationes spirituales?

Sancti mei non semper habuerunt tales, sed multas gravitates, et tentationes varias, magnasque desolationes.

Sed patienter sustinuerunt se in omnibus, et magis confisi sunt Deo quam sibi; scientes quia non sunt condignae passiones hujus temporis ad futuram gloriam promerendam.

Vis tu statim habere quod multi post multas lacrymas et magnos labores vix obtinuerunt?

Expecta Dominum, viriliter age, et confortare: noli diffidere, noli discedere; sed corpus et animam expone constanter pro gloria Dei.

Ego reddam plenissime: ego tecum ero in omni tribulatione.

CAPUT XXXVI.

Contra vana hominum judicia.

1. Fili, jacta cor tuum firmiter in Domino, et humanum ne metuas judicium, ubi te conscientia pium reddit et insontem.

Bonum est et beatum taliter pati, nec hoc erit grave humili cordi, et Deo magis quam sibi ipsi confidenti.

Multi multa loquuntur, et ideo parva fides est adhibenda.

Sed et omnibus satis esse, non est possibile.

Etsi Paulus omnibus studuit in Domino placere, et omnibus omnia factus est: tamen etiam pro minimo duxit, quod ab humano die judicatus fuit.

2. Egit satis pro aliorum aedificatione et salute, quantum in se erat et poterat: sed ne ab aliis aliquando judicaretur, vel non despiceretur, cohibere non potuit.

Ideo totum Deo commisit, qui totum noverat: et patientia ac humilitate contra ora loquentium iniqua, aut etiam vana ac mendosa cogitantium, atque pro libitu suo quaeque jactantium, se defendit.

Respondit tamen interdum, ne infirmis ex sua taciturnitate generaretur scandalum.

3. Quis tu, ut timeas a mortali homine? Hodie est, et cras non comparet.

Deum time, et hominum terrores non expavesces.

Quid potest aliquis in te verbis aut injuriis? Sibi potius nocet quam tibi: nec poterit judicium Dei effugere, quicumque est ille.

Tu habe Deum prae oculis, et noli contendere verbis querulosis.

Quod si ad praesens tu videris succumbere, et confusionem pati quam non meruisti; ne indigneris ex hoc, neque per impatientiam minuas coronam tuam.

Sed ad me potius respice in coelum, qui potens sum eripere ab omni confusione et injuria, et unicuique reddere secundum opera sua.

CAPUT XXXVII.

De pura et integra resignatione sui ad obtinendam cordis libertatem.

1. Fili, relinque te, et invenies me.

Sta sine electione, et omni proprietate; et lucraberis semper.

Nam et adjicietur tibi amplior gratia, statim ut te resignaveris, nec resumpseris.

2. Domine, quoties me resignabo, et in quibus me relinquam?

3. Semper, et omni hora: sicut in parvo, sic et in magno. Nihil excipio, sed in omnibus te nudatum inveniri volo.

Alioquin, quomodo poteris esse meus, et ego tuus, nisi fueris ab omni propria voluntate intus et foris spoliatus?

Quanto celerius hoc agis, tanto melius habebis: et quanto plenius et sincerius, tanto mihi plus placebis, et amplius lucraberis.

4. Quidam se resignant, sed cum aliqua exceptione: non enim plene Deo confidunt, ideo sibi providere satagunt.

Quidam etiam primo totum offerunt, sed postea tentatione pulsati, ad propria redeunt; ideo minime in virtute proficiunt.

Hi ad veram puri cordis libertatem, et jucundae familiaritatis meae gratiam non pertingent, nisi integra resignatione, et quotidiana sui immolatione prius facta: sine qua non stat, nec stabit unio fruitiva.

3. Dixi tibi saepissime, et nunc iterum dico: Relinque te, resigna te, et frueris magna interna pace.

Da totum pro toto: nil exquire, nil repete: sta pure et inhaesitanter in me, et habebis me.

Eris liber in corde, et tenebrae non conculcabunt te.

Ad hoc conare, hoc ora, hoc desidera, ut ab omni proprietate possis expoliari, et nudus nudum Jesum sequi; tibi mori, et mihi aeternaliter vivere.

Tunc deficient omnes vanae phantasiae, conturbationes iniquae, et curae superfluae.

Tunc etiam recedet immoderatus timor, et inordinatus amor morietur.

CAPUT XXXVIII.

De bono regimine in externis, et recursu ad Deum in periculis.

1. Fili, ad istud diligenter intendere debes, ut in omni loco et actione, seu occupatione externa, sis intimus liber, et tui ipsius potens, et sint omnia sub te, et tu non sub eis:

Ut sis dominus actionum tuarum et rector, non servus, nec emptitius:

Sed magis exemptus verusque Hebraeus, in sortem ac libertatem transiens filiorum Dei:

Qui stant super praesentia, et speculantur aeterna:

Qui transitoria sinistro intuentur oculo, et dextro coelestia:

Quos temporalia non trahunt ad inhaerendum, sed trahunt ipsi magis ea ad bene serviendum: prout ordinata sunt a Deo, et instituta a summo opifice, qui nil inordinatum in sua reliquit creatura.

2. Si etiam in omni eventu stas, non in apparentia externa, nec oculo carnali lustras visa vel audita: sed mox in qualibet causa intras cum Moyse in tabernaculum, ad consulendum Dominum: audies nonnunquam divinum responsum, et redibis instructus de multis praesentibus et futuris.

Semper enim Moyses recursum habuit ad tabernaculum pro dubiis et quaestionibus solvendis: fugitque ad orationis adjutorium, pro periculis et improbitatibus hominum sublevandis.

Sic et tu confugere debes in cordis tui secretarium, divinum intentius implorando suffragium.

Propterea namque Josue et filii Israel a Gabaonitis leguntur decepti: quia os Domini prius non interrogaverunt, sed nimium creduli dulcibus sermonibus, falsa pietate delusi sunt.

CAPUT XXXIX.

Quod homo non sit importunus in negotiis.

1. Fili, committe mihi semper causam tuam, ego bene disponam in tempore suo.

Expecta ordinationem meam, et senties inde profectum.

2. Domine, satis libenter tibi omnes res committo, quia parum potest cogitatio mea proficere.

Utinam non multum adhaererem futuris eventibus, sed ad beneplacitum tuum incunctanter me offerrem!

3. Fili, saepe homo rem aliquam vehementer agitat, quam desiderat: sed cum ad eam pervenerit, aliter sentire incipit: quia affectiones circa idem non sunt durabiles, sed magis de uno ad aliud impellunt.

Non est ergo minimum, etiam in minimis seipsum relinquere.

4. Verus profectus hominis, est abnegatio sui ipsius: et homo abnegatus, valde liber est et securus.

Sed antiquus hostis, omnibus bonis adversans, a tentatione non cessat: sed die noctuque graves molitur insidias, si forte in laqueum deceptionis possit praecipitare incautum.

Vigilate et orate, dicit Dominus, ut non intretis in tentationem.

CAPUT XL.

Quod homo nihil boni ex se habet, et de nullo gloriari potest.

1. Domine, quid est homo, quod memor es ejus; aut filius hominis, quia visitas eum?

Quid promeruit homo, ut dares illi gratiam tuam?

Domine, quid possum conqueri, si me deseris? aut quid juste obtendere possum, si quod peto non feceris?

Certe hoc in veritate cogitare possum, et dicere: Domine, nihil sum, nihil possum, nihil boni ex me habeo; sed in omnibus deficio et ad nihil semper tendo.

Et nisi a te fuero adjutus, et interius informatus, totus efficior tepidus et dissolutus.

2. Tu autem, Domine, semper idem ipse es, et permanes in aeternum, semper bonus, justus et sanctus; bene, juste, ac sancte agens omnia, et disponens in sapientia.

Sed ego, qui ad defectum sum magis pronus quam ad profectum, non sum semper in uno statu perdurans, quia septem tempora mutantur super me.

Verumtamen cito melius fit, cum tibi placuerit, et manum porrexeris adjutricem; quia tu solus sine humano suffragio poteris auxiliari, et in tantum confirmare, ut vultus meus amplius in diversa non mutetur, sed in te uno cor meum convertatur, et quiescat.

3. Unde si bene scirem omnem humanam consolationem abjicere, sive propter devotio-

nem adipiscendam, sive propter necessitatem, qua compellor te quaerere, quia non est homo qui me consoletur.

Tunc possem merito de gratia tua sperare, et de dono novae consolationis exultare.

4. Gratias tibi, unde totum venit, quotiescumque mihi bene succedit.

Ego autem vanitas, et nihilum ante te, inconstans homo et infirmus.

Unde ergo possum gloriari, aut cur appeto reputari?

Numquid de nihilo? et hoc vanissimum est.

Vere inanis gloria, mala pestis, vanitas maxima: quia a vera trahit gloria, et coelesti spoliat gratia.

Dum enim homo complacet sibi, displicet tibi: dum inhiat laudibus humanis, privatur veris virtutibus.

5. Est autem vera gloria et exultatio sancta, gloriari in te, et non in se: gaudere in nomine tuo, non in propria virtute, nec in aliqua creatura delectari, nisi propter te.

Laudetur nomen tuum, non meum: magnificetur opus tuum, non meum: benedicatur nomen sanctum tuum, nihil mihi autem attribuatur de laudibus hominum.

Tu gloria mea, tu exultatio cordis mei.

In te gloriabor et exultabo tota die, pro me autem nihil, nisi in infirmitatibus meis.

6. Quaerant Judaei gloriam, quae ab invicem est: ego hanc requiram quae a solo Deo est.

Omnis quidem gloria humana, omnis honor temporalis, omnis altitudo mundana, aeternae gloriae tuae comparata, vanitas est et stultitia.

O veritas mea, et misericordia mea, Deus meus! Trinitas beata, tibi soli laus, honor, virtus et gloria, per infinita saecula saeculorum.

CAPUT XLI.

De contemptu omnis temporalis honoris.

1. Fili, noli tibi attrahere, si videas alios honorari et elevari, te autem despici et humiliari.

Erige cor tuum ad me in Coelum, et non contristabit te contempus hominum in terris.

2. Domine, in caecitate sumus, et vanitate cito seducimur.

Si recte me inspicio, nunquam mihi facta est injuria ab aliqua creatura, unde nec juste habeo conqueri adversum te.

Quia autem frequenter et graviter peccavi tibi, merito armatur contra me omnis creatura.

Mihi igitur juste debetur confusio et contemptus: tibi autem laus, honor et gloria.

Et nisi me ad hoc praeparavero, quod velim libenter ab omni creatura despici et relinqui, atque penitus nihil videri, non possum interius pacificari et stabiliri, nec spiritualiter illuminari, neque plene tibi uniri.

CAPUT XLII.

Quod pax non est ponenda in hominibus.

1. Fili, si ponis pacem tuam cum aliqua persona, propter tuum sentire et convivere, instabilis eris et implicatus.

Sed si recursum habes ad semper viventem et manentem veritatem, non contristabit amicus recedens, aut moriens.

In me debet amici dilectio stare, et propter me diligendus est, quisquis tibi bonus visus est, et multum carus in hac vita.

Sine me non valet, nec durabit amicitia: nec est vera et munda dilectio, quam ego non copulo.

Ita mortuus debes esse talibus affectionibus dilectorum hominum, ut, quantum ad te pertinet, sine omni humano optares esse consortio.

Tanto homo Deo magis appropinquat, quanto ab omni solatio terreno longius recedit.

Tanto etiam altius ad Deum ascendit, quanto profundius in se descendit, et plus sibi ipsi vilescit.

2. Qui autem sibi aliquid boni attribuit, gratiam Dei in se venire impedit: quia gratia Spiritus sancti cor humile semper quaerit.

Si scires te perfecte annihilare, atque ab omni creato amore evacuare, tunc deberem in te cum magna gratia emanare.

Quando tu respicis ad creaturas, subtrahitur tibi aspectus Creatoris.

Disce te in omnibus propter Creatorem vincere, tunc ad divinam valebis cognitionem pertingere.

Quantumcumque modicum sit, si inordinate diligitur, et respicitur, retardat a summo, et vitiat.

CAPUT XLIII.

Contra vanam et saecularem scientiam.

1. Fili non te moveant pulchra et subtilia hominum dicta. Non enim est regnum Dei in sermone, sed in virtute.

Attende verba mea, quae corda accendunt, et mentes illuminant: inducunt compunctionem, et variam ingerunt consolationem.

Nunquam ad hoc legas verbum, ut doctior aut sapientior possis videri.

Stude mortificationi vitiorum; quia hoc amplius tibi proderit, quam notitia multarum difficilium quaestionum.

2. Cum multa legeris et cognoveris, ad unum semper oportet redire principium.

Ego sum qui doceo hominem scientiam, et clariorem intelligentiam parvulis tribuo, quam ab homine possit doceri.

Cui ego loquor, cito sapiens erit, multum in spiritu proficiet.

Vae eis qui multa curiosa ab hominibus inquirunt, et de via mihi serviendi parum curant.

Veniet tempus, quando apparebit Magister magistrorum, Christus, Dominus angelorum, cunctorum auditurus lectiones: hoc est, singulorum examinaturus conscientias.

Et tunc scrutabitur Jerusalem in lucernis; et manifesta erunt abscondita tenebrarum, tacebuntque argumenta linguarum.

3. Ego sum, qui humilem in puncto elevo mentem, ut plures aeternae veritatis capiat rationes quam, si quis decem annis studuisset in scholis.

Ego doceo sine strepitu verborum, sine confusione opinionum, sine fastu honoris, sine pugnatione argumentorum.

Ego sum qui doceo terrena despicere, praesentia fastidire aeterna quaerere, aeterna sapere, honores fugere, scandala sufferre, omnem spem in me ponere, extra me nil cupere, et super omnia me ardenter amare.

4. Nam quidam amando me intime, didicit divina, et loquebatur mirabilia.

Plus profecit in relinquendo omnia, quam in studendo subtilia.

Sed aliis loquor communia, aliis specialia: aliquibus in signis et figuris dulciter appareo, quibusdam vero in multo lumine revelo mysteria.

Una vox librorum, sed non omnes aeque informat: quia intus sum doctor veritatis, scrutator cordis, cogitationum intellector, actionum promotor, distribuens singulis prout dignum judicavero.

CAPUT XLIV.

De non attrahendo sibi res exteriores.

1. Fili, in multis oportet te esse inscium, et aestimare te tamquam mortuum super terram, et cui totus mundus crucifixus sit.

Multa etiam oportet surda aure pertransire; et quae tuae pacis sunt magis cogitare.

Utilius est oculos a rebus displicentibus avertere, et unicuique suum sentire relinquere, quam contentiosis sermonibus deservire.

Si bene steteris cum Deo, et ejus judicium aspexeris, facilius te victum portabis.

2. O Domine, quousque venimus? Ecce damnum defletur temporale, pro modico quaestu laboratur et curritur, et spirituale detrimentum in oblivionem transit, et vix sero reditur.

Quod parum vel nihil prodest, attenditur; et quod summe necessarium est, negligenter praeteritur; quia totus homo ad externa defluit; et nisi cito resipiscat, libens in exterioribus jacet.

CAPUT XLV.

Quod omnibus non est credendum; et de facili lapsu verborum.

1. Da mihi auxilium, Domine, de tribulatione, quia vana salus hominis.

Quam saepe ibi non inveni fidem, ubi me habere putavi?

Quoties etiam ibi reperi, ubi minus praesumpsi!

Vana ergo spes in hominibus; salus autem justorum in te, Deus.

Benedictus sis, Domine Deus meus, in omnibus quae accidunt nobis.

Infirmi sumus et instabiles; cito fallimur et permutamur.

2. Quis est homo, qui ita caute et circumspecte in omnibus se custodire valet, ut aliquando in aliquam deceptionem vel perplexitatem non veniat?

Sed qui in te, Domine, confidit, ac simplici ex corde quaerit, non tam facile labitur.

Et si inciderit in aliquam tribulationem,

quocumque modo fuerit etiam implicatus, citius per te eruetur, aut a te consolabitur, quia tu non deseres in te sperantem usque in finem.

Rarus fidus amicus, in cunctis amici perseverans pressuris.

Tu, Domine, tu solus es fidelissimus in omnibus, et praeter te non est alter talis.

3. O quam bene sapuit sancta illa anima quae dixit: Mens mea solidata est, et in Christo fundata!

Si ita mecum foret, non tam facile timor humanus me sollicitaret, nec verborum jacula moverent.

Quis omnia praevidere, quis praecavere futura mala sufficit?

Si praevisa saepe etiam laedunt, quid improvisa nisi graviter feriunt?

Sed quare mihi misero non melius providi? Cur etiam tam facile aliis credidi?

Sed homines sumus, nec aliud quam fragiles homines sumus, etiamsi angeli a multis aestimamur et dicimur.

Cui credam, Domine? cui, nisi tibi? Veritas es, quae non fallis, nec falli potes.

Et rursum: omnis homo mendax, infirmus, instabilis et labilis, maxime in verbis; ita ut statim vix credi debeat, quod rectum in facie sonare videtur.

4. Quam prudenter praemonuisti cavendum ab hominibus: et quia inimici hominis domestici ejus, nec credendum si quis dixerit: ecce hic, aut ecce illic.

Doctus sum damno meo, et utinam ad cautelam majorem, et non ad insipientiam mihi!

Cautus esto, ait quidam, cautus esto, serva apud te quod dico. Et dum ego sileo, et absconditum credo, nec ille silere potest quod silendum petiit, sed statim prodit me et se, et abiit.

Ab hujusmodi fabulis et incautis hominibus protege me, Domine, ne in manus eorum incidam, nec unquam talia committam.

Verbum verum et stabile da in os meum, et linguam callidam longe fac a me.

Quod pati nolo, omnimode cavere debeo.

5. O quam bonum et pacificum, de aliis silere, nec indifferenter omnia credere, neque de facili ulterius effari.

Paucis seipsum revelare, te semper inspectorem cordis quaerere :

Nec omni vento verborum circumferri, sed omnia intima et externa secundum placitum tuae voluntatis optare perfici!

Quam tutum pro conservatione coelestis gratiae, humanam fugere apparentiam, nec appetere quae foris admirationem videntur praebere, sed ea tota sedulitate sectari, quae vitae emendationem dant et fervorem!

Quam multis nocuit virtus scita, ac praepropere laudata!

Quam sane profuit gratia silentio servata in hac fragili vita, quae tota tentatio fertur et militia!

CAPUT XLVI.

De confidentia in Deo habenda, quando insurgunt verborum jacula.

1. Fili, sta firmiter, et spera in me. Quid

enim sunt verba nisi verba? Per aerem volant, sed lapidem non laedunt.

Si reus es, cogita quod libenter emendare te velis.

Si nihil tibi conscius es pensa quod velis libenter pro Deo hoc sustinere.

Parum satis est, ut vel verba interdum sustineas, qui necdum fortiora verbera tolerare valeas.

Et quare tam parva tibi ad cor transeunt, nisi quia adhuc carnalis es, et homines magis quam oportet attendis?

Nam quia despici metuis, reprehendi pro excessibus non vis, et excusationum umbracula quaeris.

2. Sed inspice te melius, et agnosces quia vivit adhuc in te mundus, et vanus amor placendi hominibus.

Cum enim bassari refugis, et confundi pro defectibus, constat utique, quod nec verus humilis sis, nec vere mundo mortuus, nec mundus tibi crucifixus.

Sed audi verbum meum, et non curabis decem millia verba hominum.

Ecce, si cuncta contra te dicerentur, quae fingi malitiosissime possent; quid tibi nocerent, si omnino transire permitteres, nec plusquam festucam perpenderes? Numquid vel unum capillum tibi extrahere possent?

3. Sed qui cor intus non habet, nec Deum prae oculis, faciliter verbo movetur vituperationis.

Qui autem in me confidit, nec proprio judicio stare appetit, absque humano terrore erit.

Ego enim sum judex, et cognitor omnium secretorum; ego scio qualiter res acta est; ego injuriantem novi et sustinentem.

A me exiit verbum istud; me permittente hoc accidit, ut revelentur ex multis cordibus cogitationes.

Ego reum et innocentem judicabo, sed occulto judicio utrumque ante probare volui.

4. Testimonium hominum saepe fallit, meum judicium verum est, stabit, et non subvertetur.

Latet plerumque, et paucis ad singula patet: numquam tamen errat, nec errare potest, etiamsi oculis insipientium non rectum videatur.

Ad me ergo currendum est in omni judicio, nec proprio innitendum arbitrio.

Justus enim non conturbabitur, quidquid a Deo ei acciderit. Etiamsi injuste aliquid contra eum prolatum fuerit, non multum curabit.

Sed nec vane exultabit, si per alios rationabiliter excusetur.

Pensat namque, quia ego sum scrutans corda et renes, qui non judico secundum faciem et humanam apparentiam.

Nam saepe in oculis meis reperitur culpabile, quod hominum judicio creditur laudabile.

5. Domine Deus, judex, juste, fortis et patiens, qui hominum nosti fragilitatem et pravitatem, esto robur meum, et tota fiducia mea; non enim mihi sufficit conscientia mea.

Tu nosti quod ego non novi; et ideo in omni reprehensione humiliare me debui, et mansuete sustinere.

Ignosce quoque mihi propitius, quoties sic non egi, et dona iterum gratiam amplioris sufferentiae.

Melior est enim mihi tua copiosa misericordia, ad consecutionem indulgentiae, quam mea opinata justitia pro defensione latentis conscientiae.

Etsi nihil mihi conscius sum, tamen in hoc justificare me non possum: quia remota misericordia tua, non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens.

CAPUT XLVII.

Quod omnia gravia pro aeterna vita sunt toleranda.

1. Fili, non te frangant labores quos assumpsisti propter me, nec tribulationes te dejiciant usquequaque; sed mea promissio in omni eventu te roboret et consoletur.

Ego sufficiens sum ad reddendum supra omnem modum et mensuram.

Non diu hic laborabis, nec semper gravaberis doloribus.

Expecta paulisper, et videbis celerem finem malorum.

Veniet una hora, quando cessabit omnis labor et tumultus.

Modicum est et breve, omne quod transit cum tempore.

2. Age quod agis: fideliter labora in vinea mea, ego ero merces tua.

Scribe, lege, canta, geme, tace, ora, su-

stine viriliter contraria: digna est his omnibus et majoribus praeliis vita aeterna.

Veniet pax in die una, quae nota est Domino: et erit non dies neque nox, hujus scilicet temporis, sed lux perpetua, claritas infinita, pax firma, et requies secura.

Non dices tunc, quis me liberabit de corpore mortis hujus? Neque clamabis, heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est! quoniam praecipitabitur mors, et salus erit indefectiva, anxietas nulla, jucunditas beata, societas dulcis et decora.

3. O si vidisses sanctorum in Coelo coronas perpetuas, quanta quoque nunc exultant gloria, qui huic mundo olim contemptibiles, et quasi vita ipsa indigni putabantur! profecto te statim humiliares usque ad terram, et affectares potius omnibus subesse, quam uni praeesse.

Nec hujus vitae laetos dies concupisceres, sed magis pro Deo tribulari gauderes, et pro nihilo inter homines computari, maximum lucrum duceres.

4. O si tibi haec saperent, et profunde ad cor transirent, quomodo auderes vel semel conqueri!

Nonne pro vita aeterna, cuncta laboriosa sunt toleranda?

Non est parvum quid perdere aut lucrari regnum Dei.

Leva igitur faciem tuam in Coelum. Ecce ego, et omnes sancti mei mecum, qui in hoc saeculo magnum habuere certamen, modo gaudent, modo consolantur, modo securi sunt,

modo requiescunt, et sine fine mecum in regno Patris mei permanebunt.

CAPUT XLVIII.

De die aeternitatis, et hujus vitae angustiis.

1. O supernae civitatis mansio beatissima! O dies aeternitatis clarissima, quam nox non obscurat, sed summa veritas semper irradiat, dies semper laeta, semper secura, et nunquam statum mutans in contraria!

O utinam dies illa illuxisset, et cuncta haec temporalia finem accepissent!

Lucet quidem sanctis perpetua claritate splendida, sed non nisi a longe et per speculum peregrinantibus in terra.

2. Norunt coeli cives quam gaudiosa sit illa: gemunt exules filii Evae, quod amara et taediosa sit ista.

Dies hujus temporis parvi et mali, pleni doloribus et angustiis: Ubi homo multis peccatis inquinatur, multis passionibus irretitur, multis timoribus stringitur, multis curis distenditur, multis curiositatibus distrahitur, multis vanitatibus implicatur, multis erroribus circumfunditur, multis laboribus atteritur; tentationibus gravatur, deliciis enervatur, egestate cruciatur.

3. O quando finis horum malorum? quando liberabor a misera servitute vitiorum?

Quando memorabor, Domine, tui solius? quando ad plenum laetabor in te?

Quando ero sine omni impedimento in vera libertate? sine omni gravamine mentis et corporis?

Quando erit pax solida, pax imperturbabilis et secura, pax intus et foris, pax ex omni parte firma?

Jesu bone, quando stabo ad videndum te? quando contemplabor gloriam regni tui? quando eris mihi omnia in omnibus?

O quando ero tecum in regno tuo, quod praeparasti dilectis tuis ab aeterno?

Relictus sum pauper et exul in terra hostili, ubi bella quotidiana, et infortunia maxima.

4. Consolare exilium meum, mitiga dolorem meum, quia ad te suspirat omne desiderium meum. Nam onus mihi totum est, quidquid hic mundus offert ad solatium.

Desidero te intime frui, sed nequeo apprehendere.

Opto inhaerere coelestibus, sed deprimunt res temporales, et immortificatae passiones.

Mente omnibus rebus superesse volo, carne autem invite subesse cogor.

Sic ego homo infelix mecum pugno, et factus sum mihimetipsi gravis, dum spiritus sursum, et caro quaerit esse deorsum.

5. O quid intus patior, dum mente coelestia tracto, et mox carnalium turba occurrit oranti! Deus meus, ne elongeris a me, neque declines in ira a servo tuo.

Fulgura coruscationem tuam, et dissipa eas: emitte sagittas tuas, et conturbentur omnes phantasiae inimici.

Recollige sensus meos ad te: fac me oblivis-

ci omnium mundanorum: da cito abjicere et contemnere phantasmata vitiorum.

Succurre mihi, aeterna Veritas, ut nulla me moveat vanitas.

Adveni, coelestis suavitas, et fugiat a facie tua omnis impuritas.

Ignosce quoque mihi, et misericorditer indulge, quoties praeter te aliud in oratione revolvo.

Confiteor etenim vera, quia valde distracte me habere consuevi.

Nam ibi multoties non sum, ubi corporaliter sto aut sedeo: sed ibi magis sum, quo cogitationibus feror.

Ibi sum, ubi cogitatio mea est, ibi est frequenter cogitatio mea ubi est quod amo.

Hoc mihi cito occurrit, quod naturaliter delectat, aut ex usu placet.

6. Unde tu, Veritas, aperte dixisti: Ubi enim est thesaurus tuus, ibi est et cor tuum.

Si Coelum diligo, libenter de coelestibus penso.

Si mundum amo, mundi felicitatibus congaudeo, et de adversitatibus ejus tristor.

Si carnem diligo, quae carnis sunt saepe imaginor.

Si spiritum amo, de spiritualibus cogitare delector.

Quaecumque enim diligo, de his libenter loquor et audio; atque talium imagines mecum ad domum reporto.

Sed beatus ille homo, qui propter te, Domine, omnibus creaturis licentiam abeundi tribuit: qui natus naturae vim facit, et concu-

piscentias carnis fervore spiritus crucifigit: ut serenata conscientia puram tibi orationem offerat, dignusque sit angelicis interesse choris, omnibus terrenis foris et intus exclusis.

CAPUT XLIX.

De desiderio aeternae vitae: et quanta sint certantibus bona promissa.

1. Fili, cum tibi desiderium aeternae beatitudinis desuper infundi sentis, et de tabernaculo corporis exire concupiscis, ut claritatem meam sine vicissitudinis umbra contemplari possis: dilata cor tuum, et omni desiderio hanc sanctam inspirationem suscipe.

Redde amplissima supernae Bonitati gratias, quae tecum sic dignanter agit, clementer visitat, ardenter excitat, potenter sublevat, ne proprio pondere ad terrena labaris.

Neque enim hoc cogitatu tuo aut conatu accipis, sed sola dignatione supernae gratiae et divini respectus: quatenus in virtutibus et majori humilitate proficias, et ad futura certamina te praepares, mihique toto cordis affectu adhaerere, ac ferventi voluntate studeas deservire.

2. Fili, saepe ignis ardet, sed sine fumo flamma non ascendit.

Sic et aliquorum desideria coelestia flagrant, et tamen a tentatione carnalis affectus liberi non sunt.

Idcirco nec omnino pure pro honore Dei agunt, quod tam desideranter ab eo petunt.

Tale est et tuum saepe desiderium, quod insinuasti fore tam importunum.

Non enim est hoc purum et perfectum, quod propria commoditate est delectabile et commodum, sed quod mihi est acceptabile atque honorificum.: quia si recte judicas, meam ordinationem tuo desiderio et omni desiderato praeferre debes ac sequi.

Novi desiderium tuum, et frequenter gemitus audivi.

Jam velles esse in libertate gloria filiorum Dei: jam te delectat domus aeterna et coelestis patria gaudio plena; sed nondum venit hora ista: sed est adhuc aliud tempus, scilicet tempus belli, tempus laboris et probationis.

Optas summo repleri bono, sed non potes hoc assequi modo.

Ego sum: expecta me, dicit Domiuus, donec veniat regnum Dei.

4. Probandus es adhuc in terris, et in multis exercitandus.

Consolatio tibi interdum dabitur: sed copiosa satietas non concedetur.

Confortare igitur, et esto robustus, tam in agendo quam in patiendo naturae contraria.

Oportet te novum induere hominem, et in alterum virum mutari.

Oportet te saepe agere quod non vis et quod vis oportet relinquere.

Quod aliis placet, processum habebit: quod tibi placet, ultra non proficiet.

Quod alii dicunt, audietur: quod tu dicis, pro nihilo computabitur.

Petent alii, et accipient: tu petes, nec impetrabis.

5. Erunt alii magni in ore hominum, de te autem tacebitur.

Aliis hoc vel illud committetur, tu autem ad nihil utilis judicaberis.

Propter hoc natura quandoque contristabitur, et magnum, si silens portaveris.

In his et similibus multis probari solet fidelis Domini servus; qualiter se abnegare, et in omnibus frangere quiverit.

Vix est aliquid tale, in quo tantumdem mori indiges, sicut videre et pati quae voluntati tuae adversa sunt, maxime autem cum disconvenientia et quae minus utilia tibi apparent, fieri jubentur.

Et quia non audes resistere altiori potestati sub dominio constitutus: ideo durum tibi videtur ad nutum alterius ambulare, et omne proprium sentire omittere.

6. Sed pensa, fili, horum fructum laborum, celerem finem, atque praemium nimis magnum, et non habebis inde gravamen, sed fortissimum sapientiae tuae solamen.

Nam et pro modica hac voluntate quam nunc sponte deseris, habebis semper voluntatem tuam in coelis.

Ibi quippe invenies omne quod volueris, omne quod desiderare poteris.

Ibi aderit tibi totius facultas boni, sine timore amittendi.

Ibi voluntas tua una semper mecum, nil cupiet extraneum vel privatum.

Ibi nullus resistet tibi, nemo de te conqueretur, nemo impediet, nihil obviabit: sed cuncta desiderata simul erunt praesentia, totumque affectum tuum reficient, et adimplebunt usque ad summum.

Ibi reddam gloriam, pro contumelia perpessa; pallium laudis, pro moerore; pro loco novissimo, sedem regni in saecula. Ibi apparebit fructus obedientiae, gaudebit labor poenitentiae, et humilis subjectio coronabitur gloriose.

7. Nunc ergo inclina te humiliter sub omnium manibus: nec sit tibi curae quis hoc dixerit vel jusserit.

Sed hoc magnopere curato, ut sive praelatus, seu minor, aut aequalis aliquid a te exposcerit vel innuerit, pro bono totum accipias, et sincera voluntate studeas adimplere.

Quaerat alius hoc, alius illud; glorietur ille in illo, et iste in isto, laudeturque millies mille: tu autem nec in isto, nec in illo, sed in tui ipsius gaude contemptu, et in mei solius beneplacito ac honore.

Hoc optandum est tibi, ut sive per vitam, sive per mortem, Deus semper in te glorificetur.

CAPUT L.

Qualiter homo desolatus se debet in manus Dei offerre.

1. Domine Deus, sancte Pater, sis nunc et in aeternum benedictus, quia sicut vis, sic factum est: et quod facis, bonum est.

Laetetur in te servus tuus, non in se, nec in aliquo alio: quia tu solus laetitia vera, tu spes mea et corona mea, tu gaudium meum et honor meus, Domine.

Quid habet servus tuus, nisi quod a te accepit, etiam sine merito suo?

Tua sunt omnia, quae dedisti et quae fecisti.

Pauper sum, et in laboribus meis a juventute mea: et contristatur anima mea nonnunquam usque ad lacrymas, quandoque etiam conturbatur in se propter imminentes passiones.

2. Desidero pacis gaudium, pacem filiorum tuorum flagito, qui in lumine consolationis a te pascuntur.

Si das pacem, si gaudium sanctum infundis, erit anima servi tui plena modulatione, et devota in laude tua.

Sed si te subtraxeris, sicut saepissime soles, non poterit currere viam mandatorum tuorum; sed magis ad tundendum pectus genua ejus incurvantur: quia non est illi sicut heri et nudius tertius, quando splendebat lucerna tua super caput ejus, et sub umbra alarum tuarum protegebatur a tentationibus irruentibus.

3. Pater juste, sancte et semper laudande, venit hora ut probetur servus tuus.

Pater amande, dignum est ut hac hora patiatur pro te aliquid servus tuus.

Pater perpetue venerande, venit hora quam ab aeterno praesciebas affuturam: ut ad modicum tempus succumbat foris servus tuus, vivat vero semper apud te intus.

Paulum vilipendatur, humilietur, et deficiat coram hominibus, passionibus conteratur et languoribus: ut iterum tecum in aurora novae lucis resurgat, et in coelestibus clarificetur.

Pater sancte, tu sic ordinasti, et sic voluisti: et hoc factum est quod ipse praecepisti.

4. Haec est enim gratia ad amicum tuum, pati et tribulari in mundo pro amore tuo, quotiescumque et a quocumque id permiseris fieri.

Sine consilio et providentia tua, et sine causa, nihil fit in terra.

Bonum mihi, Domine, quia humiliasti me: ut discam justificationes tuas, et omnes elationes cordis atque praesumptiones abjiciam.

Utile mihi quod confusio cooperuit faciem meam: ut te potius quam homines ad consolandum requiram.

Didici etiam ex hoc, inscrutabile judicium tuum expavescere: qui affligis justum cum impio, sed non sine aequitate et justitia.

5. Gratias tibi, quia non pepercisti malis meis, sed attrivisti me verberibus, amaris, infligens dolores, et immittens angustias foris et intus.

Non est qui me consoletur ex omnibus quae sub coelo sunt, nisi tu, Domine Deus meus, coelestis medicus animarum, qui percutis et sanas, deducis ad inferos et reducis.

Disciplina tua super me, et virga tua ipsa me docebit.

6. Ecce, Pater dilecte, in manibus tuis sum ego, sub virga correctionis tuae me inclino.

Percute dorsum meum, et collum meum, ut incurvem ad voluntatem tuam, tortuositatem meam.

Fac me pium et humilem discipulum, sicut bene facere consuevisti, ut ambulem ad omnem nutum tuum.

Tibi me, et omnia mea, ad corrigendum

commendo; melius est hic corripi, quam in futuro.

Tu scis omnia et singula, et nil te latet in humana conscientia.

Antequam fiant, nosti ventura; et non opus est tibi, ut quis te doceat, aut admoneat de his quae geruntur in terra.

Tu scis quid expedit ad profectum meum, et quantum deservit tribulatio ad rubiginem vitiorum purgandam.

Fac mecum desideratum beneplacitum tuum, et ne despicias peccaminosam vitam meam nulli melius nec clarius quam tibi soli notam.

7. Da mihi, Domine, scire quod sciendum est; hoc amare, quod amandum est; hoc laudare, quod tibi summe placet; hoc reputare, quod tibi pretiosum apparet; hoc vituperare, quod oculis tuis sordescit.

Non me sinas secundum visionem oculorum exteriorum judicare, neque secundum auditum aurium hominum imperitorum sententiare: sed in judicio vero de visibilibus et spiritualibus discernere, atque super omnia voluntatem beneplaciti tui semper inquirere.

8. Falluntur saepe hominum sensus in judicando: falluntur et amatores saeculi visibilia tantummodo amando.

Numquid est homo inde melior, quia reputatur ab homine major?

Fallax fallacem, vanus vanum, caecus caecum, infirmus infirmum decipit, dum exaltat; et veraciter magis confundit, dum inaniter laudat.

Nam quantum unusquique est in oculis tuis,

tantum est non amplius, ait humilis sanctus Franciscus.

CAPUT LI.

Quod humilibus insistendum est operibus, cum deficitur a summis.

1. Fili, non vales semper in ferventiori desiderio virtutum stare, nec in altiori gradu contemplationis consistere: sed necesse habes interdum, ob originalem corruptelam, ad inferiora descendere: et onus corruptibilis vitae etiam invite et cum taedio, portare.

Quamdiu mortale corpus geris, taedium senties, et gravamen cordis.

Oportet ergo saepe in carne de carnis onere gemere, eo quod non vales spiritualibus studiis et divinae contemplationi indesinenter inhaerere.

2. Tunc expedit tibi ad humilia et exteriora opera confugere et in bonis actibus te recreare: adventum meum, et supernam visitationem firma confidentia expectare: exilium tuum, et ariditatem mentis patienter sufferre, donec iterum a me visiteris, et ab omnibus anxietatibus libereris.

Nam faciam te laborum oblivisci, et interna quiete perfrui.

Expandam coram te prata Scripturarum, ut dilatato corde currere incipias viam mandatorum meorum.

Et dices: Non sunt condignae passiones hujus temporis ad futuram gloriam quae revelabitur in nobis.

CAPUT LII.

Quod homo non reputet se consolatione dignum sed magis verberibus reum.

1. Domine, non sum dignus consolatione tua, nec aliqua spirituali visitatione: et ideo juste mecum agis, quando me inopem et desolatum relinquis.

Si enim ad instar maris lacrymas fundere possem, adhuc consolatione tua dignus non essem.

Unde nihil dignus sum, quam flagellari et puniri, quia graviter et saepe te offendi, et in multis valde deliqui.

Ergo vera pensata ratione, nec minima sum dignus consolatione.

Sed tu clemens et misericors Deus, qui non vis perire opera tua, ad ostendendum divitias bonitatis tuae in vasa misericordiae, etiam praeter omne proprium meritum dignaris consolari servum tuum supra humanum modum.

Tuae enim consolationes non sunt sicut humanae consolationes.

2. Quid egi, Domine ut mihi conferres aliquam coelestem consolationem?

Ego nihil boni me egisse recolo: sed semper ad vitia pronum, et ad emendationem pigrum fuisse.

Verum est et negare non possum. Si aliter dicerem, tu stares contra me, et non esset qui defenderet.

Quid merui pro peccatis meis, nisi infernum et ignem aeternum?

In veritate confiteor, quoniam dignus sum omni ludibrio et contemptu, nec decet me inter tuos devotos commemorari. Et licet hoc aegre audiam; tamen adversum me pro veritate peccata mea arguam, ut facilius misericordiam tuam merear impetrare.

3. Quid dicam reus, et omni confusione plenus?

Non habeo os loquendi, nisi hoc tantum verbum: Peccavi, Domine, peccavi: miserere mei, ignosce mihi.

Sine me paululum, ut plangam dolorem meum, antequam vadam ad terram tenebrosam, et opertam mortis caligine.

Quid tam maxime a reo et misero peccatore requiris, nisi ut conteratur et humiliet se pro delictis suis?

In vera contritione et cordis humiliatione, nascitur spes veniae, reconciliatur perturbata conscientia, reparatur gratia perdita, tuetur homo a futura ira: et occurrunt sibi mutuo, in osculo sancto, Deus et poenitens anima.

4. Humilis peccatorum contritio acceptabile tibi est, Domine, sacrificium: longe suavius odorans in conspectu tuo, quam thuris incensum.

Haec est gratum etiam unguentum, quod sacris pedibus tuis infundi voluisti: quia cor contritum et humiliatum nunquam despexisti.

Ibi est locus refugii a facie irae inimici: ibi emendatur et abluitur quidquid aliunde contractum est et inquinatum.

CAPUT LIII.

Quod gratia Dei non miscetur terrena sapientibus.

1. Fili, pretiosa est gratia mea: non patitur se misceri extraneis rebus, nec consolationibus terrenis.

Abjicere ergo oportet omnia impedimenta gratiae, si optas ejus infusionem suscipere.

Pete secretum tibi, ama solus habitare tecum: nullius require confabulationem; sed magis ad Deum devotam effunde precem, ut compunctam teneas mentem, et puram conscientiam.

Totum mundum nihil aestima: Dei vocationem omnibus exterioribus antepone.

Non enim poteris mihi vacare, et in transitoriis pariter delectari.

A notis et a caris oportet elongari, et ab omni temporali solatio mentem tenere privatam.

Sic obsecrat beatus Apostolus Petrus, ut tanquam advenas et peregrinos in hoc mundo se contineant Christi fideles.

2. O quanta fiducia erit morituro, quem nullius rei affectus detinet in mundo!

Sed sic segregatum cor habere ab omnibus, aeger necdum capit animus, nec animalis homo novit interni hominis libertatem.

Attamen si vere velit esse spiritualis, oportet eum renuntiare tam remotis quam propinquis; et a nemine magis cavere, quam a seipso.

Si temetipsum perfecte viceris, caetera facilius subjugabis.

Perfecta victoria est, de semetipso triumphare.

Qui enim semetipsum subjectum tenet, ut sensualitas rationi, et ratio in cunctis obediat mihi; hic vere victor est sui, et dominus mundi.

3. Si ad hunc apicem scandere gliscis, oportet viriliter incipere, et securim ad radicem ponere, ut evellas et destruas occultam et inordinatam inclinationem ad te ipsum, et ad omne privatum et materiale bonum.

Ex hoc vitio quod homo semetipsum nimis inordinate diligit, paene totum pendet, quidquid radicaliter vincendum est: quo devicto et subacto malo, pax magna et tranquillitas erit continuo.

Sed quia pauci sibi ipsis perfecte mori laborant, nec plene extra se tendunt, propterea in se implicati remanent, nec supra se in spiritu elevari possunt.

Qui autem libere mecum ambulare desiderat, necesse est ut omnes pravas et inordinatas affectiones suas mortificet, atque nulli creaturae, privato amore, concupiscenter inhaereat.

CAPUT LIV.

De diversis motibus Naturae et Gratiae.

1. Fili, diligenter adverte motus Naturae et Gratiae, quia valde contrarie et subtiliter moventur: et vix nisi a spirituali et intimo illuminato homine, discernuntur.

Omnes quidem bonum appetunt, et aliquid boni in suis dictis vel factis praetendunt; ideo sub specie boni multi falluntur.

2. Natura callida est, et multos trahit, illaqueat et decipit, et se semper pro fine habet:

Sed Gratia simpliciter ambulat, ab omni specie mala declinat: fallacias non praetendit, et omnia pure propter Deum agit, in quo et finaliter requiescit.

3. Natura invite vult mori, nec premi, nec superari, nec subesse, nec sponte subiugari:

Gratia vero studet mortificationi propriae, resistit sensualitati, quaerit subjici, appetit vinci, nec propria vult libertate fungi; sub disciplina amat teneri, nec alicui cupit dominari, sed sub Deo semper vivere, stare, et esse: atque propter Deum omni humanae creaturae humiliter parata est inclinari.

4. Natura pro suo commodo laborat, et quid lucri ex alio sibi proveniat attendit:

Gratia autem, non quid sibi utile et commodum sit, sed quod multis proficiat, magis considerat.

5. Natura libenter honorem et reverentiam accipit:

Gratia vero omnem honorem et gloriam Deo fideliter attribuit.

6. Natura confusionem timet et comtemptum:

Gratia autem gaudet pro nomine Jesu contumeliam pati.

7. Natura otium amat et quietem corporalem:

Gratia vero vacua esse non potest, sed libenter amplectitur laborem.

8. Natura quaerit habere curiosa et pulchra, abhorret vilia et grossa:

Gratia vero simplicibus delectatur et humi-

libus, aspera non aspernatur, nec vetustis refugit indui pannis.

9. Natura respicit temporalia, gaudet ad lucra terrena, tristatur de damno, irritatur levi injuriae verbo:

Sed Gratia attendit aeterna, non inhaeret temporalibus, nec in perditione rerum turbatur, neque verbis durioribus acerbatur, quia thesaurum suum et gaudium in coelo, ubi nil perit, constituit.

10. Natura cupida est, et libentius accipit quam donat; amat propria et privata:

Gratia autem pia est et communis, vitat singularia, contentatur paucis, beatius dare judicat quam accipere.

11. Natura inclinat ad creaturas, ad carnem propriam, ad vanitates et discursus:

Sed Gratia trahit ad Deum et ad virtutes, renuntiat creaturis, fugit mundum, odit carnis desideria, restringit evagationes, erubescit in publico apparere.

12. Natura libenter aliquod solatium habet externum, in quo delectetur ad sensum:

Sed Gratia in solo Deo quaerit consolari, et in summo bono super omnia visibilia delectari.

13. Natura totum agit propter lucrum et commodum proprium, nihil gratis facere potest; sed aut aequale, aut melius, aut laudem, vel favorem pro benefactis consequi sperat; et multum ponderari sua gesta et dona concupiscit:

Gratia vero nil temporale quaerit, nec aliud praemium, quam Deum solum, pro mercede

postulat, nec amplius de temporalibus necessariis desiderat, nisi quantum haec sibi ad assecutionem aeternorum valeant deservire.

14. Natura gaudet de amicis multis et propinquis, gloriatur de nobili loco et ortu generis, arridet potentibus, blanditur divitibus, applaudit sibi similibus:

Gratia autem et inimicos diligit, nec de amicorum turba extollitur; nec locum, nec ortum natalium putat, nisi virtus major ibi fuerit.

Favet magis pauperi quam diviti, compatitur plus innocenti quam potenti; congaudet veraci, non fallaci.

Exhortatur semper bonos meliora charismata aemulari, et Filio Dei per virtutes assimilari.

15. Natura de defectu et molestia cito conqueritur:

Gratia constanter fert inopiam.

16. Natura omnia ad se reflectit, pro se certat et arguit:

Gratia autem ad Deum cuncta reducit, unde originaliter emanant; nihil boni sibi adscribit, nec arroganter praesumit; non contendit, nec suam sententiam aliis praefert, sed in omni sensu et intellectu, aeternae sapientiae ac divino examini se submittit.

17. Natura appetit scire secreta, et nova audire; vult exterius apparere, et multa per sensus experiri; desiderat agnosci, et agere unde laus et admiratio procedit:

Sed Gratia non curat nova nec curiosa percipere, quia totum hoc de vetustate corruptionis est ortum, cum nihil novum et durabile sit super terram.

Docet itaque sensus restringere, vanam complacentiam et ostentationem devitare, laudanda et digne miranda humiliter abscondere, et de omni re, et in omni scientia, utilitatis fructum atque Dei laudem et honorem quaerere.

Non vult se nec sua praedicari, sed Deum in donis suis optat benedici, qui cuncta ex mera charitate largitur.

18. Haec Gratia supernaturale lumen et quoddam Dei speciale donum est, et proprie electorum signaculum, et pignus salutis aeternae: quae hominem de terrenis ad coelestia amanda sustollit, et de carnali spiritualem efficit.

Quanto igitur Natura amplius premitur et vincitur, tanto major Gratia infunditur; et quotidie novis visitationibus interior homo secundum immaginem Dei reformatur.

CAPUT LV.

De corruptione Naturae, et efficacia Gratiae divinae.

1. Domine Deus meus, qui me creasti ad imaginem et similitudinem tuam, concede mihi hanc gratiam quam ostendisti tam magnam et necessariam ad salutem, ut vincam pessimam naturam meam trahentem ad peccata et in perditionem.

Sentio enim in carne mea legem peccati contradicentem legi mentis meae, et captivum me ducentem ad obediendum sensualitati in multis: nec possum resistere passionibus ejus, nisi

assistat tua sanctissima gratia, cordi meo ardenter infusa.

2. Opus est gratia tua, et magna gratia, ut vincatur natura, ad malum semper prona ab adolescentia sua.

Nam per primum hominem Adam lapsa, et vitiata per peccatum, in omnes homines poena hujus maculae descendit: ut ipsa natura, quae bona et recta a te condita fuit, pro vitio jam et infirmitate corruptae naturae ponatur, eo quod motus ejus sibi relictus ad malum et inferiora trahit.

Nam modica vis quae remansit est tamquam scintilla quaedam latens in cinere.

Haec est ipsa ratio naturalis, circumfusa magna caligine, adhuc judicium habens boni et mali, veri falsique distantiam; licet impotens sit adimplere omne quod approbat, nec pleno jam lumine veritatis, nec sanitate affectionum suarum potiatur.

3. Hinc est, Deus meus, quod condelector legi tuae secundum interiorem hominem, sciens mandatum tuum fore bonum, justum, et sanctum, arguens etiam omne malum et peccatum fugiendum.

Carne autem servio legi peccati, dum magis sensualitati obedio quam rationi.

Hinc est quod velle bonum mihi adjacet, perficere autem non invenio.

Hinc saepe multa bona propono; sed quia gratia deest ad adjuvandum infirmitatem meam, ex levi resistentia resilio et deficio.

Hinc accidit quod viam perfectionis agnosco, et qualiter agere debeam clare satis video.

Sed propriae corruptionis pondere pressus, ad perfectiora non assurgo.

4. O quam maxime est mihi necessaria, Domine, tua gratia ad inchoandum bonum, ad proficiendum, et ad perficiendum.

Nam sine ea nihil possum facere: omnia autem possum in te, confortante me gratia.

O vere coelestis gratia, sine qua nulla sunt propria merita, nulla quoque dona naturae ponderanda!

Nihil artes, nihil divitiae, nihil pulchritudo vel fortitudo; nihil ingenium vel eloquentia valent apud te, Domine, sine gratia.

Nam dona naturae, bonis et malis sunt communia: electorum autem proprium donum est gratia sive dilectio: qua insigniti digni habentur vita aeterna.

Tantum eminet haec gratia, ut nec donum prophetiae, nec signorum operatio, nec quantalibet alta speculatio, aliquid aestimetur sine ea.

Sed neque fides, neque spes, neque aliae virtutes, tibi acceptae sunt sine charitate et gratia.

5. O beatissima gratia, quae pauperem spiritu, virtutibus divitem facis: et divitem multis bonis, humilem corde reddis!

Veni, descende ad me, reple me mane consolatione tua, ne deficiat prae lassitudine et ariditate mentis anima mea.

Obsecro, Domine, ut inveniam gratiam in oculis tuis: sufficit enim mihi gratia tua, ceteris non obtentis, quae desiderat natura.

Si fuero tentatus et vexatus tribulationibus

multis, non timebo mala, dum mecum fuerit gratia tua.

Ipsa fortitudo mea, ipsa consilium confert et auxilium.

Cunctis hostibus potentior est, et sapientior universis sapientibus.

6. Magistra est veritatis, doctrix disciplinae, lumen cordis, solamen pressurae, fugatrix tristitiae, ablatrix timoris, nutrix devotionis, productrix lacrymarum.

Quid sum sine ea, nisi aridum lignum, et stirps inutilis ad ejiciendum?

Tua ergo me, Domine, gratia semper et praeveniat et sequatur, ac bonis operibus jugiter praestet esse intentum, per Jesum Christum Filium tuum. Amen.

CAPUT LVI.

Quod nos ipsos abnegare, et Christum imitari debemus per crucem.

1. Fili, quantum a te vales exire, tantum in me poteris transire.

Sicut nihil foris concupiscere, internam pacem facit; sic se interius relinquere, Deo conjungit.

Volo te addiscere perfectam abnegationem tui in voluntate mea sine contradictione et querela.

Sequere me: Ego sum via, veritas, et vita. Sine via non itur, sine veritate non cognoscitur, sine vita non vivitur. Ego sum via, quam sequi debes; veritas, cui credere debes; vita, quam sperare debes.

Ego sum via inviolabilis, veritas infallibilis, vita interminabilis.

Ego sum via rectissima, veritas suprema, vita vera, vita beata, vita increata.

Si manseris in via mea, cognosces veritatem, et veritas liberabit te, et apprehendes vitam aeternam.

2. Si vis ad vitam ingredi, serva mandata.

Si vis veritatem cognoscere, crede mihi.

Si vis perfectus esse, vende omnia.

Si vis esse discipulus meus, abnega temetipsum.

Si vis beatam vitam possidere, praesentem vitam contemne.

Si vis exaltari in coelo, humilia te in mundo.

Si vis regnare mecum, porta crucem mecum.

Soli enim servi crucis inveniunt viam beatitudinis, et verae lucis.

3. Domine Jesu, quia arcta erat via tua, et mundo despecta, dona mihi te cum mundi despectu imitari.

Non enim major est servus domino suo, nec discipulus supra magistrum.

Exerceatur servus tuus in vita tua, quia ibi est salus mea, et sanctitas vera.

Quidquid extra eam lego, vel audio, non me recreat, nec delectat plene.

4. Fili, quia haec scis, et legisti omnia, beatus eris si feceris ea.

Qui habet mandata mea, et servat ea, ipse est qui diligit me: et ego diligam eum, et manifestabo ei meipsum, et faciam eum consedere mecum in regno Patris mei.

5. Domine Jesu, sicut dixisti et promisisti, sic utique fiat, et mihi promereri contingat!

Suscepi, suscepi de manu tua crucem; portabo; et portabo eam usque ad mortem, sicut imposuisti mihi. Vere vita boni monachi crux est, sed dux paradisi.

Inceptum est, retro abire non licet, nec relinquere oportet.

6. Eia, fratres, pergamus simul: Jesus erit nobiscum.

Propter Jesum suscepimus hanc crucem: propter Jesum perseveremus in cruce.

Erit adjutor noster, qui est dux noster, et praecessor.

En, Rex noster ingreditur ante nos, qui pugnabit pro nobis.

Sequamur viriliter, nemo metuat terrores, simus parati mori fortiter in bello, nec inferamus crimen gloriae nostrae, ut fugiamus a cruce.

CAPUT LVII.

Quod homo non sit nimis dejectus, quando in aliquos labitur defectus.

1. Fili, magis placent mihi patientia et humilitas in adversis, quam multa consolatio et devotio in prosperis.

Ut quid te contristat parvum factum contra te dictum?

Si amplius fuisset, commoveri non debuisses.

Sed nunc permitte transire: non est primum, nec novum, nec ultimum erit, si diu vixeris.

Satis virilis es, quamdiu nil obviat adversi.

Bene etiam consulis, et alios nosti roborare verbis: sed cum ad januam tuam venit repentina tribulatio, deficis consilio et robore.

Attende magnam fragilitatem tuam, quam saepius experiris in modicis objectis: tamen pro salute tua ista fiunt, cum haec et similia contingunt.

2. Pone, ut melius nosti, ex corde: et si te tetigit, non tamen dejiciat, nec diu implicet.

Ad minus sustine patienter, si non potes gaudenter.

Et si minus libenter audis, et indignationem sentis, reprime te, nec patiaris aliquid inordinatum ex ore tuo exire, unde parvuli scandalizentur.

Cito conquiescet commotio excitata, et dolor internus revertente dulcorabitur gratia.

Adhuc vivo ego, dicit Dominus, juvare te paratus, et solito amplius consolari; si confisus fueris mihi, et devote invocaveris.

3. Animaequior esto, et ad majorem sustinentiam accinge te.

Non est totum frustratum, si te saepius percipis tribulatum, vel graviter tentatum.

Homo es, et non Deus: caro es, non angelus.

Quomodo tu posses semper in eodem statu virtutis permanere, quando hoc defuit angelo in coelo, et primo homini in paradiso?

Ego sum qui moerentes erigo sospitate: et suam cognoscentes infirmitatem, ad meam proveho divinitatem.

4. Domine, benedictum sit verbum tuum, dulce super mel et favum ori meo.

Quid facerem in tantis tribulationibus et angustiis meis, nisi me confortares tuis sanctis sermonibus?

Dummodo tandem ad portum salutis perveniam, quid curae est, quae et quanta passus fuero?

Da finem bonum: da felicem ex hoc mundo transitum.

Memento mei, Deus meus, et dirige me recto itinere in regnum tuum. Amen.

CAPUT LVIII.

De altioribus rebus, et occultis judiciis Dei non scrutandis.

1. Fili, caveas disputare de altis materiis, et de occultis Dei judiciis: cur iste sic relinquitur, et ille ad tantam gratiam assumitur: cur etiam iste tantum affligitur, et ille tam eximie exaltatur.

Ista omnem humanam facultatem excedunt; nec ad investigandum judicium divinum ulla ratio praevalet, vel disputatio.

Quando ergo haec tibi suggerit inimicus, vel etiam quidam curiosi inquirunt homines, responde illud Prophetae: Justus es, Domine, et rectum judicium tuum.

Et illud: Judicia Domini vera, et justificata in semetipsa.

Judicia mea metuenda sunt, non discutienda: quia humano intellectui sunt incomprehensibilia.

2. Noli etiam inquirere, nec disputare de meritis sanctorum, quis alio sit sanctior, aut quis major fuerit in regno Coelorum.

Talia generant saepe lites et contentiones

inutiles, nutriunt quoque superbiam et vanam gloriam: unde oriuntur invidiae et dissensiones, dum iste illum sanctum, et alius alium conatur superbe praeferre.

Talia autem velle scire et investigare, nullum fructum afferunt, sed magis sanctis displicent, quia non sum Deus dissensionis, sed pacis: quae pax magis in humilitate vera quam in propria exaltatione consistit.

3. Quidam zelo dilectionis trahuntur ad hos vel ad illos ampliori affectu, sed humano potius quam divino.

Ego sum qui cunctos condidi sanctos: ego donavi gratiam, ego praestiti gloriam.

Ego novi singulorum merita; ego praeveni eos in benedictionibus dulcedinis meae.

Ego praescivi dilectos ante saecula: ego eos elegi de mundo, non ipsi me praeelegerunt.

Ego vocavi per gratiam, attraxi per misericordiam: ego perduxi eos per tentationes varias.

Ego infundi consolationes magnificas: ego dedi perseverantiam; ego coronavi eorum patientiam.

4. Ego primum et novissimum agnosco: ego omnes inaestimabili dilectione amplector.

Ego laudandus sum in omnibus sanctis meis; ego super omnia benedicendus sum, et honorandus in singulis, quos sic gloriose magnificavi et praedestinavi, sine ullis praecedentibus propriis meritis.

Qui ergo unum de minimis meis contempserit, nec magnum honorat, quia pusillum et magnum ego feci.

Et qui derogat alicui sanctorum, derogat et mihi, et ceteris omnibus in regno Coelorum.

Omnes unum sunt per charitatis vinculum: idem sentiunt, idem volunt, et omnes in unum se diligunt.

5. Adhuc autem, quod multo altius est, plus me quam se et sua merita diligunt.

Nam supra se rapti: et extra propriam dilectionem tracti, toti in amorem mei pergunt, in quo et fruitive quiescunt.

Nihil est quod eos avertere possit aut deprimere: quippe qui aeterna veritate pleni, igne ardescunt inextinguibilis charitatis.

Taceant igitur carnales et animales homines de sanctorum statu disserere, qui non norunt nisi privata gaudia diligere. Demunt et addunt pro sua inclinatione, non prout placet aeternae Veritati.

6. In multis est ignorantia, eorum maxime qui parum illuminati, raro aliquem perfecta dilectione spirituali diligere norunt.

Multum adhuc naturali affectu, et humana amicitia, ad hos vel ad illos trahuntur: et sicut in inferioribus se habent, ita et de coelestibus imaginantur.

Sed est distantia incomparabilis inter ea quae imperfecti cogitant, et quae illuminati viri per revelationem supernam speculantur.

7. Cave ergo, fili, de istis curiose tractare, quae tuam scientiam excedunt: sed hoc magis satage et intende, ut vel minimus in regno Dei queas inveniri.

Et si quispiam sciret quis alio sanctior esset, vel major haberetur in regno Coelorum, quid

ei haec notitia prodesset, nisi se ex hac cognitione coram me humiliare, et in majorem nominis mei laudem exurgere?

Multo acceptius Deo facit, qui de peccatorum suorum magnitudine, et virtutum suarum parvitate cogitat, et quam longe a perfectione sanctorum distat; quam is, qui de eorum majoritate vel parvitate disputat.

Melius est sanctos devotis precibus et lacrymis exorare, et eorum gloriosa suffragia humili mente implorare, quam eorum secreta vana inquisitione perscrutari.

8. Illi bene et optime contentantur, si homines scirent contentari, et vaniloquia sua compescere.

Non gloriantur de propriis meritis, quippe qui sibi nihil bonitatis adscribunt, sed totum mihi; quoniam ipsis cuncta ex infinita charitate mea donavi.

Tanto amore divinitatis et gaudio supereffluenti replentur, ut nihil eis desit gloriae, nihilque possit deesse felicitatis.

Omnes sancti, quanto altiores in gloria, tanto humiliores in seipsis, et mihi viciniores et dilectiores existunt.

Ideoque habes scriptum, quia mittebant coronas suas ante Deum, et ceciderunt in facies suas coram Agno, et adoraverunt viventem in saecula saeculorum.

9. Multi quaerunt quis major sit in regno Dei; qui ignorant an cum minimis erunt digni computari.

Magnum est, vel minimum esse in Coelo, ubi omnes magni sunt, quia omnes filii Dei vocabuntur et erunt.

Minimus erit in mille, et peccator centum annorum morietur.

Cum enim quaererent discipuli, quis major esset in regno Coelorum, tale audierunt responsum:

Nisi conversi fueritis, et efficiamini sicut parvuli, non intrabitis in regnum Coelorum. Quicumque ergo humiliaverit se sicut parvulus iste, hic major est in regno Coelorum.

10. Vae eis, qui cum parvulis humiliare se sponte dedignantur: quoniam humilis janua regni coelestis eos non admittet intrare!

Vae etiam divitibus, qui habent hic consolationes suas: quia, pauperibus intrantibus in regnum Dei, ipsi stabunt foris ejulantes!

Gaudete, humiles, et exultate, pauperes, quia vestrum et regnum Dei, si tamen in veritate ambulatis.

CAPUT LIX.

Quod omnis spes et fiducia in solo Deo est figenda.

1. Domine, quae est fiducia mea, quam in hac vita habeo? aut quod majus solatium meum, ex omnibus apparentibus sub coelo?

Nonne tu, Domine Deus meus, cujus misericordiae non est numerus?

Ubi mihi bene fuit, sine te? Aut quando male esse potuit, praesente te?

Malo pauper esse propter te, quam dives sine te.

Eligo potius tecum in terra peregrinari, quam sine te Coelum possidere. Ubi tu, ibi Coelum: atque ibi mors et infernus, ubi tu non es.

Tu mihi in desiderio es: et ideo post te gemere, clamare, et exorare necesse est.

In nullo denique possum plene confidere, qui in necessitatibus auxilietur opportunius, nisi in te solo Deo meo.

Tu es spes mea, tu fiducia mea, tu consolator meus, et fidelissimus in omnibus.

2. Omnes quae sua sunt quaerunt: tu salutem meam, et profectum meum solummodo praetendis, et omnia in bonum mihi convertis.

Etiam si variis tentationibus et adversitatibus exponas, hoc totum ad utilitatem meam ordinas, qui mille modis dilectos tuos probare consuevisti.

In qua probatione non minus diligi debes et laudari, quam si coelestibus consolationibus me repleres.

3. In te ergo, Domine Deus, pono totam spem meam et refugium: in te omnem tribulationem et angustiam meam constituo; quia totum infirmum et instabile invenio, quidquid extra te conspicio.

Non enim proderunt multi amici, neque fortes auxiliarii adjuvare poterunt, nec prudentes consiliarii responsum utile dare, neque libri doctorum consolari, nec aliqua pretiosa substantia liberare, nec locus aliquis secretus et amoenus contutari: si tu ipse non assistas, juves, confortes, consoleris, instruas, et custodias.

4. Omnia namque, quae ad pacem videntur esse, et felicitatem habendam, te absente nihil sunt, nihilque felicitatis in veritate conferunt.

Finis ergo omnium bonorum, et altitudo vitae, et profunditas eloquiorum tu es: et in te super omnia sperare fortissimum solatium servorum tuorum.

Ad te sunt oculi mei, in te confido, Deus meus, misericordiarum Pater!

Benedic et sanctifica animam meam benedictione coelesti, ut fiat habitatio sancta tua, et sedes aeternae gloriae tuae, nihilque in templo tuae dignitatis inveniatur, quod oculos tuae majestatis offendat.

Secundum magnitudinem bonitatis tuae, et multitudinem miserationum tuarum, respice in me; et exaudi orationem pauperis servi tui, longe exulantis in regione umbrae mortis.

Protege et conserva animam servuli tui, inter tot discrimina vitae corruptibilis; ac comitante gratia tua, dirige per viam pacis ad patriam perpetuae claritatis. Amen.

DE

IMITATIONE

CHRISTI

LIBER QUARTUS.

DE SACRAMENTO.

Devota exhortatio ad sacram Communionem.

VOX CHRISTI.

1. Venite ad me, omnes qui laboratis et onerati estis, et ego reficiam vos, dicit Dominus.

Panis quem ego dabo, caro mea est, pro mundi vita.

Accipite et comedite, hoc est Corpus meum, quod pro vobis tradetur: hoc facite in meam commemorationem.

Qui manducat meam carnem, et bibit meum sanguinem, in me manet, et ego in illo.

Verba quae ego locutus sum vobis, spiritus et vita sunt.

CAPUT PRIMUM.

Cum quanta reverentia Christus sit suscipiendus.

VOX DISCIPULI.

1. Haec sunt verba tua, Christe, Veritas aeterna, quamvis non uno tempore prolata, nec uno in loco conscripta.

Quia ergo tua sunt, et vera, gratanter mihi et fideliter cuncta sunt accipienda.

Tua sunt, et tu ea protulisti: et mea quoque sunt, quia pro salute mea ea edidisti.

Libenter suscipio ea ex ore tuo, ut arctius inserantur cordi meo.

Excitant me verba tantae pietatis, plena dulcedinis et dilectionis: sed terrent me delicta propria: et ad capienda tanta mysteria, me reverberat impura conscientia.

Provocat me dulcedo verborum tuorum, sed onerat multitudo vitiorum meorum.

2. Jubes ut fiducialiter ad te accedam, si tecum velim habere partem: et ut immortalitatis accipiam alimoniam, si aeternam cupiam obtinere vitam et gloriam.

Venite, inquis ad me omnes qui laboratis et onerati estis, et ego reficiam vos.

O dulce et amicabile verbum in aure peccatoris, quod tu, Domine Deus meus, egenum et pauperem invitas ad communionem tui sanctissimi Corporis.

Sed quis ego sum, Domine, ut ad te praesumam accedere?

Ecce Coeli coelorum te non capiunt, et tu dicis: Venite ad me, omnes.

3. Quid sibi vult ista piissima dignatio, et tam amicabilis invitatio?

Quomodo ausus ero venire, qui nihil boni mihi conscius sum, unde possim praesumere?

Quomodo te introducam in domum meam, qui saepius offendi benignissimam faciem tuam!

Reverentur angeli et archangeli, metuunt sancti et justi; et tu dicis: Venite ad me, omnes.

.. Nisi tu, Domine, hoc diceres, quis verum esse crederet?

Et nisi tu juberes, quis accedere attentaret?

4. Ecce Noe vir justus in arcae fabrica centum annis laboravit, ut cum paucis salvaretur: et ego quomodo me potero una hora praeparare, ut mundi fabricatorem cum reverentia sumam?

Moyses famulus tuus magnus et specialis amicus tuus, arcam ex lignis imputribilibus fecit, quam et mundissimo vestivit auro, ut tabulas legis in ea reponeret: et ego putrida creatura, audebo te conditorem legis, ac vitae datorem, tam facile suscipere?

Salomon sapientissimus regum Israel, templum magnificum septem annis in laudem Nominis tui aedificavit:

Et octo diebus festum dedicationis ejus celebravit, mille hostias pacificas obtulit: et arcam foederis in clangore buccinae et jubilo in locum sibi praeparatum solemniter collocavit.

Et ego infelix et pauperrimus hominum, quomodo te in domum meam introducam, qui vix mediam expendere devote novi horam? et utinam vel semel digne fere mediam!

5. O mi Deus, quantum illi ad placendum tibi agere studuerunt!

Heu! quam pusillum est quod ago! quam breve expleo tempus, cum me ad communicandum dispono!

Raro totus collectus, rarisisme ab omni distractione purgatus.

Et certe in tua salutari deitatis praesentia nulla deberet occurrere indecens cogitatio,

nulla etiam occupare creatura: quia non angelum, sed angelorum Dominum suscepturus sum hospitio.

6. Est tamen valde magna distantia inter arcam foederis cum suis reliquiis, et mundissimum Corpus tuum cum suis ineffabilibus virtutibus: inter legalia illa sacrificia futurorum praefigurativa, et veram tui Corporis hostiam, omnium antiquorum sacrificiorum completivam.

7. Quare igitur non magis ad tuam venerabilem inardesco praesentiam?

Cur non majori me praeparo sollicitudine ad tua sancta sumenda; quando illi antiqui sancti patriarchae et prophetae, reges quoque et principes, cum universo populo, tantum devotionis demonstraverunt affectum erga cultum divinum?

8. Saltavit devotissimus rex David coram arca Dei, totis viribus, recolens beneficia olim indulta patribus: fecit diversi generis organa, Psalmos edidit, et cantari instituit cum laetitia; cecinit et ipse frequenter in cithara, Spiritus sancti afflatus gratia: docuit populum Israel toto corde Deum laudare, et ore consono diebus singulis benedicere et praedicare.

Si tanta agebatur tunc devotio, ac divinae laudis extitit recordatio coram arca testamenti: quanta nunc mihi, et omni populo christiano habenda est reverentia et devotio in praesentia Sacramenti, in sumptione excellentissimi Corporis Christi.

9. Currunt multi ad diversa loca pro visitandis reliquiis sanctorum: et mirantur auditis ge-

stis eorum, ampla aedificia templorum inspiciunt, et osculantur sericis et auro involuta sacra ossa ipsorum.

Et ecce tu praesens es hic apud me in altari, Deus meus, Sanctus sanctorum, Creator hominum, et Dominus angelorum.

Saepe in talibus videndis curiositas est hominum, et novitas invisorum, et modicus reportatur emendationis fructus: maxime ubi est tam levis sine vera contritione discursus.

Hic autem in Sacramento altaris totus praesens es, Deus meus, homo Christus Jesus: ubi et copiosus percipitur aeternae salutis fructus, quotiescumque fueris digne ac devote susceptus.

Ad istud vero non trahit levitas aliqua, nec curiositas, aut sensualitas: sed firma fides, devota spes, et sincera caritas.

10. O invisibilis conditor mundi Deus, quam mirabiliter agis nobiscum! quam suaviter et gratiose cum electis tuis disponis, quibus temetipsum in Sacramento sumendum proponis!

Hoc namque omnem intellectum superat: hoc specialiter devotorum corda trahit, accendit affectum.

Ipsi enim veri fideles tui, qui totam vitam suam ad emendationem disponunt, ex hoc dignissimo Sacramento magnam devotionis gratiam, et virtutis amorem frequenter recipiunt.

11. O admirabilis et abscondita gratia Sacramenti, quam norunt tantum Christi fideles? infideles autem, et peccatis servientes, experiri non possunt.

In hoc Sacramento confertur spiritualis gra-

tia, et reparatur in anima virtus amissa: et per peccatum deformata, redit pulchritudo.

Tanta est aliquando haec gratia, ut ex plenitudine collatae devotionis, non tantum mens, sed et debile corpus vires sibi praestitas sentiat ampliores.

12. Dolendum tamen valde, et miserandum super tepiditate et negligentia nostra, quod non majori affectione trahimur ad Christum sumendum: in quo tota spes salvandorum consistit, et meritum.

Ipse enim est sanctificatio nostra, et redemptio: ipse consolatio viatorum, et sanctorum aeterna fruitio.

Dolendum itaque valde, quod multi tam parum hoc salutare mysterium advertunt, quod Coelum laetificat, et mundum conservat universum.

Heu! caecitas et duritia cordis humani, tam ineffabile donum non magis attendere, et ex quotidiano usu etiam ad inadvertentiam defluere!

13. Si enim hoc sanctissimum Sacramentum in uno tantum celebraretur loco, et ab uno tantum consecraretur sacerdote in mundo; quanto putas desiderio ad illum locum, et ad talem Dei sacerdotem homines afficerentur, ut divina mysteria celebrari viderent?

Nunc autem multi facti sunt sacerdotes, et in multis locis offertur Christus, ut tanto major appareat gratia, et dilectio Dei ad hominem, quanto latius est sacra communio diffusa per orbem.

Gratias tibi, Jesu bone, Pastor aeterne, qui

nos pauperes et exules dignatus es pretioso Corpore et Sanguine tuo reficere: et ad haec mysteria percipienda, etiam proprii oris tui alloquio invitare dicendo: Venite ad me, omnes qui laboratis et onerati estis, et ergo reficiam vos.

CAPUT II.

Quod magna bonitas et charitas Dei in Sacramento homini exhibetur.

VOX DISCIPULI.

1. Super bonitate tua et magna misericordia tua, Domine, confisus, accedo aeger ad Salvatorem, esuriens et sitiens ad fontem vitae, egenus ad regem Coeli, servus ad Dominum, creatura ad Creatorem, desolatus ad meum pium consolatorem.

Sed unde hoc mihi, ut venias ad me? Quis ego sum, ut praestes mihi teipsum?

Quomodo audet peccator coram te apparere? Et tu quomodo dignaris ad peccatorem venire?

Tu nosti servum tuum, et scis quia nil boni in se habet, unde hoc illi praestes.

Confiteor igitur vilitatem meam, agnosco tuam bonitatem, laudo pietatem, et gratias ago propter nimiam charitatem.

Propter temetipsum enim hoc facis, non propter mea merita: ut bonitas tua mihi magis innotescat, charitas amplior ingeratur, et humilitas perfectius commendetur.

Quia ergo tibi hoc placet, et tu sic fieri jussisti, placet et mihi dignatio tua, et utinam iniquitas mea non obsistat!

2. O dulcissime et benignissime Jesu, quan-

ta tibi reverentia et gratiarum actio cum perpetua laude, pro susceptione sacri Corporis tui, debetur, cujus dignitatem nullus hominum explicare potens invenitur!

Sed quid cogitabo in hac Communione, in accessu ad Dominum meum, quem debite venerari nequeo, et tamen devote suscipere desidero?

Quid cogitabo melius et salubrius, nisi meipsum totaliter humiliando coram te, et tuam infinitam bonitatem exaltando supra me?

Laudo te, Deus meus, et exalto in aeternum.

Despicio me, et subjicio tibi, in profundum vilitatis meae.

3. Ecce tu Sanctus sanctorum, et ego sordes peccatorum.

Ecce tu inclinas te ad me, qui non sum dignus ad te respicere.

Ecce tu venis ad me, tu vis esse mecum, tu invitas ad convivium tuum.

Tu mihi dare vis coelestem cibum, et panem angelorum ad manducandum: non alium sane quam teipsum panem vivum, qui de Coelo descendisti, et das vitam mundo.

4. Ecce unde dilectio procedit, qualis dignatio illucescit! quam magnae gratiarum actiones et laudes tibi pro his debentur!

O quam salutare et utile consilium tuum, cum istud instituisti! quam suave et jucundum convivium, cum teipsum in cibum donasti!

O quam admirabilis operatio tua, Domine! Quam potens virtus tua! Quam ineffabilis veritas tua!

Dixisti enim et facta sunt omnia, et hoc factum est, quod ipse jussisti.

5. Mira res, et fide digna, ac humanum vincens intellectum: quod tu, Domine Deus meus, verus Deus homo, sub modica specie panis et vini integer contineris, et sine consumptione a sumente manducaris.

Tu, Domine universorum, qui nullius habes indigentiam, voluisti per Sacramentum tuum habitare in nobis:

Conserva cor meum et corpus immaculatum, ut laeta et pura conscientia saepius tua valeam celebrare mysteria, et ad meam perpetuam accipere salutem; quae ad tuum praecipue honorem et memoriale perenne sanxisti et instituisti.

6. Laetare, anima mea, et gratias age Deo, pro tam nobili munere et solatio singulari, in hac lacrymarum valle tibi relicto.

Nam quoties hoc mysterium recolis et Christi Corpus accipis, toties tuae redemptionis opus agis, te particeps omnium meritorum Christi efficeris.

Charitas etenim Christi nunquam minuitur, et magnitudo propitiationis ejus nunquam exhauritur.

Ideo nova semper mentis renovatione ad hoc disponere et debes, et magnum salutis mysterium attenta consideratione pensare.

Ita magnum, novum et jucundum tibi videri debet, cum celebras, aut Missam audis, ac si eodem die Christus primum in uterum Virginis descendens, homo factus esset, aut in cruce pendens, pro salute hominum pateretur et moreretur.

CAPUT III.

Quod utile sit saepe communicare.

VOX DISCIPULI.

1. Ecce ego ad te venio, Domine, ut bene mihi sit ex munere tuo, et laetificer in convivio sancto tuo, quod parasti in dulcedine tua pauperi, Deus.

Ecce in te est totum, quod desiderare possum et debeo, tu salus mea et redemptio, spes et fortitudo, decus et gloria.

Laetifica ergo hodie animam servi tui, quoniam ad te, Domine Jesu, animam meam levavi.

Desidero te nunc devote ac reverenter suscipere; cupio te in domum meam inducere, quatenus cum Zachaeo merear a te benedici, ac inter filios Abrahae computari.

Anima mea corpus tuum concupiscit, cor meum tecum uniri desiderat.

2. Trade te mihi, et sufficit: nam praeter te nulla consolatio valet.

Sine te esse nequeo; et sine visitatione tua vivere non valeo.

Ideoque oportet me frequenter ad te accedere, et in remedium salutis meae recipere; ne forte deficiam in via, si fuero coelesti fraudatus alimonia.

Sic enim tu, misericordissime Jesu, praedicans populis, et varios curans languores, aliquando dixisti: Nolo eos jejunos dimittere in domum suam, ne deficiant in via.

Age igitur hoc mecum modo, qui te pro fidelium consolatione in Sacramento reliquisti.

Tu es enim suavis refectio animae: et qui te digne manducaverit, particeps et haeres erit aeternae gloriae.

Necessarium quidem mihi est, qui tam saepe laboro et pecco, tam cito torpesco et deficio; ut per frequentes orationes et Confessiones, ad sacram Corporis tui perceptionem, me renovem, mundem, et accendam; ne forte diutius abstinendo, a sancto proposito defluam.

3. Proni enim sunt sensus hominis ad malum ab adolescentia sua, et nisi succurrat divina medicina, labitur homo mox ad pejora.

Retrahit ergo sancta communio a malo, et confortat in bono.

Si enim modo tam saepe negligens sum et tepidus, quando communico aut celebro, quid fieret, si medelam non sumerem, et tam grande juvamen non quaererem?

Et licet omni die non sim aptus, nec ad celebrandum bene dispositus, dabo tamen operam congruis temporibus divina percipere mysteria, ac tantae gratiae participem me praebere.

Nam haec est una principalis fidelis animae consolatio, quamdiu peregrinatur a te in mortali corpore, ut saepius memor Dei sui dilectum suum devota suscipiat mente.

4. O mira circa nos tuae pietatis dignatio, quod tu Domine Deus, Creator et vivificator omnium spirituum, ad pauperculam dignaris venire animam et cum tota divinitate tua, ac humanitate, ejus impinguare esuriem!

O felix mens, et beata anima, quae te Dominum Deum suum meretur devote suscipere, et in tui susceptione spirituali gaudio repleri!

O quam magnum suscipit Dominum, quam dilectum inducit hospitem, quam jucundum recipit socium, quam fidelem acceptat amicum, quam speciosum et nobilem amplectitur sponsum prae omnibus dilectis, et super omnia desiderabilia amandum!

Sileant a facie tua, dulcissime dilecte meus, coelum et terra, et omnis ornatus eorum, quoniam quidquid laudis habent ac decoris, ex dignatione tuae est largitatis, nec ad decorem tui pervenient nominis, cujus sapientiae non est numerus.

CAPUT IV.

Quod multa bona praestantur devote communicantibus.

VOX DISCIPULI.

1. Domine Deus meus, praeveni servum tuum in benedictionibus dulcedinis tuae, ut ad tuum magnificum Sacramentum digne ac devote merear accedere.

Excita cor meum in te, et a gravi torpore exue me. Visita me in salutari tuo, ad gustandam in spiritu suavitatem tuam, quae in hoc Sacramento tanquam in fonte, plenarie latet.

Illumina quoque oculos meos ad intuendum tantum mysterium: et ad credendum illud indubitata fide me robora.

Est enim operatio tua, non humana potentia; tua sacra institutio, non hominis adinventio.

Non enim ad haec capienda et intelligenda aliquis idoneus per se reperitur, quae angelicam etiam subtilitatem transcendunt.

Quid ergo ego peccator indignus, terra et cinis, de tam alto Sacramento potero investigare et capere?

2. Domine, in simplicitate cordis mei, in bona firma fide, et in tua jussione, ad te cum spe ac reverentia accedo, et vere credo, quia tu praesens es hic in Sacramento, Deus et homo.

Vis ergo, ut te suscipiam, et meipsum tibi in charitate uniam.

Unde tuam precor clementiam, et specialem ad hoc imploro mihi donari gratiam; ut totus in te liquefiam et amore pereffluam, atque de nulla aliena consolatione amplius me intromittam.

Est enim hoc altissimum et dignissimum Sacramentum, salus animae et corporis, medicina omnis spiritualis languoris: in quo vitia mea curantur, passiones fraenantur, tentationes vincuntur aut minuuntur, gratia major infunditur, virtus incepta augetur, firmatur fides, spes roboratur, et charitas ignescit ac dilatatur.

3. Multa namque bona largitus es, et adhuc saepius largiris in Sacramento dilectis tuis devote communicantibus, Deus meus, susceptor animae meae, reparator infirmitatis humanae et totius dator consolationis internae.

Nam multam ipsis consolationem adversus variam tribulationem infundis, et de imo dejectionis propriae ad spem tuae protectionis erigis atque nova quadam gratia eos intus recreas et illustras: ut qui anxii primum, et sine affectione se ante communionem senserant, postea refecti cibo potuque coelesti, in melius se mutatos inveniant.

Quod idcirco cum electis tuis dispensanter agis, ut veraciter agnoscant et patenter experiantur, quantum infirmitatis ex seipsis habeant, et quid bonitatis ac gratiae ex te consequantur.

Quia ex semetipsis frigidi, duri, et indevoti: ex te autem ferventes, alacres, et devoti esse merentur.

Quis enim ad fontem suavitatis humiliter accedens, non modicum suavitatis inde reportat?

Aut quis juxta copiosum ignem stans, non parum caloris inde percipit?

Et tu fons es semper plenus et superabundans, ignis jugiter ardens, et nunquam deficiens.

4. Unde si mihi non licet haurire de plenitudine fontis, nec usque ad satietatem potare, apponam tamen os meum ad foramen coelestis fistulae, ut saltem modicam inde guttulam capiam ad refocillandam sitim meam, et non penitus exarescam.

Et si necdum totus coelestis et tam ignitus, ut Cherubim et Seraphim esse possim: conabor tamen devotioni insistere, et cor meum praeparare, ut vel modicam divini incendii flammam, ex humili sumptione vivifici Sacramenti conquiram.

Quidquid autem mihi deest, Jesu bone, Salvator sanctissime, tu pro me supple benigne ac gratiose, qui omnes ad te dignatus es vocare, dicens: Venite ad me, omnes qui laboratis et onerati estis, et ego reficiam vos.

5. Ego quidem laboro in sudore vultus mei, dolore cordis torqueor, peccatis oneror, tenta-

tionibus inquietor, multis malis passionibus implicor et premor: et non est qui adjuvet, non est qui liberet et salvum faciat, nisi tu, Domine Deus, Salvator meus: cui committo me et omnia mea, ut me custodias, et perducas in vitam aeternam.

Suscipe me in laudem et gloriam nominis tui, qui Corpus tuum et Sanguinem in cibum et potum mihi parasti.

Praesta, Domine Deus, salutaris meus, ut cum frequentatione mysterii tui crescat meae devotionis affectus.

CAPUT V.

De dignitate Sacramenti, et statu Sacerdotali.

VOX DILECTI.

1. Si haberes angelicam puritatem, et sancti Joannis-Baptistae sanctitatem, non esses dignus hoc Sacramentum accipere, nec tractare.

Non enim hoc meritis debetur hominum, quod homo consecret et tractet Christi Sacramentum, et sumat in cibum panem angelorum.

Grande mysterium, et magna dignitas sacerdotum: quibus datum est, quod angelis non est concessum.

Soli namque Sacerdotes rite in Ecclesia ordinati, potestatem habent celebrandi, et Corpus Christi consecrandi.

Sacerdos quidem minister est Dei; utens verbo Dei, per jussionem, et institutionem Dei. Deus autem ibi principalis est auctor, et invi-

sibilis operator, cui subest omne quod voluerit, et paret omne quod jusserit.

2. Plus ergo credere debes Deo omnipotenti, in hoc excellentissimo Sacramento, quam proprio sensui, aut alicui signo visibili.

Ideoque cum timore et reverentia ad hoc opus est accedendum.

Attende tibi: et vide cujus ministerium tibi traditum est per impositionem manus Episcopi.

Ecce sacerdos factus es, et ad celebrandum consecratus: vide nunc ut fideliter et devote in suo tempore Deo sacrificium offeras, et teipsum irreprehensibilem exhibeas.

Non alleviasti onus tuum, sed arctiori jam alligatus es vinculo disciplinae, et ad majorem teneris perfectionem sanctitatis.

Sacerdos omnibus virtutibus debet esse ornatus, et aliis bonae vitae exemplum praebere.

Ejus conversatio non cum popularibus et communibus hominum viis, sed cum angelis in coelo, aut perfectis viris in terra.

3. Sacerdos sacris vestibus indutus, Christi vices gerit, ut Deum pro se et pro omni populo suppliciter et humiliter roget.

Habet ante se et retro dominicae Crucis signum, ad memorandam jugiter Christi Passionem.

Ante se crucem in casula portat, ut Christi vestigia diligenter inspiciat et sequi ferventer studeat.

Post se cruce signatus est, ut adversa quaelibet ab aliis illata clementer pro Deo toleret.

Ante se crucem gerit, ut propria peccata lugeat. Post se, ut aliorum etiam commissa per.

compassionem defleat, et se medium inter Deum et peccatorem constitutum esse sciat:

Nec ab oratione et oblatione sancta torpescat, donec gratiam et misericordiam impetrare mereatur.

Quando sacerdos celebrat, Deum honorat, angelos laetificat, Ecclesiam aedificat, vivos adjuvat, defunctis requiem praestat, et sese omnium bonorum participem efficit.

CAPUT VI.

Interrogatio de exercitio ante Communionem.

VOX DISCIPULI.

1. Cum tuam dignitatem, Domine, et meam vilitatem penso, valde contremisco, et in meipso confundor.

Si enim non accedo, vitam fugio: et si indigne me ingessero, offensam incurro.

Quid ergo faciam, Deus meus, auxiliator meus, et conciliator in necessitatibus?

Tu doce me viam rectam, propone breve aliquod exercitium, sacrae communioni congruum.

Utile est enim scire qualiter, scilicet devote ac reverenter, tibi praeparare debeam cor meum, ad recipiendum salubriter tuum sacramentum, seu etiam celebrandum tam magnum et divinum sacrificium.

CAPUT VII.

De discussione propriae conscientiae et emendationis proposito.

VOX DILECTI.

1. Super omnia, cum summa humilitate cordis et supplici reverentia, cum plena fide et pia intentione honoris Dei, ad hoc sacramentum celebrandum, tractandum et sumendum, oportet Dei accedere sacerdotem.

Diligenter examina conscientiam tuam: et pro posse tuo, vera contritione et humili confessione eam munda et clarifica: ita ut nil grave habeas, aut scias quod te remordeat, et liberum accessum impediat.

Habeas displicentiam omnium peccatorum tuorum in generali, et pro quotidianis excessibus magis in speciali doleas et gemas.

Et si tempus patitur, Deo in secreto cordis cunctas confitere passionum tuarum miserias.

2. Ingemisce et dole, quod adhuc ita carnalis sis et mundanus; tam immortificatus a passionibus; tam plenus concupiscentiarum motibus:

Tam incustoditus in sensibus exterioribus: tam saepe multis vanis phantasiis implicatus:

Tam multum inclinatus ad exteriora: tam negligens ad interiora:

Tam levis ad risum et dissolutionem: tam durus ad fletum et compunctionem:

Tam promptus ad laxiora et carnis commoda: tam segnis ad rigorem et fervorem:

Tam curiosus ad nova audienda et pulchra

intuenda: tam remissus ad humilia et abjecta amplectenda:

Tam cupidus ad multa habenda: tam parcus ad dandum: tam tenax ad retinendum:

Tam inconsideratus in loquendo: tam incontinens in tacendo:

Tam incompositus in moribus: tam importunus in actibus:

Tam effusus super cibum: tam surdus ad Dei verbum:

Tam velox ad quietem: tam tardus ad laborem:

Tam vigilans ad fabulas: tam somnolentus ad vigilias sacras:

Tam festinus ad finem: tam vagus ad attendendum:

Tam negligens in Horis persolvendis: tam tepidus in celebrando: tam aridus in communicando:

Tam cito distractus: tam raro plene tibi collectus:

Tam subito commotus ad iram: tam facilis ad alterius displicentiam:

Tam pronus ad judicandum: tam rigidus ad arguendum:

Tam laetus ad prospera: tam debilis in adversis:

Tam saepe multa bona proponens, et modicum ad effectum perducens.

3. His et aliis defectibus tuis, cum dolore et magna displicentia propriae infirmitatis confessis ac deploratis, firmum statue propositum semper emendandi vitam tuam, et in melius proficiendi.

Deinde, cum plena resignatione et integra

voluntate, offer teipsum in honorem nominis mei in ara cordis tui holocaustum perpetuum; corpus tuum scilicet, et animam mihi fideliter committendo:

Quatenus et sic digne merearis ad offerendum Deo sacrificium accedere, et Sacramentum Corporis mei salubriter suscipere.

4. Non est enim oblatio dignior, et satisfactio major pro peccatis diluendis, quam seipsum pure et integre, cum oblatione Corporis Christi, in Missa et in Communione Deo offerre.

Si fecerit homo quod in se est, et vere poenituerit, quotiescumque pro venia et gratia ad me accesserit. Vivo ego, dicit Dominus, qui nolo mortem peccatoris, sed ut magis convertatur et vivat: quoniam peccatorum suorum non recordabor amplius, sed cuncta sibi indulta erunt.

CAPUT VIII.

De oblatione Christi in cruce, et propria resignatione.

VOX DILECTI.

1. Sicut ego meipsum, expansis in cruce manibus et nudo corpore, pro peccatis tuis Deo Patri sponte obtuli; ita ut nihil in me remaneret quin totum in sacrificium divinae placationis transiret:

Ita debes et tu temetipsum mihi voluntarie in oblationem puram et sanctam, quotidie in Missa, cum omnibus viribus et affectibus tuis, quanto intimius vales, offerre.

Quid magis a te requiro, quam ut te studeas mihi ex integro resignare?

Quidquid praeter teipsum das, nihil curo: quia non quaero datum tuum, sed te.

2. Sicut non sufficeret tibi omnibus habitis praeter me: ita nec mihi placere poterit, quidquid dederis, te non oblato.

Offer te mihi et da te totum pro Deo, et erit accepta oblatio.

Ecce ego me totum obtuli Patri pro te; dedi etiam totum Corpus meum et Sanguinem in cibum, ut totus tuus essem, et tu meus permaneres.

Si autem in teipso steteris, nec sponte te ad voluntatem meam obtuleris, non est plena oblatio, nec integra erit inter nos unio.

Igitur omnia opera tua praecedere debet spontanea tui ipsius in manus Dei oblatio, si libertatem consequi vis et gratiam.

Ideo enim tam pauci illuminati et liberi intus efficiuntur, quia seipsos ex toto abnegare nesciunt.

Est firma sententia mea: Nisi quis renuntiaverit omnibus, non potest meus esse discipulus. Tu ergo si optas meus esse discipulus, offer teipsum mihi, cum omnibus affectionibus tuis.

CAPUT IX.

Quod nos et omnia nostra Deo debemus offerre, et pro omnibus orare.

VOX DISCIPULI.

1. Domine, omnia tua sunt, quae in coelo sunt, et quae in terra.

Desidero meipsum tibi in spontaneam oblationem offerre, et tuus perpetuo permanere.

Domine, in simplicitate cordis mei offero meipsum tibi hodie in servum sempiternum, in obsequium et in sacrificium laudis perpetuae.

Suscipe me cum hac sancta oblatione tui pretiosi Corporis, quam tibi hodie in praesentia angelorum invisibiliter assistentium offero, ut sit pro me et pro cuncto populo tuo in salutem.

2. Domine, offero tibi omnia peccata et delicta mea, quae commisi coram te, et sanctis angelis tuis, a die quo primum peccare potui usque ad horam hanc, super placabili altari tuo; ut tu omnia pariter incendas et comburas igne charitatis tuae, et deleas universas maculas peccatorum meorum; et conscientiam meam ab omni delicto emundes, et restituas mihi gratiam tuam, quam peccando amisi; omnia mihi plene indulgendo, et in osculum pacis me misericorditer assumendo.

3. Quid possum agere pro peccatis meis, nisi humiliter ea confitendo et lamentando, et tuam propitiationem incessanter deprecando?

Deprecor te, exaudi me propitius, ubi asto coram te, Deus meus.

Omnia peccata mea mihi maxime displicent, nolo ea unquam amplius perpetrare; sed pro eis doleo, et dolebo quamdiu vixero, paratus poenitentiam agere, et pro posse satisfacere.

Dimitte mihi, Deus, dimitte mihi peccata mea propter nomen sanctum tuum: salva animam meam, quam pretioso sanguine tuo redemisti.

Ecce committo me misericordiae tuae, resigno me manibus tuis.

Age mecum secundum bonitatem tuam, non secundum meam malitiam et iniquitatem.

4. Offero etiam tibi omnia bona mea, quamvis valde pauca et imperfecta: ut tu ea emendes et sanctifices; ut ea grata habeas, et accepta tibi facias, et semper ad meliora trahas; necnon ad beatum ac laudabilem finem me pigrum et inutilem homuncionem perducas.

5. Offero quoque tibi omnia pia desideria devotorum, necessitates parentum, amicorum, fratrum, sororum, omniumque carorum meorum, et eorum qui mihi vel aliis propter amorem tuum benefecerunt:

Et qui orationes et missas pro se suisque omnibus dici a me desideraverunt et petierunt, sive in carne adhuc vivant, sive jam saeculo defuncti sint:

Ut omnes sibi auxilium gratiae tuae, opem consolationis, protectionem a periculis, liberationem a poenis advenire sentiant, et ut ab omnibus malis erepti, gratias tibi magnificas laeti persolvant.

6. Offero etiam tibi preces et hostias placationis, pro illis specialiter qui me in aliquo laeserunt, contristaverunt, aut vituperaverunt, vel aliquod damnum vel gravamen intulerunt.

Pro his quoque omnibus quos aliquando contristavi, conturbavi, gravavi, et scandalizavi, verbis, factis, scienter vel ignoranter, ut nobis omnibus pariter indulgeas peccata nostra et mutuas offensiones.

Aufer, Domine, a cordibus nostris omnem suspicionem, indignationem, iram et disceptationem, et quidquid potest charitatem laedere, et fraternam dilectionem minuere.

Miserere, miserere, Domine, misericordiam

tuam poscentibus, da gratiam indigentibus; et fac nos tales existere, ut simus digni gratia tua perfrui, et ad vitam proficiamus aeternam. Amen.

CAPUT X.

Quod sacra Communio de facili non est relinquenda.

VOX DILECTI.

1. Frequenter recurrendum est ad fontem gratiae et divinae misericordiae, ad fontem bonitatis et totius puritatis: quatenus a passionibus tuis et vitiis curari valeas, et contra universas tentationes et fallacias diaboli fortior atque vigilantior effici merearis.

Inimicus sciens fructum et remedium maximum in sacra communione positum, omni modo et occasione nititur fideles et devotos, quantum praevalet, retrahere et impedire.

2. Cum enim quidam sacrae communioni se aptare disponunt, pejores satanae immissiones patiuntur.

Ipse nequam spiritus (ut in Job scribitur) venit inter filios Dei, ut solita illos nequitia sua perturbet, aut timidos nimium reddat et perplexos: quatenus affectum eorum minuat, vel fidem impugnando auferat: si forte aut omnino communionem relinquat, aut cum tepore accedant.

Sed non est quidquam curandum de versutiis et phantasiis illius, quantumlibet turpibus et horridis, sed cuncta phantasmata in caput ejus sunt retorquenda.

Contemnendus est miser et deridendus: nec

propter insultus ejus et commotiones quas suscitat, sacra est omittenda communio.

3. Saepe etiam impedit nimia sollicitudo pro devotione habenda, et anxietas quaedam de confessione facienda.

Age secundum consilium sapientum, et depone anxietatem et scrupulum: quia gratiam Dei impedit, et devotionem mentis destruit.

Propter aliquam parvam turbationem vel gravitatem, sacram ne dimittas communionem: sed vade citius confiteri, et omnes offensiones aliis libenter indulge.

Si vero tu aliquem offendisti, veniam humiliter precare, et Deus libenter indulgebit tibi.

4. Quid prodest diu tardare confessionem, aut sacram differre communionem?

Expurga te quam primum, exspue velociter venenum, festina accipere remedium, et senties melius, quam si diu distuleris.

Si hodie propter istud dimittis, cras forsitan aliud majus eveniet: et sic diu posses a communione impediri, et magis ineptus fieri.

Quanto citius vales, a praesenti gravitate et inertia te excutias: quia nihil importat diu anxiari, diu cum turbatione transire, et ob quotidiana obstacula se a divinis sequestrare.

Imo plurimum nocet, diu communionem protelare, nam et gravem torporem consuevit inducere.

Proh dolor! quidam tepidi et dissoluti moras confitendi libenter accipiunt, et communionem sacram idcirco differre cupiunt, ne ad majorem sui custodiam se dare teneantur.

5. Heu, quam modicam charitatem, et de-

bilem devotionem habent, qui sacram communionem tam faciliter postponunt!

Quam felix ille et Deo acceptus habetur qui sic vivit, et in tali puritate conscentiam suam custodit, ut etiam omni die communicare paratus, et bene affectatus esset, si ei liceret, et sine nota agere posset!

Si quis interdum abstinet humilitatis gratia, aut legitima impediente causa, laudandus est de reverentia.

Si autem torpor obrepserit, seipsum excitare debet, et facere quod in se est: et Dominus aderit desiderio suo pro bona voluntate quam specialiter respicit.

6. Cum vero legitime praepeditus est, habebit semper bonam voluntatem et piam intentionem communicandi, et sic non carebit fructu Sacramenti.

Potest enim quilibet devotus omni die et omni hora, ad spiritualem Christi communionem salubriter et sine prohibitione accedere:

Et tamen certis diebus et statuto tempore Corpus sui Redemptoris, cum affectuosa reverentia sacramentaliter debet suscipere; et magis laudem Dei et honorem praetendere, quam suam consolationem quaerere.

Nam toties mystice communicat et invisibiliter reficitur, quoties incarnationis Christi mysterium passionemque devote recolit, et in amore ejus accenditur.

7. Qui aliter se non praeparat nisi instante festo, vel consuetudine compellente, saepius imparatus erit.

Beatus, qui se Domino in holocaustum offert, quoties celebrat aut communicat.

Non sis in celebrando nimis prolixus aut festinus, sed serva bonum communem modum cum quibus vivis.

Non debes aliis generare molestiam et taedium, sed communem servare viam secundum majorum institutionem; et potius aliorum servire utilitati, quam propriae devotioni vel affectui.

CAPUT XI.

Quod Corpus Christi, et sacra Scriptura maxime sint animae fideli necessaria.

VOX DISCIPULI.

1. O dulcissime Domine Jesu, quanta est dulcedo devote animae, tecum epulantis in convivio tuo, ubi ei non alius cibus manducandus proponitur, nisi tu unicus dilectus ejus, super omnia desideria cordis ejus desiderabilis!

Et mihi quidem dulce foret, in praesentia tua ex intimo affectu lacrymas fundere, et cum pia Magdalena pedes tuos lacrymis irrigare.

Sed ubi est haec devotio? ubi lacrymarum sanctarum copiosa effusio?

Certe in conspectu tuo et sanctorum angelorum tuorum totum cor meum ardere deberet, et ex gaudio flere.

Habeo enim te in sacramento vere praesentem, quamvis aliena specie occultatum.

2. Nam in propria et divina claritate te conspicere, oculi mei ferre non possent: sed neque totus mundus in fulgore gloriae majestatis tuae subsisteret.

In hoc ergo imbecillitati meae consulis, quod te sub sacramento abscondis.

Habeo vere et adoro, quem angeli adorant in Coelo: sed ego adhuc interim in fide, illi autem in specie et sine velamine.

Me oportet contentum esse in lumine verae fidei, et in ea ambulare, donec aspiret dies aeternae claritatis, et umbrae figurarum inclinentur.

Cum autem venerit quod perfectum est, cessabit usus sacramentorum, quia beati in gloria coelesti non egent medicamine sacramentali.

Gaudent enim sine fine in praesentia Dei, facie ad faciem gloriam ejus speculantes, et de claritate in claritatem abyssalis Deitatis transformati; gustant Verbum Dei caro factum, sicut fuit ab initio et manet in aeternum.

3. Memor horum mirabilium, grave mihi fit taedium, etiam quodlibet spirituale solatium: quia quamdiu Dominum meum aperte in sua gloria non video, pro nihilo duco omne quod in mundo conspicio et audio.

Testis es tu mihi, Deus, quod nulla res me potest consolari, nulla creatura quietare, nisi tu Deus meus, quem desidero aeternaliter contemplari.

Sed non est hoc possibile, durante me in hac mortalitate.

Ideo oportet ut me ponam ad magnam patientiam, et meipsum in omni desiderio tibi submittam.

Nam et sancti tui, Domine, qui tecum jam in regno coelorum exultant, in fide et patientia magna, dum viverent, adventum gloriae tuae expectabant. Quod illi crediderunt, ego credo: quod illi speraverunt, ego spero: quo

illi pervenerunt, per gratiam tuam me venturum confido.

Ambulabo interim in fide, exemplis confortatus sanctorum.

Habebo etiam Libros sanctos pro solatio et vitae speculo, atque super haec omnia, sanctissimum Corpus tuum pro singulari remedio et refugio.

4. Duo namque mihi necessaria permaxime sentio in hac vita, sine quibus mihi importabilis foret ista miserabilis vita.

In carcere corporis hujus detentus, duobus me egere fateor, cibo scilicet et lumine.

Dedisti itaque mihi infirmo sacrum Corpus tuum ad refectionem mentis et corporis: et posuisti lucernam pedibus meis, verbum tuum.

Sine his duobus bene vivere non possem: nam verbum Dei, lux animae meae, et sacramentum tuum, panis vitae.

Haec possunt etiam dici mensae duae, hinc et inde in gazophylacio sanctae Ecclesiae positae.

Una mensa est sacri altaris, habens panem sanctum, id est, Corpus Christi pretiosum.

Altera est divinae legis, continens doctrinam sanctam, erudiens fidem rectam, et firmiter usque ad interiora velaminis, ubi sunt Sancta sanctorum, perducens.

Gratias tibi, Domine Jesu, lux lucis aeternae, pro doctrinae sacrae mensa, quam nobis per servos tuos prophetas et apostolos, aliosque doctores ministrasti.

5. Gratias tibi, Creator ac Redemptor hominum, qui ad declarandam toti mundo charitatem tuam, coenam parasti magnam, in qua

non agnum typicum, sed tuum sanctissimum Corpus et Sanguinem proposuisti manducandum: laetificans omnes fideles convivio sacro, et calice inebrians salutari, in quo sunt omnes deliciae paradisi, et epulantur nobiscum angeli sancti, sed suavitate feliciori.

6. O quam magnum et honorabile est Officium sacerdotum, quibus datum est Dominum majestatis verbis sacris consecrare, labiis benedicere, manibus tenere, ore proprio sumere, et caeteris ministrare!

O quam mundae debent esse manus illae, quam purum os, quam sanctum corpus, quam immaculatum cor erit sacerdotis, ad quem toties ingreditur Auctor puritatis!

Ex ore sacerdotis, nihil nisi sanctum, nihil nisi honestum et utile procedere debet verbum, qui tam saepe Christi accipit sacramentum.

7. Oculi ejus simplices et pudici, qui Christi Corpus solent intueri. Manus purae et in coelum elevatae, quae Creatorem coeli et terrae solent contrectare.

Sacerdotibus specialiter in Lege dicitur: Sancti estote, quoniam ego sanctus sum Dominus Deus vester.

8. Adjuvet nos gratia tua, omnipotens Deus, ut qui officium sacerdotale suscepimus, digne ac devote tibi in omni puritate et conscientia bona famulari valeamus.

Et si non possumus in tanta innocentia vitae conversari, ut debemus; concede nobis tamen digne flere mala quae gessimus; et in spiritu humilitatis, ac bonae voluntatis proposito, tibi ferventius de caetero deservire.

CAPUT XII.

Quod magna diligentia se debeat communicaturus Christo praeparare.

VOX DILECTI.

Ego sum puritatis amator, et dator omnis sanctitatis.

Ego cor purum quaero, et ibi est locus requietionis meae.

Para mihi coenaculum grande stratum, et faciam apud te pascha cum discipulis meis.

Si vis ut veniam ad te, et apud te maneam, expurga vetus fermentum, et munda cordis tui habitaculum.

Exclude totum saeculum, et omnem vitiorum tumultum: sede tamquam passer solitarius in tecto, et cogita excessus tuos in amaritudine animae tuae.

Omnis namque amans suo dilecto amatori optimum et pulcherrimum praeparat locum, quia in hoc cognoscitur affectus suscipientis dilectum.

2. Scito tamen te non posse satisfacere huic praeparationi ex merito tuae actionis, etiamsi per integrum annum te praeparares, et nihil aliud in mente haberes.

Sed ex sola pietate et gratia mea permitteris ad mensam meam accedere: ac si mendicus ad prandium vocaretur divitis, et ille nihil aliud habeat ad retribuendum beneficiis ejus, nisi se humiliando et ei regratiando.

Fac quod in te est, et diligenter facito: non ex consuetudine, non ex necessitate, sed cum

timore, et reverentia, et affectu, accipe Corpus dilecti Domini Dei tui, dignantis ad te venire.

Ego sum qui vocavi, ego jussi fieri, ego supplebo quod tibi deest: veni, et suscipe me.

3. Cum gratiam devotionis tribuo, gratias age Deo tuo: non quia dignus es, sed quia tui misertus sum.

Si non habes, sed magis aridum te sentis, insiste orationi, ingemisce et pulsa: nec desistas donec merearis micam aut guttam gratiae salutaris accipere.

Tu mei indiges; non ego tui indigeo.

Nec tu me sanctificare venis, sed ego te sanctificare et meliorare venio.

Tu venis ut ex me sanctificeris, et mihi uniaris, ut novam gratiam recipias, et de novo ad emendationem accendaris.

Noli negligere hanc gratiam: sed praepara cum omni diligentia cor tuum, et introduc ad te dilectum tuum.

4. Oportet autem ut non solum te praepares ad devotionem ante communionem; sed ut etiam te sollicite conserves in ea post sacramenti perceptionem. Nec minor custodia post exigitur, quam devota praeparatio prius. Nam bona postmodum custodia, optima iterum est praeparatio ad majorem gratiam consequendam.

Ex eo quippe valde indispositus quis redditur, si statim fuerit nimis effusus ad exteriora solatia.

Cave a multiloquio: mane in secreto, et fruere Deo tuo: ipsum enim habes, quem totus mundus tibi auferre non potest.

Ego sum cui te totum dare debes: ita ut jam ultra non in te, sed in me absque omni sollicitudine vivas.

CAPUT XIII.

Quod toto corde anima devota Christi unionem in Sacramento affectare debet.

VOX DISCIPULI.

1. Quis mihi det, Domine, ut inveniam te solum, et aperiam tibi totum cor meum, et fruar te, sicut desiderat anima mea: et jam me nemo despiciat, nec ulla creatura me moveat vel respiciat, sed tu solus mihi loquaris, et ego tibi, sicut solet dilectus ad dilectum loqui, et amicus cum amico convivari?

Hoc oro, hoc desidero, ut tibi totus uniar et cor meum ab omnibus creatis rebus abstraham; magisque per sacram communionem ac frequentem celebrationem, coelestia et aeterna sapere discam.

Ah! Domine Deus, quando ero tecum totus unitus, et absorptus, meique totaliter oblitus?

Tu in me, et ego in te: et sic nos pariter in unum manere concede.

2. Vere tu es dilectus meus, electus ex millibus, in quo complacuit animae meae habitare omnibus diebus vitae suae.

Vere tu pacificus meus, in quo pax summa et requies vera; extra quem labor et dolor, et infinita miseria.

Vere tu es Deus absconditus, consilium tuum non est cum impiis, sed cum humilibus et simplicibus sermo tuus.

O quam suavis est, Domine, spiritus tuus, qui ut dulcedinem tuam in filios demonstrares, pane suavissimo, de Coelo descendente, illos reficere dignaris!

Vere non est alia natio tam grandis, quae habeat deos appropinquantes sibi: sicut tu Deus noster ades universis fidelibus tuis, quibus ob quotidianum solatium, et cor erigendum in Coelum, te tribuis ad edendum et fruendum.

3. Quae est enim alia gens tam inclyta, sicut plebs christiana?

Aut quae creatura sub coelo tam dilecta, ut anima devota, ad quam ingreditur Deus, ut pascat eam carne sua gloriosa?

O ineffabilis gratia! o admirabilis dignatio! o amor immensus, homini singulariter impensus!

Sed quid retribuam Domino pro gratia ista, pro charitate tam eximia?

Non est aliud quod gratius donare queam, quam ut cor meum Deo meo totaliter tribuam, et intime conjungam.

Tunc exultabunt omnia interiora mea, cum perfecte fuerit unita Deo anima mea.

Tunc dicet mihi: Si tu vis esse mecum, ego volo esse tecum. Et ego respondebo illi: Dignare, Domine, manere mecum, ego volo libenter esse tecum.

Hoc est totum desiderium meum, ut cor meum tibi sit unitum.

CAPUT XIV.

De quorumdam devotorum ardenti desiderio ad Corpus Christi.

VOX DISCIPULI.

1. O quam magna multitudo dulcedinis tuae, Domine, quam abscondisti timentibus te! Quan-

do recordor devotorum aliquorum ad Sacramentum tuum, Domine, cum maxima devotione et affectu accedentium; tunc saepius in meipso confundor et erubesco, quod ad altare tuum, et sacrae communionis mensam, tam tepide et frigide accedo.

Quod ita aridus, et sine affectione cordis maneo, quod non sum totaliter accensus coram te Deo meo: nec ita vehementer attractus et affectus sicut multi devoti fuerunt, qui prae nimio desiderio communionis, et sensibili cordis amore, a fletu se non potuerunt continere.

Sed ore cordis et corporis pariter ad te Deum fontem vivum medullitus inhiabant, suam esuriem non valentes aliter temperare nec satiare, nisi Corpus tuum cum omni jucunditate et spirituali aviditate accepissent.

2. O vera ardens fides eorum, probabile existens argumentum sacrae praesentiae tuae!

Isti enim veraciter cognoscunt Dominum suum in fractione panis, quorum cor tam valide ardet in eis de Jesu ambulante cum eis.

Longe est a me saepe talis affectus et devotio, tam vehemens amor et ardor.

Esto mihi propitius, Jesu bone, dulcis et benigne: et concede pauperi mendico tuo, vel interdum modicum de cordiali affectu amoris tui in sacra communione sentire, ut fides mea magis convalescat; spes in bonitate tua proficiat; et charitas semel perfecte accensa, et coeleste manna experta, nunquam deficiat.

3. Potens est autem misericordia tua, etiam gratiam desideratam mihi praestare, et in spiritu ardoris, cum dies beneplaciti tui venerit, me clementissime visitare. 21

Etenim licet tanto desiderio tam specialium devotorum tuorum non ardeo, tamen de gratia tua, illius magni inflammati desiderii desiderium habeo, orans et desiderans, omnium talium fervidorum amatorum tuorum participem me fieri, ac eorum sancto consortio annumerari.

CAPUT XV.

Quod gratia devotionis humilitate et sui ipsius abnegatione acquiritur.

VOX DILECTI.

1. Oportet te devotionis gratiam instanter quaerere, desideranter petere, patienter et fiducialiter expectare, gratanter recipere, humiliter conservare, studiose cum ea operari, ac Deo terminum et modum supernae visitationis, donec veniat, committere.

Humiliare praecipue te debes, cum parum aut nihil devotionis interius sentis, sed non nimium dejici, nec inordinate contristari.

Dat saepe Deus in uno brevi momento, quod longo negavit tempore.

Dat quandoque in fine, quod in principio orationis distulit dare.

2. Si semper cito gratia daretur, et pro voto adesset, non esset infirmo homini bene portabile.

Propterea in bona spe, et humili patientia, expectanda est devotionis gratia. Tibi tamen et peccatis tuis imputa, cum non datur, vel etiam occulte tollitur.

Modicum quandoque est quod gratiam im-

pedit et abscondit; si tamen modicum, et non potius grande dici debeat, quod tantum bonum prohibet.

Et si hoc ipsum modicum vel grande amoveris, et perfecte viceris, erit quod petisti.

3. Statim namque ut te Deo ex toto corde tradideris, nec hoc vel illud pro tuo libitu seu velle quaesieris, sed integre te in ipso posueris, unitum te invenies, et pacatum; quia nil ita bene sapiet et placebit, sicut beneplacitum divinae voluntatis.

Quisquis ergo intentionem suam simplici corde sursum ad Deum levaverit, seque ab omni inordinato amore, seu displicentia cujuslibet rei creatae, evacuaverit, aptissimus gratiae percipiendae, ac dignus devotionis munere erit.

Dat enim Dominus ibi benedictionem suam, ubi vasa vacua invenerit.

Et quanto perfectius infimis quis renuntiat, et magis sibi ipsi per contemptum sui moritur: tanto gratia celerius venit, copiosius intrat, et altius liberum cor elevat.

4. Tunc videbit, et affluet, et mirabitur, et dilatabitur cor ejus in ipso, quia manus Domini cum eo: et ipse se posuit totaliter in manu ejus usque in saeculum. Ecce sic benedicetur homo, qui quaerit Deum in toto corde suo, nec in vanum accipit animam suam.

Hic in accipiendo sacram Eucharistiam magnam promeretur divinae unionis gratiam, quia non respicit ad propriam devotionem et consolationem, sed super omnem devotionem et consolationem, ad Dei gloriam et honorem.

CAPUT XVI.

Quod necessitates nostras Christo aperire et ejus gratiam postulare debemus.

VOX DISCIPULI.

1. O dulcissime atque amantissime Domine, quem nunc devote desidero suscipere, tu scis infirmitatem meam, et necessitatem quam patior, in quantis malis et vitiis jaceo, quam saepe sum gravatus, tentatus, turbatus, et inquinatus.

Pro remedio ad te venio, pro consolatione et sublevamine te deprecor.

Ad omnia scientem loquor, cui manifesta sunt omnia interiora mea: et qui solus potes me perfecte consolari, et adjuvare.

Tu scis quibus bonis indigeo prae omnibus, et quam pauper sum in virtutibus.

2. Ecce sto ante te pauper et nudus, gratiam postulans, misericordiam implorans.

Refice esurientem mendicum tuum, accende frigiditatem meam igne amoris tui, illumina caecitatem meam claritate praesentiae tuae.

Verte mihi omnia terrena in amaritudinem, omnia gravia et contraria in patientiam, omnia infima et creata in contemptum et oblivionem.

Erige cor meum ad te in Coelum, et ne dimittas me vagari super terram.

Tu solus mihi ex hoc jam dulcescas usque in saeculum, quia tu solus cibus et potus meus, amor meus et gaudium meum, dulcedo mea et totum bonum meum.

3. Utinam me totaliter ex tua praesentia ac-

cendas, comburas, et in te transmutes, ut unus tecum efficiar spiritus, per gratiam internae unionis, et liquefactionem ardentis amoris!

Ne patiaris me jejunum et aridum a te recedere; sed operare mecum misericorditer, sicut saepius operatus es cum sanctis tuis mirabiliter.

Quid mirum, si totus ex te ignescerem, et in meipso deficerem; cum tu sis ignis semper ardens, et numquam deficiens; amor corda purificans et intellectum illuminans?

CAPUT XVII.

De ardenti amore, et vehementi affectu suscipiendi Christum.

VOX DISCIPULI.

1. Cum summa devotione et ardenti amore, cum toto cordis affectu et fervore, desidero te, Domine, suscipere quemadmodum multi sancti, et devotae personae, in communicando te desideraverunt, qui tibi maxime in sanctitate vitae placuerunt, et in ardentissima devotione fuerunt.

O Deus meus, amor aeternus, totum bonum meum, felicitas interminabilis, cupio te suscipere cum vehementissimo desiderio, et dignissima reverentia, quam aliquis sanctorum unquam habuit, et sentire potuit.

2. Et licet indignus sum omnia illa sentimenta devotionis habere, tamen offero tibi totum cordis mei affectum, ac si omnia illa gratissima inflammata desideria solus haberem.

Sed et quaecumque potest pia mens concipere et desiderare, haec omnia tibi, cum summa veneratione et intimo fervore, praebeo et offero.

Nihil opto mihi reservare, sed me et omnia mea tibi sponte et libentissime immolare.

Domine Deus meus, Creator meus, et Redemptor meus, cum tali affectu, reverentia, laude et honore; cum tali gratitudine, dignitate et amore; cum tali fide, spe et puritate, te affecto hodie suscipere, sicut te suscepit et desideravit sanctissima mater tua, gloriosa Virgo Maria, quando angelo evangelizanti sibi Incarnationis mysterium, humiliter ac devote respondit: Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum.

3. Et sicut beatus Praecursor tuus, excellentissimus sanctorum Joannes Baptista, in praesentia tua laetabundus exultavit in gaudio Spiritus sancti, dum adhuc maternis clauderetur visceribus: et postmodum cernens inter homines Jesum ambulantem, valde se humilians, devoto cum affectu dicebat: amicus autem sponsi, qui stat et audit eum, gaudio gaudet propter vocem sponsi: sic et ego magnis et sacris desideriis opto inflammari, et tibi ex toto corde meipsum praesentare.

Unde et omnium devotorum cordium jubilationes, ardentes affectus, mentales excessus, ac supernaturales illuminationes, et coelicas visiones tibi offero et exhibeo, cum omnibus virtutibus et laudibus, ab omni creatura in coelo et in terra celebratis et celebrandis, pro me et omnibus mihi in oratione commendatis; quatenus ab omnibus digne lauderis, et in perpetuum glorificeris.

4. Accipe vota mea, Domine Deus meus, et desideria infinitae laudationis ac immensae benedictionis; quae tibi secundum multitudinem ineffabilis magnitudinis tuae jure debentur.

Haec tibi reddo, et reddere desidero per singulos dies et momenta temporum, atque ad reddendum mecum tibi gratias et laudes, omnes coelestes spiritus, et cunctos fideles tuos, precibus et affectibus invito et exoro.

5. Laudent te universi populi, tribus, et linguae; et sanctum ac mellifluum nomen tuum, cum summa jubilatione, et ardenti devotione magnificent.

Et quicumque reverenter ac devote altissimum sacramentum tuum celebrant, et plena fide recipiunt, gratiam et misericordiam apud te invenire mereantur, et pro me peccatore suppliciter exorent.

Cumque optata devotione, ac fruibili unione potiti fuerint, et bene consolati, ac mirifice refecti, de sacra mensa coelesti abscesserint, mei pauperis recordari dignentur.

CAPUT XVIII.

Quod homo non sit curiosus scrutator Sacramenti, sed humilis imitator Christi, subdendo sensum suum sacrae fidei.

VOX DILECTI.

1. Cavendum est tibi a curiosa et inutili perscrutatione hujus profundissimi sacramenti, si non vis in dubitationis profundum submergi.

Qui scrutator est majestatis, opprimetur a

gloria. Plus valet Deus operari, quam homo intelligere potest.

Tolerabilis, pia et humilis inquisitio veritatis, parata semper doceri, et per sanas Patrum sententias studens ambulare.

2. Beata simplicitas, quae difficiles quaestionum relinquit vias, et plana ac firma pergit semita mandatorum Dei.

Multi devotionem perdiderunt, dum altiora scrutari voluerunt.

Fides a te exigitur, et sincera vita: non altitudo intellectus, neque profunditas mysteriorum Dei.

Si non intelligis, nec capis quae infra te sunt; quomodo comprehendes quae supra te sunt?

Subde te Deo et humilia sensum tuum fidei, et dabitur tibi scientiae lumen; prout tibi fuerit utile ac necessarium.

3. Quidam graviter tentantur de fide et sacramento: sed non est hoc ipsis imputandum, sed potius inimico.

Noli curare, noli disputare cum cogitationibus tuis, nec ad immissas a diabolo dubitationes responde; sed crede verbis Dei, crede sanctis et ejus prophetis, et fuget a te nequam inimicus.

Saepe multum prodest, quod talia sustinet Dei servus.

Nam infideles et peccatores non tentat, quos secure jam possidet: fideles autem devotos variis modis tentat et vexat.

4. Perge ergo cum simplici et indubitata fide, et cum supplici reverentia ad sacramentum accede. Et quidquid intelligere non vales, Deo omnipotenti secure committe.

Non fallit te Deus; fallitur qui sibi ipsi nimium credit.

Graditur Deus cum simplicibus, revelat se humilibus, dat intellectum parvulis; aperit sensum puris mentibus, et abscondit gratiam curiosis et superbis.

Ratio humana debilis est, et falli potest, fides autem vera falli non potest.

5. Omnis ratio, et naturalis investigatio, fidem sequi debet, non praecedere, nec infringere.

Nam fides et amor hic maxime praecellunt, et occultis modis in hoc sanctissimo et superexcellentissimo sacramento operantur.

Deus aeternus et immensus, infinitaeque potentiae, facit magna et inscrutabilia in coelo et in terra, nec est investigatio mirabilium operum ejus.

Si talia essent opera Dei, ut facile ab humana ratione caperentur, non essent mirabilia nec ineffabilia dicenda.

ORATIO UNIVERSALIS

Hic apposita, veluti omnium quae ad salutem pertinent et his quatuor libris continentur quaedam epitome.

Credo, Domine, sed credam firmius; spero, sed sperem securius; amo, sed amen ardentius; doleo, sed doleam vehementius.

Adoro te ut primum principium, desidero te ut finem ultimum, laudo te ut benefactorem perpetuum, invoco te ut defensorem propitium.

Tua me sapientia dirige, justitia contine, clementia solare, patientia protege.

Consecro tibi cogitanda, ut sint a te; dicenda, ut sint de te; facienda, ut sine secundum te; ferenda, ut sint propter te.

Volo quidquid vis, volo quia vis, volo quomodo vis, volo quandiu vis.

Oro te ut intellectum meum illumines; voluntatem inflammes, corpus emendes, animam sanctifices.

Defleam praeteritas iniquitates, repellam futuras tentationes, corrigam vitiosas propentiones, excolam idoneas virtutes.

Tribue mihi, bone Deus, amorem tui, odium mei, zelum proximi, contemptum saeculi.

Studeam superioribus obedire, inferioribus subvenire, amicis consulere, inimicis parcere.

Vincam voluptatem austeritate, avaritiam largitate, iracundiam lenitate, tepiditatem fervore.

Redde me prudentem in consiliis, constantem in periculis, patientem in adversis, humilem in prosperis.

Fac, Domine, ut sim in oratione attentus, in epulo sobrius, in munere sedulus, in proposito firmus.

Curem habere innocentiam interiorem, modestiam exteriorem, conversationem exemplarem, vitam regularem.

Assidue invigilem naturae domandae, gratiae fovendae, legi servandae, saluti acquirendae.

Discam a te quam tenue sit quod terrenum est, quam grande quod divinum, quam breve quod temporaneum, quam durabile quod aeternum.

Da ut mortem praeveniam, judicium pertimeam, infernum effugiam, paradisum obtineam. Amen.

INDEX.

LIBER PRIMUS.

LIBER SECUNDUS.

LIBER TERTIUS.

INDEX.

LIBER PRIMUS.

LIBER SECUNDUS.

LIBER TERTIUS.

LIBER QUARTUS.

FINIS INDICIS.

INDEX RERUM

IN HOS QUATUOR

DE IMITATIONE CHRISTI

LIBELLOS.

A.

C.

D.

F.

G.

L.

M.

N.

O.

P.

Q.

R.

FINIS INDICIS RERUM.

REIMPRIMATUR

Fr. A. V. Modena O. P. S. P. A.

Mag. Soc.

REIMPRIMATUR

A. Piatti Archiep. Trapez.

Vicesgerens.